הלכה · משנה תורה · ספר טהרה

משנה תורה, הלכות טומאת מת

רבנו משה בן מימון [הרמב"ם]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

משנה תורה, הלכות טומאת מת

רבנו משה בן מימון [הרמב"ם]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/משנה-תורה-הלכות-טומאת-מת/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 6
פרק ג 9
פרק ד 11
פרק ה 12
פרק ו 15
פרק ז 16
פרק ח 18
פרק ט 19
פרק י 21
פרק יא 22
פרק יב 24
פרק יג 26
פרק יד 27
פרק טו 28
פרק טז 30
פרק יז 32
פרק יח 34
פרק יט 35
פרק כ 37
פרק כא 39
פרק כב 41
פרק כג 43
פרק כד 44
פרק כה 46

פרק א

א הַמֵּת מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל טֻמְאַת שִׁבְעָה. וְטֻמְאַת מַגָּע וְאֹהֶל מְפֹרָשִׁין בַּתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יא) "הַנֹּגֵעַ בְּמֵת לְכָל נֶפֶשׁ אָדָם וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים". וְנֶאֱמַר (במדבר יט יד) "כָּל הַבָּא אֶל הָאֹהֶל וְכָל אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים":

ב טֻמְאַת מַשָּׂא מִפִּי הַשְּׁמוּעָה. וְקַל וְחֹמֶר הַדְּבָרִים אִם נִבְלָה שֶׁהִיא טֻמְאַת עֶרֶב וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל מְטַמְּאָה בְּמַשָּׂא שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא כח) "וְהַנֹּשֵׂא אֶת נִבְלָתָם" הַמֵּת לֹא כָּל שֶׁכֵּן. וּמַה נִּבְלָה שֶׁמַּגָּעָהּ טֻמְאַת עֶרֶב מַשָּׂאָהּ טֻמְאַת עֶרֶב אַף הַמֵּת שֶׁמַּגָּעוֹ טֻמְאַת שִׁבְעָה מַשָּׂאוֹ טֻמְאַת שִׁבְעָה. אֵין טֻמְאַת מַשָּׂא בְּמֵת מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים אֶלָּא דִּין תּוֹרָה. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁשְּׁתָק מִמְּנָה הַכָּתוּב כְּדֶרֶךְ שֶׁשָּׁתַק מֵאִסּוּר הַבַּת לְפִי שֶׁאָסַר בְּפֵרוּשׁ אֲפִלּוּ בַּת הַבַּת. וְשָׁתַק מֵאִסּוּר אֲכִילַת בָּשָׂר בְּחָלָב לְפִי שֶׁאָסַר בְּפֵרוּשׁ אֲפִלּוּ בְּשׁוּלוֹ. כָּךְ שָׁתַק מִטֻּמְאַת מַשָּׂא בְּמֵת לְפִי שֶׁטְּמֵא בְּפֵרוּשׁ אֲפִלּוּ טֻמְאַת אָהֳלוֹ כָּל שֶׁכֵּן מַשָּׂאוֹ:

ג טֻמְאַת מַגָּע הָאֲמוּרָה בְּכָל מָקוֹם בֵּין בְּמֵת בֵּין בִּשְׁאָר הַמְּטַמְּאִים הוּא שֶׁנָּגַע הָאָדָם בִּבְשָׂרוֹ בַּטֻּמְאָה עַצְמָהּ. בֵּין בְּיָדוֹ בֵּין בִּרְגְלוֹ בֵּין בִּשְׁאָר בְּשָׂרוֹ וַאֲפִלּוּ בִּלְשׁוֹנוֹ הֲרֵי זֶה נִטְמָא. וְכֵן נִרְאֶה לִי שֶׁאִם נָגַע בְּצִפָּרְנָיו אוֹ בְּשִׁנָּיו נִטְמָא כֵּיוָן שֶׁהֵם מְחֻבָּרִים לַגּוּף הֲרֵי הֵם כְּגוּף. אֲבָל אִם תְּחַב אָדָם טֻמְאָה בְּכוּשׁ וְהִכְנִיסָהּ לְתוֹךְ גְּרוֹנוֹ שֶׁל אָדָם טָהוֹר וְלֹא נָגְעָה בִּלְשׁוֹנוֹ. אוֹ שֶׁהִכְנִיסָהּ לְתוֹךְ מְעֵי שֶׁל אִשָּׁה מִלְמַטָּה וְלֹא נָגְעָה בִּבְשָׂרָהּ. לֹא נִטְמָא הַבּוֹלֵעַ מִשּׁוּם מַגָּע זֶה שֶׁהֲרֵי לֹא נָגְעָה בִּבְשָׂרוֹ. שֶׁנִּגְיעַת פְּנִים אֵינָהּ נְגִיעָה:

ד קְרוּם שֶׁעַל הַמַּכָּה הֲרֵי הוּא כְּעוֹר הַבָּשָׂר לְעִנְיַן מַגַּע טֻמְאוֹת. וּכְשׁוּת שֶׁעַל הַקֶּטֶן אֵינָהּ כְּעוֹר הַבָּשָׂר. כֵּיצַד. מִי שֶׁנָּגְעָה טֻמְאָה בְּקְרוּם מַכָּתוֹ נִטְמָא כְּאִלּוּ נָגְעָה בְּעוֹרוֹ. נָגְעָה בְּשֵׂעָר הַדַּק שֶׁעַל בְּשַׂר הַקֶּטֶן לֹא נִטְמָא. וְכֵן אָדָם טָמֵא שֶׁהָיְתָה בּוֹ מַכָּה וְנָגַע הַטָּהוֹר בְּקְרוּם מַכַּת הַטָּמֵא נִטְמָא. אִם הָיָה קָטֶן טָמֵא וְנָגַע הַטָּהוֹר בַּכְּשׁוּת שֶׁלּוֹ לֹא נִטְמָא בֵּין בְּטֻמְאַת מֵת בֵּין בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת. וְכֵן לְכְלוּכֵי צוֹאָה אוֹ טִיט וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם מִדְּבָרִים שֶׁאֵין חוֹצְצִין עַל הַגּוּף וְכֵן גְּלָדֵי צוֹאָה מִן הַדְּבָרִים שֶׁחוֹצְצִין עַל הַגּוּף אֵינָם כְּעוֹר הַבָּשָׂר לֹא לְטַמֵּא וְלֹא לְהִתְטַמֵּא:

ה כֹּשֵׁם שֶׁאָדָם מִתְטַמֵּא בִּנְגִיעָתוֹ בְּטֻמְאָה כָּךְ הַכֵּלִים מִתְטַמְּאִים בִּנְגִיעַת הַטֻּמְאָה בָּהֶן. חוּץ מִכְּלֵי חֶרֶס שֶׁאֵינוֹ מִתְטַמֵּא אֶלָּא מֵאֲוִירוֹ כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת כֵּלִים. [וְזֶהוּ כְּלָל גָּדוֹל בַּטֻּמְאָה. כָּל הַמִּטַמֵּא אָדָם בְּמַגָּע מִטַמֵּא כֵּלִים. וְכָל שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אָדָם בְּמַגָּע אֵינוֹ מְטַמֵּא כֵּלִים. וְאֵין אָדָם וְכֵלִים מְקַבְּלִין טֻמְאָה אֶלָּא מֵאָב הַטֻּמְאָה]:

ו טֻמְאַת מַשָּׂא הָאֲמוּרָה בְּכָל מָקוֹם בֵּין בְּמֵת בֵּין בִּשְׁאָר כָּל הַמְּטַמְּאִים בְּמַשָּׂא. הוּא שֶׁיִּשָּׂא הָאָדָם הַטֻּמְאָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגַע בָּהּ. אֲפִלּוּ הָיָה בֵּינוֹ לְבֵינָהּ אֻכָּן הוֹאִיל וְנָשָׂא נִטְמָא. וְאֶחָד הַנּוֹשֵׂא עַל רֹאשׁוֹ אוֹ עַל יָדוֹ אוֹ עַל שְׂאָר גּוּפוֹ. וְאֶחָד הַנּוֹשֵׂא הוּא בְּעַצְמוֹ אוֹ שֶׁנְּשָׂאָהּ

אַחֵר וְהִנִּיחָהּ לְמַעְלָה מִזֶּה הוֹאִיל וְנִשֵּׂאת עָלָיו מִכָּל מָקוֹם נִטְמָא וַאֲפִלּוּ הָיְתָה הַטֻּמְאָה תְּלוּיָה בְּחוּט אוֹ בְּשַׂעָרוֹ וְתָלָה הַחוּט בְּיָדוֹ וְהִגְבִּיהַּ הַטֻּמְאָה כָּל שֶׁהוּא הֲרֵי זֶה נוֹשֵׂא וְנִטְמָא:

ז מֵסִיט בִּכְלַל נוֹשֵׂא הוּא. וְכָל דָּבָר שֶׁמִּטַּמֵּא בְּמַשָּׂא מִטַּמֵּא בְּהֶסֵּט. כֵּיצַד. קוֹרָה שֶׁהִיא מֻנַּחַת עַל הַכֹּתֶל וְעַל צִדָּהּ מֵת אוֹ נִבְלָה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. וּבָא הַטָּהוֹר לְקָצֵּה הַקוֹרָה הַשֵּׁנִי וְהֵנִידוֹ. כֵּיוָן שֶׁהֵנִיד אֶת הַטֻּמְאָה שֶׁבַּקָּצֶה הַשֵּׁנִי טָמֵא מִשּׁוּם נוֹשֵׂא. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם מָשַׁךְ אֶת הַקָּצֶה הַשֵּׁנִי כְּנֶגֶד הָאָרֶץ עַד שֶׁהִגְבִּיהַּ הַטֻּמְאָה אוֹ שֶׁגָּרַר הַטֻּמְאָה עַל הָאָרֶץ. שֶׁזֶּה נוֹשֵׂא וַדַּאי. וְזֶה וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּהּ הִיא טֻמְאַת הֶסֵּט הָאֲמוּרָה בְּכָל מָקוֹם:

ח הַנּוֹשֵׂא בְּתוֹךְ בֵּית הַסְּתָרִים נִטְמָא שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַנְּגִיעָה שָׁם נְגִיעָה הַנּוֹשֵׂא שָׁם נוֹשֵׂא הוּא. אֶלָּא אִם כֵּן נִבְלַע הַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ מֵעָיו שֶׁמֵּאַחַר שֶׁהַנְּגִיעָה לְתוֹךְ בִּטְנוֹ אֵינוֹ לֹא נוֹגֵעַ וְלֹא נוֹשֵׂא. וְאִם טָבַל טָהוֹר וְאַף עַל פִּי שֶׁהַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ מֵעָיו:

ט אֵין מִתְטַמֵּא בְּמַשָּׂא אֶלָּא הָאָדָם בִּלְבַד לֹא הַכֵּלִים. כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁהָיָה מָנָח עַל יָדוֹ עֲשָׂרָה כֵּלִים זֶה עַל גַּבֵּי זֶה וְהַנִּבֵלָה וְכַיּוֹצֵא בָּהּ בַּכְּלִי הָעֶלְיוֹן הָאָדָם טָמֵא מִשּׁוּם נוֹשֵׂא נִבֵלָה וְהַכֵּלִים שֶׁעַל יָדוֹ כֻּלָּן טְהוֹרִים חוּץ מִכְּלִי הָעֶלְיוֹן שֶׁנִּגְעָה בּוֹ הַטֻּמְאָה. וְכֵן כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

י טֻמְאַת אֹהֶל אֵינָהּ בִּשְׂאָר טֻמְאוֹת אֶלָּא בְּמֵת בִּלְבַד. וּבֵין שֶׁהֶאֱהִיל הָאָדָם אוֹ הַכְּלִי אֲפִלּוּ מַחַט שֶׁהֶאֱהִילָה עַל הַמֵּת אוֹ שֶׁהֶאֱהִיל הַמֵּת עַל הָאָדָם אוֹ עַל הַכֵּלִים אוֹ שֶׁהָיָה הַמֵּת עִם הָאָדָם אוֹ עִם הַכֵּלִים תַּחַת אֹהֶל אֶחָד הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִים:

יא וְטֻמְאַת אֹהֶל הָאֲמוּרָה בְּכָל מָקוֹם הוּא שֶׁתִּטַּמֵּא אוֹתָהּ טֻמְאָה הָאָדָם אוֹ הַכֵּלִים בְּאַחַת מִשָּׁלֹשׁ דְּרָכִים אֵלּוּ. אֶחָד הַבָּא כֻּלּוֹ לְאֹהֶל הַמֵּת אוֹ הַבָּא מִקְצָתוֹ הֲרֵי זֶה נִטְמָא בְּאֹהֶל אֲפִלּוּ הִכְנִיס יָדוֹ אוֹ רֹאשׁוֹ אֶצְבְּעוֹתָיו אוֹ חֻטְמוֹ לְאֹהֶל הַמֵּת הֲרֵי זֶה נִטְמָא כֻּלּוֹ. נִגַּע בַּמִּשְׁקוֹף וְצֶרֶף יָדוֹ עִם הַמִּשְׁקוֹף נִטְמָא כְּאִלּוּ בָּא מִקְצָתוֹ. נִגַּע בָּאַסְקֻפָּה מִטָּפַח וּלְמַטָּה קָרוֹב לָאָרֶץ טָהוֹר. וּמִטָּפַח וּלְמַעְלָה טָמֵא. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁדָּבָר זֶה מִדִּבְרֵיהֶם:

יב אֶחָד הַמֵּת מִיִּשְׂרָאֵל אוֹ מִן הָעַכּוּ"ם מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא:

יג וְאֵין הָעַכּוּ"ם מְטַמֵּא בְּאֹהֶל וְדָבָר זֶה קַבָּלָה הוּא וַהֲרֵי הוּא אוֹמֵר בְּמִלְחֶמֶת מִדְיָן (במדבר לא יט) "כֹּל נֹגֵעַ בֶּחָלָל" וְלֹא הַזְכִּיר שָׁם אֹהֶל. וְכֵן הָעַכּוּ"ם אֵינוֹ נַעֲשֶׂה טְמֵא מֵת אֶלָּא עַכּוּ"ם שֶׁנִּגַּע בְּמֵת אוֹ נְשָׂאוֹ אוֹ הֶאֱהִיל עָלָיו הֲרֵי הוּא כְּמִי שֶׁלֹּא נָגַע. הָא לָמָּה זֶה דּוֹמֶה לִבְהֵמָה שֶׁנִּגְעָה בְּמֵת אוֹ הֶאֱהִילָה עַל הַמֵּת. וְלֹא בְּטֻמְאַת הַמֵּת בִּלְבַד אֶלָּא בְּכָל הַטֻּמְאוֹת כֻּלָּן אֵין הָעַכּוּ"ם וְלֹא הַבְּהֵמָה מִתְטַמְּאִין בָּהֶן:

יד וּמִדִּבְרֵי סוֹפְרִים שֶׁיִּהוּ הָעַכּוּ"ם כְּזָבִין לְכָל דִּבְרֵיהֶן. וְאֵין לְךָ בְּכָל מִינֵי נֶפֶשׁ מַה שֶּׁמִּתְטַמֵּא וְהוּא חַי אוֹ מְטַמֵּא וְהוּא חַי חוּץ מִן הָאָדָם בִּלְבַד. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה מִיִּשְׂרָאֵל. אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן מִתְטַמְּאִין בְּכָל הַטֻּמְאוֹת אֲפִלּוּ בְּטֻמְאַת הַמֵּת. שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (במדבר יט כ)

"אִישׁ אֶשֶׁר יִטְמָא" אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הַקָּטָן שֶׁהֲרֵי הוּא אוֹמֵר שָׁם (במדבר יט יח) "וְעַל כָּל הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם". אֲפִלּוּ קָטָן בֶּן יוֹמוֹ שֶׁנִּגַּע אוֹ נָשָׂא אוֹ הֶאֱהִיל עַל הַמֵּת נִטְמָא וַהֲרֵי הוּא טְמֵא מֵת. וְהוּא שֶׁנּוֹלַד לְתִשְׁעָה. אֲבָל בֶּן שְׁמוֹנָה הֲרֵי הוּא כְּאֶבֶן וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה:

טו הַמֵּת אֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁתֵּצֵא נַפְשׁוֹ אֲפִלּוּ מֻגְיָד אוֹ גּוֹסֵס. אֲפִלּוּ נִשְׁחֲטוּ בּוֹ שְׁנֵי הַסִּימָנִים אֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁתֵּצֵא נַפְשׁוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יג) "בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת". נִשְׁבְּרָה מִפְרַקְתּוֹ וְרֹב בְּשָׂרָהּ עִמָּהּ אוֹ שֶׁנִּקְרַע כְּדֶגֶ מִגַּבּוֹ אוֹ שֶׁהֻתַּז רֹאשׁוֹ אוֹ שֶׁנֶּחְלַק לִשְׁנֵי חֲלָקִים בְּבִטְנוֹ הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן הוּא מְרַפְרֵף בְּאֶחָד מֵאֵיבָרָיו:

פרק ב

א הַנֶּפֶל אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְקַשְּׁרוּ אֵיבָרָיו בְּגִידִין מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל כְּאָדָם גָּדוֹל שֶׁמֵּת שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יא) "הַנֹּגֵעַ בְּמֵת לְכָל נֶפֶשׁ אָדָם". וְכֵן כְּזַיִת מִבְּשַׂר הַמֵּת בֵּין לַח בֵּין יָבֵשׁ כְּחֶרֶשׂ מְטַמֵּא כְּמֵת שָׁלֵם. וְהַנֶּצֶל בַּבָּשָׂר מְטַמֵּא בִּכְזַיִת. אֵיזֶהוּ נֶצֶל זֶה הַבָּשָׂר שֶׁנִּמּוֹחַ וְנַעֲשָׂה לֵחָה סְרוּחָה. וְהוּא שֶׁתִּקְרֹשׁ אוֹתָהּ הַלֵּחָה הַנִּמְצֵאת מִן הַמֵּת שֶׁאִם קָרְשָׁה בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא מִבְּשָׂרוֹ וְאִם לֹא קָרְשָׁה אֵינָהּ מְטַמְּאָה שֶׁמָּא כִּיחוֹ וְנִיעוֹ הוּא:

ב אַף עַל פִּי שֶׁהַשִּׁעוּרִין כֻּלָּם הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי הֵן אָמְרוּ חֲכָמִים תְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ שֶׁל אָדָם כְּזַיִת וּלְפִיכָךְ שִׁעוּר טֻמְאַת בְּשָׂרוֹ כְּזַיִת:

ג אֵיבָר שֶׁנֶּחְתַּךְ מִן הָאָדָם הַחַי הֲרֵי הוּא כְּמֵת שָׁלֵם מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל אֲפִלּוּ אֵיבָר קָטָן שֶׁל קָטָן בֶּן יוֹמוֹ שֶׁהָאֵיבָרִים אֵין לָהֶם שִׁעוּר שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט טז) "כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בַּחֲלַל חָרֶב" וְהַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁדַּיִן חֲלַל חֶרֶב כְּדַיִן חֲלַל אֶבֶן אוֹ חֲלַל שְׂאֹר דְּבָרִים מִפְּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁלֹּא בָּא זֶה אֶלָּא לְטַמֵּא נוֹגֵעַ בְּאֵיבָר שֶׁפְּלָטַתּוּ הַחֶרֶב. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁהָיָה הָאֵיבָר שָׁלֵם כִּבְרִיָּתוֹ בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט טז) "אוֹ בְעֶצֶם אָדָם" עֶצֶם שֶׁהוּא כְּאָדָם מַה אָדָם בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת אַף אֵיבָר מִן הַחַי עַד שֶׁיִּהְיֶה כִּבְרִיָּתוֹ בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת. אֲבָל הַכֶּלְיָא וְהַלְּשׁוֹן וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן אַף עַל פִּי שֶׁהֵן אֵיבָר בִּפְנֵי עַצְמָן הוֹאִיל וְאֵין בָּהֶן עֶצֶם הֲרֵי הֵן כִּשְׂאָר הַבָּשָׂר. חָסַר מִן הָעֶצֶם שֶׁל אֵיבָר כָּל שֶׁהוּא הֲרֵי הָאֵיבָר כֻּלּוֹ טָהוֹר. חָסַר מִבְּשָׂרוֹ אִם נִשְׁאַר עָלָיו בָּשָׂר שֶׁרָאוּי לַעֲלוֹת בּוֹ אֲרוּכָה בְּחַי וְיִתְרַפֵּא וְיִשָּׁלֵם. הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל. וְאִם לָאו מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. וּבָשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַחַי טָהוֹר. וְכֵן עֶצֶם בִּלֹּא בָּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַחַי טָהוֹר:

ד אֵיבָר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַמֵּת מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל כְּמֵת וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה שָׁלֵם כִּבְרִיָּתוֹ בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת. חָסַר עַצְמוֹ אִם נִשְׁאַר עָלָיו בָּשָׂר כְּזַיִת מְטַמֵּא כְּמֵת שָׁלֵם. חָסַר הַבָּשָׂר

וְלֹא חָסַר הָעֶצֶם אִם נִשְׁאַר עָלָיו כְּדֵי לְעָלוֹת אֲרוּכָה בְּחַי מְטַמֵּא כְּמֵת שָׁלֵם וְאִם לָאוּ הֲרֵי הוּא כִּשְׁאָר עַצְמוֹת הַמֵּתִים שֶׁאֵין עֲלֵיהֶן הַבָּשָׂר:

ה מֹחַ שֶׁבְּתוֹךְ הָעֶצֶם הֲרֵי הוּא מַעֲלֶה אֲרוּכָה מִבַּחוּץ. לְפִיכָךְ קוֹלִית הַמֵּת וְהוּא עֶצֶם הַסָּתוּם מְשָׁנֵי קְצוֹתָיו אִם יֵשׁ בְּתוֹכָהּ מֹחַ כְּדֵי לַעֲלוֹת אֲרוּכָה הֲרֵי זֶה כְּמֵת שָׁלֵם. הָיָה בָּהּ מֹחַ הַמִּתְנַדְנֵד אִם יֵשׁ בּוֹ כְּזַיִת הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא בְּאֹהֶל אַף עַל פִּי שֶׁהָעֶצֶם סָתוּם מִכָּל צְדָדָיו טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר שֶׁהַמֹּחַ כְּבָשָׂר לְכָל דָּבָר:

ו הָאֵיבָר וְהַבָּשָׂר הַמְדֻלְדָּלִים בָּאָדָם אַף עַל פִּי שֶׁאֵין יְכוֹלִין לַחְזֹר וְלִחְיוֹת טְהוֹרִים. מֵת הָאָדָם הֲרֵי הַבָּשָׂר טָהוֹר וְהָאֵיבָר מְטַמֵּא מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַחַי וְאֵינוֹ מְטַמֵּא מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַמֵּת. מַה בֵּין אֵיבָר מִן הַחַי לְאֵיבָר מִן הַמֵּת. אֵיבָר מִן הַחַי בָּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ וְעֶצֶם הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ טְהוֹרִים וְאֵיבָר מִן הַמֵּת בָּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ וְעֶצֶם הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ כְּמִפְרָשִׁים מִן הַמֵּת הַשָּׁלֵם וּמְטַמְּאִין בְּשִׁעוּרָן:

ז וּבֵין אֵיבָר מִן הַחַי בֵּין אֵיבָר מִן הַמֵּת אֵין לָהֶן שִׁעוּר. אָמְרוּ חֲכָמִים מָאתַיִם שְׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים אֵיבָרִים יֵשׁ בָּאִישׁ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶן בָּשָׂר וְגִידִים וְעֶצֶם וְאֵין הַשִּׁנַּיִם מִן הַמִּנְיָן. וּבְאִשָּׁה מָאתַיִם וְאֶחָד וַחֲמִשִּׁים. כָּל אֵיבָר מֵהֶן שֶׁפֵּרַשׁ כִּבְרִיָּתוֹ בֵּין מִן הַחַי בֵּין מִן הַמֵּת מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל חוּץ מִשְּׁלֹשָׁה אֵיבָרִים יְתֵרוֹת שֶׁבָּאִשָּׁה שֶׁאֵינָן מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל. וְכֵן אֶצְבַּע יְתֵרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ עֶצֶם וְאֵין בָּהּ צִפָּרֶן אִם נִסְפֶּרֶת עַל גַּב הַיָּד עוֹלָה לְמִנְיַן רֹב הָאֵיבָרִים וְאִם אֵינָהּ נִסְפֶּרֶת עַל גַּב הַיָּד מְטַמְּאָה בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל וְטֻמְאָתָהּ מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְאִם הָיְתָה בָּהּ צִפָּרֶן הֲרֵי הִיא כִּשְׁאָר הָאֵיבָרִים. וּמִפְּנֵי מָה גָּזְרוּ טֻמְאָה עַל אֶצְבַּע שֶׁאֵינָהּ נִסְפֶּרֶת גְּזֵרָה מִשּׁוּם הַנִּסְפֶּרֶת. וְלָמָּה לֹא טִמְּאוּהָ בְּאֹהֶל עָשׂוּ לָהּ הֶכֵּר כְּדֵי לְהוֹדִיעַ שֶׁטֻּמְאָתָהּ מִדִּבְרֵיהֶם מִשּׁוּם גְּזֵרָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁרְפוּ עַל טֻמְאָתָהּ תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים:

ח עַצְמוֹת הַמֵּת שֶׁאֵין עֲלֵיהֶם בָּשָׂר אִם נִקְּרֶת בָּהֶן צוּרַת עֶצֶמוֹת הֲרֵי אֵלּוּ מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל כְּמֵת שָׁלֵם שֶׁאֲנִי קוֹרֵא בָּהֶם (במדבר יט טז) "עֶצֶם אָדָם". וְאֵלּוּ הֵן הָעֶצֶמוֹת שֶׁהֵן מְטַמְּאִין כְּמֵת. הַשִּׁדְרָה וְהַגֻּלְגֹּלֶת וְרֹב בְּנְיָנוֹ וְרֹב מִנְיָנוֹ. הַשִּׁדְרָה כֵּיצַד. שִׁדְרָה שֶׁהִיא שְׁלֵמָה הֲרֵי הִיא כְּמֵת שָׁלֵם וְאִם חָסְרָה אֲפִלּוּ חֻלְיָא אַחַת מִשְּׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת הֲרֵי הִיא כִּשְׁאָר הָעֲצָמוֹת. הַגֻּלְגֹּלֶת כֵּיצַד. גֻּלְגֹּלֶת שֶׁהִיא שְׁלֵמָה הֲרֵי הִיא כְּמֵת וְאִם חָסְרָה כְּסֶלַע הֲרֵי הִיא כִּשְׁאָר הָעֲצָמוֹת. הָיוּ בָּהּ נְקָבִים קְטַנִּים כֻּלָּם מְצָטְרְפִין לִכְסֶלַע. כָּל בְּנְיָנוֹ שֶׁל אָדָם הוּא שְׁתֵּי הַשּׁוֹקַיִם וְהַיְרֵכַיִם וְהַצְּלָעוֹת וְהַשִּׁדְרָה. וְרֹב בְּנְיָנוֹ שֶׁל מֵת הֲרֵי הוּא כְּמֵת שָׁלֵם. כֵּיצַד. כְּגוֹן שְׁתֵּי שׁוֹקָיו וְיֶרֶךְ אַחַת אִם חָסַר רֹב בְּנְיָנוֹ כָּל שֶׁהוּא הֲרֵי הֵן כִּשְׁאָר הָעֲצָמוֹת. רֹב מִנְיָנוֹ כֵּיצַד. רֹב מִנְיַן עֲצָמוֹת כְּגוֹן שֶׁהָיוּ קכ"ה עֶצֶם הֲרֵי אֵלּוּ כְּמֵת שָׁלֵם. הָיוּ קכ"ד הֲרֵי

הֵן כְּשֶׁאָר הָעֲצָמוֹת. אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה אָדָם זֶה יָתֵר בְּאֵיבָרָיו אוֹ חָסֵר בְּאֵיבָרָיו אֵין מַשְׁגִּיחִין בּוֹ אֶלָּא עַל מִנְיַן רֹב כָּל אָדָם אֶלָּא אִם כֵּן הָיְתָה אֶצְבַּע שֵׁישׁ בָּהּ צִפָּרֶן אוֹ שֶׁהָיְתָה נִסְפֶּרֶת עַל גַּב הַיָּד שֶׁהִיא עוֹלָה לְמִנְיָן כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

ט שְׁאָר עַצְמוֹת הַמֵּת שֶׁאֵין בָּהֶן רֹב מִנְיָן וְלֹא רֹב בִּנְיָן וְלֹא שִׁדְרָה שְׁלֵמָה וְלֹא גֻּלְגֹּלֶת שְׁלֵמָה אִם הָיָה בָּהֶן רֹבַע הַקֶּבֶר הֲרֵי אֵלּוּ מְטַמְּאִים כְּמֵת בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל. הָיוּ פָּחוֹת מֵרֹבַע אֲפִלּוּ עֶצֶם כִּשְׂעוֹרָה מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל:

י הָיָה עֶצֶם אֶחָד אֲפִלּוּ יֵשׁ בּוֹ רֹבַע הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. טֻמְאַת עֶצֶם אֶחָד הֲלָכָה מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יח) "כָּל הַנּוֹגֵעַ בַּעֶצֶם" לְמֻדּוּ מִפִּי הַשְּׁמוּעָה אֲפִלּוּ עֶצֶם כִּשְׂעוֹרָה מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא. וּלְפִי שֶׁטֻּמְאָתוֹ הֲלָכָה הֲרֵי הוּא דִּין תּוֹרָה וְלֹא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים:

יא מֵת שֶׁהִרְקִיבוּ עַצְמוֹתָיו בַּקֶּבֶר וְנַעֲשׂוּ רָקָב. מִלֹּא חָפְנַיִם מֵאוֹתוֹ רָקָב מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל כְּמֵת וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִגַּע בְּכֻלּוֹ שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ גּוּף אֶחָד. וְאֲפִלּוּ גִּבְּלוֹ בְּמַיִם אֵינוֹ חִבּוּר:

יב דַּם הַמֵּת מְטַמֵּא כְּמֵת בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל. שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יג) "בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם" וְנֶאֱמַר (דברים יב כג) "כִּי הַדָּם הוּא הַנָּפֶשׁ". וְכַמָּה שִׁעוּרוֹ רְבִיעִית. אֲפִלּוּ תַּמְצִית הַדָּם כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַדְמוּמִית מְטַמֵּא בְּאֹהֶל הַמֵּת:

יג דַּם הַחַי אֲפִלּוּ דַּם נְחִירָה הֲרֵי זֶה טָהוֹר כָּל זְמַן שֶׁהוּא חַי. נִתְעָרֵב הַדָּם שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ בָּאֲחֵרוֹנָה סְמוּךְ לַמִּיתָה עִם הַדָּם שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ אַחַר שֶׁמֵּת וְכָל הַתַּעֲרוֹבוֹת רְבִיעִית וְאֵין יָדוּעַ כַּמָּה יָצָא מֵחַיִּים וְכַמָּה יָצָא אַחַר מִיתָה. אֲפִלּוּ חֲצִי רְבִיעִית מֵחַיִּים וְחֲצִיהּ אַחַר מִיתָה הֲרֵי זֶה נִקְרָא דַּם תְּבוּסָה וּמְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וּבְמַגָּע וּבְאֹהֶל. אֶלָּא שֶׁטֻּמְאָתוֹ מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים:

יד הָרוֹג שֶׁהָיָה מֻטָּל עַל הַמִּטָּה וְדָמוֹ מְנַטֵּף כְּשֶׁהוּא חַי וְיוֹרֵד לְגֶמֶא וּמֵת וַהֲרֵי הַדָּם מְנַטֵּף אַחַר מוֹתוֹ וְיוֹרֵד לְאוֹתָהּ גֶּמֶא. הֲרֵי כָּל הַדָּם שֶׁבָּהּ טָהוֹר שֶׁטִּפָּה טִפָּה רִאשׁוֹנָה בְּטָלָה כְּדַם שֶׁיָּצָא מֵחַיִּים. יָצָא מִמֶּנּוּ רְבִיעִית דָּם בִּלְבַד וְסָפַק כֻּלָּהּ מֵחַיִּים סָפֵק כֻּלָּהּ לְאַחַר מִיתָה הֲרֵי זוֹ סְפֵק טְמֵאָה כְּשְׁאָר הַסְּפֵקוֹת וְהַנּוֹגֵעַ בָּהּ בְּרִשּׁוּת הַיָּחִיד טָמֵא בִּרְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בִּמְקוֹמוֹ:

טו הַקֶּבֶר כָּל זְמַן שֶׁהַטֻּמְאָה בְּתוֹכוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְאֹהֶל כְּמֵת דִּין תּוֹרָה. שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט טז) "אוֹ בְמֵת אוֹ בְעֶצֶם אָדָם אוֹ בְקֶבֶר". וְאֶחָד הַנּוֹגֵעַ בְּגַגּוֹ שֶׁל קֶבֶר אוֹ הַנּוֹגֵעַ בְּכָתְלָיו. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה בָּנוּי וְסָתוּם וְאַחַר כָּךְ יִהְיֶה כֵּלּוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְאֹהֶל. אֲבָל הַמַּעֲמִיד כֵּלִים אוֹ אֲבָנִים וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן בִּצְדֵי הַמֵּת וְכִסָּה עֲלֵיהֶן מִלְמַעְלָה בְּכֵלִים אוֹ בַּאֲבָנִים וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן זֶה הַכִּסּוּי הַמֻּטָּל מִלְמַעְלָה נִקְרָא גּוֹלֵל וְאֵלּוּ הַצְּדָדִין הַמַּעֲמִידִין אֶת הַגּוֹלֵל שֶׁהוּא נִשְׂעָן עֲלֵיהֶן

נִקְרָאִין דּוֹפֵק. וּשְׁנֵיהֶם הַגּוֹלֵל אוֹ הַדּוֹפֵק מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְאֹהֶל כְּקֶבֶר וְטֻמְאָתָן מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים וְאֵינָן מְטַמְּאִין בְּמַשָּׂא. לְפִיכָךְ אִם גָּרַר הַגּוֹלֵל בַּחֲבָלִים עַד שֶׁכִּסָּה בּוֹ אֶת הַמֵּת. אוֹ גָּרְרוֹ אוֹ שְׁמָטוֹ מֵעַל הַמֵּת. אוֹ שֶׁגָּרַר הַדּוֹפֵק עַד שֶׁהֶעֱמִיד עָלָיו הַגּוֹלֵל אוֹ שְׁמָטוֹ בַּחֲבָלִים מִתַּחַת הַגּוֹלֵל הֲרֵי זֶה טָהוֹר. וּדְבָרִים שֶׁסּוֹמְכִין אֶת הַדּוֹפֵק וְהֵם הַנִּקְרָאִין דּוֹפֵק דּוֹפְקִין הֲרֵי הֵן טְהוֹרִין:

טז שָׂדֶה שֶׁנֶּחְרַשׁ בָּהּ קֶבֶר וְאָבְדוּ עַצְמוֹת הַמֵּת בַּעֲפָרָהּ הִיא הַנִּקְרֵאת בֵּית הַפְּרָס. וַעֲפָרָהּ מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא שֶׁמָּא יֵשׁ בָּהּ עֶצֶם כְּשְׁעוֹרָה. וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל. וְכֵן כָּל אַרְצוֹת הָעַכּוּ"ם עֲפָרָן מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא מִפְּנֵי הָעֲצָמוֹת שֶׁאֵין נִזְהָרִין בָּהֶן. וְטֻמְאַת בֵּית הַפְּרָס וְאֶרֶץ הָעַכּוּ"ם מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

פרק ג

א אֵלּוּ מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל. הַמֵּת אֲפִלּוּ נֶפֶל שֶׁלֹּא נִתְקַשְּׁרוּ אֵיבָרָיו בְּגִידִין. וּכְזַיִת מִבְּשַׂר הַמֵּת. וּכְזַיִת נֶצֶל. וְאֵיבָר מִן הַחַי. וְאֵיבָר מִן הַמֵּת שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם בָּשָׂר כָּרָאוּי. וְהַשִּׁדְרָה וְהַגֻּלְגֹּלֶת. וְרֹב בְּנָיְנוֹ וְרֹב מִנְיָנוֹ. וְרֹבַע עֲצָמוֹת מִכָּל מָקוֹם אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶן לֹא רֹב בְּנָיָן וְלֹא רֹב מִנְיָן. וּרְבִיעִית דָּם. וּרְבִיעִית דָּם תְּבוּסָה. הַכֹּל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה:

ב וְאֵלּוּ מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵין מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל. אֵיבָר מִן הַחַי שֶׁחָסַר בְּשָׂרוֹ וְאֵין בּוֹ לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה. וְאֵיבָר מִן הַמֵּת שֶׁחָסַר בְּשָׂרוֹ אוֹ עַצְמוֹ וְלֹא נִשְׁאַר בָּשָׂר כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה אוֹ שֶׁחָסַר הָעֶצֶם אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עָלָיו בָּשָׂר כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה. וְהַשִּׁדְרָה שֶׁחָסְרָה וְאֵין בָּהּ רֹבַע עֲצָמוֹת. וְהַגֻּלְגֹּלֶת שֶׁחָסְרָה וְאֵין בָּהּ רֹבַע עֲצָמוֹת. וְעֶצֶם אֲפִלּוּ כְּשְׁעוֹרָה. וְאֶרֶץ הָעַכּוּ"ם. וּבֵית הַפְּרָס. הַכֹּל שָׁבַע:

ג הַגּוֹלֵל וְהַדּוֹפֵק מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְאֹהֶל כְּקֶבֶר וְאֵינָן מְטַמְּאִין בְּמַשָּׂא. הָרֹקֶב מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וּבְאֹהֶל וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע. טֻמְאַת רֹבַע עֲצָמוֹת בְּאֹהֶל וְטֻמְאַת רְבִיעִית דָּם וְטֻמְאַת אֵיבָר שֶׁאֵין עָלָיו בָּשָׂר כָּרָאוּי בֵּין מִן הַמֵּת בֵּין מִן הַחַי יֵרָאֶה לִי שֶׁכֻּלָּן טֻמְאָתָן אֵינָן דִּין תּוֹרָה שֶׁהֲרֵי אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עֲלֵיהֶן כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בִּנְזִירוּת וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ. וְעַל טָמֵא בְּטֻמְאָה שֶׁל תּוֹרָה חַיָּב עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ. לְפִיכָךְ אֲנִי אוֹמֵר שֶׁכָּל טֻמְאָה מִן הַמֵּת שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלֶיהָ אֵינָהּ דִּין תּוֹרָה:

ד אֵין רֶקֶב הַמֵּת מְטַמֵּא עַד שֶׁיִּקָּבֵר עָרֹם בְּאָרוֹן שֶׁל שַׁיִשׁ אוֹ שֶׁל זְכוּכִית וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן וְיִהְיֶה כֻּלּוֹ שָׁלֵם. חָסֵר מִמֶּנּוּ אֵיבָר אוֹ שֶׁנִּקְבַּר בִּכְסוּתוֹ אוֹ בְּאָרוֹן שֶׁל עֵץ אוֹ שֶׁל מַתֶּכֶת אֵין רִקְבּוֹ טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁרֶקֶב הַכְּסוּת אוֹ רֶקֶב הָעֵץ אוֹ חֶלּוּדַת הַמַּתֶּכֶת תִּתְעָרֵב בְּרֶקֶב גְּוִיָּתוֹ. וְרֶקֶב

הַמְטַמֵּא שֶׁנִּתְעָרֵב בּוֹ עָפָר כָּל שֶׁהוּא הֲרֵי הוּא בְּטֻמְאָתוֹ. וְלֹא אָמְרוּ רֶקֶב אֶלָּא לְמֵת בִּלְבַד אֲבָל הָרוּגִ אֵין לוֹ רֶקֶב:

ה קְבָרוּ שְׁנֵי מֵתִים כְּאֶחָד אוֹ שֶׁגָּזְזוּ שְׂעָרוֹ אוֹ צִפָּרְנָיו וּקְבָרוּם עִמּוֹ אוֹ שֶׁקְּבָרוּ אִשָּׁה מְעֻבֶּרֶת וְעֻבָּרָהּ בְּמֵעֶיהָ אֵין לָהֶם רֶקֶב:

ו טָחַן הַמֵּת עַד שֶׁנַּעֲשָׂה רֶקֶב אֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁיַּרְקִיב מֵאֵלָיו:

ז טְחָנוֹ כֻּלּוֹ וְהִנִּיחוֹ עַד שֶׁיַּרְקִיב אוֹ שֶׁהִרְקִיב מִקְצָתוֹ כְּשֶׁהוּא חַי וּמֵת וְהִרְקִיב כֻּלּוֹ הֲרֵי זֶה סָפֵק. וְאִם נִטְמָא לִמְלֹא חָפְנַיִם מֵרֶקֶב זֶה הֲרֵי זֶה טָמֵא בְּסָפֵק:

ח מְלֹא חָפְנַיִם וְעוֹד מֵעָפָר הַנִּמְצָא תַּחַת הַמֵּת אוֹ מֵעָפָר הַנִּמְצָא בְּקֶבֶר וְאֵין יָדוּעַ מַה טִּיבוֹ אִם הוּא רֶקֶב שֶׁמְּטַמֵּא בְּאֹהֶל אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא עָפָר שֶׁנִּתְלַכְלֵךְ בְּנֶצֶל הַמֵּת וְדָמוֹ. הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וּבְאֹהֶל שֶׁהֲרֵי יֵשׁ בְּמִלֹּא חָפְנַיִם וְעוֹד מְלֹא חָפְנַיִם רֶקֶב. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁאַף זוֹ טֻמְאָה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים:

ט הַמֵּת שֶׁנִּשְׂרַף וְשֻׁלְּחוּ קַיָּמֶת וְהוּא הַשִּׁדְרָה וְהַצְּלָעוֹת הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא כְּמֵת שָׁלֵם וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם נָחְרַךְ. אֲבָל אִם נִשְׂרַף עַד שֶׁנִּתְבַּלְבְּלָה צוּרַת תַּבְנִיתוֹ טָהוֹר. וְכֵן שֵׁפִיר מְרֻקָּם שֶׁטָּרְפוּ בְּמַיִם טָהוֹר שֶׁהֲרֵי נִתְבַּלְבְּלָה צוּרָתוֹ:

י בְּשֵׂר הַמֵּת שֶׁנִּפְרַךְ וְנַעֲשָׂה כְּקֶמַח טָהוֹר וְכֵן אֵפֶר הַשְּׂרוּפִין טָהוֹר וְכֵן הַתּוֹלָעִים הַנֶּהֱוִין מִבְּשַׂר הַמֵּת בֵּין חַיִּים בֵּין מֵתִים טְהוֹרִין. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהַמַּח כְּבָשָׂר בְּכָל מָקוֹם בֵּין בְּמֵת בֵּין בִּנְבֵלָה וְשֶׁרֶץ:

יא עוֹר הָאָדָם כִּבְשָׂרוֹ וְאִם עִבְּדוֹ כָּל צָרְכּוֹ אוֹ הִלֵּךְ בּוֹ כְּדֵי עֲבוֹדָה הֲרֵי זֶה טָהוֹר מִן הַתּוֹרָה. אֲבָל מִדִּבְרֵיהֶם מְטַמֵּא בִּכְזַיִת כִּבְשַׂר הַמֵּת גְּזֵרָה שֶׁלֹּא לְהַרְגִּיל בְּנֵי אָדָם לְעַבֵּד עוֹרוֹת הָאָדָם וְיִשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהֶן:

יב עוֹר הַבָּא כְּנֶגֶד פָּנָיו שֶׁל אָדָם כְּשֶׁיּוֹלֵד בֵּין שֶׁהָיָה חַי וְאִמּוֹ חַיָּה בֵּין שֶׁנּוֹלַד מֵת וְאִמּוֹ מֵתָה הֲרֵי זֶה טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמוֹ פֶּרֶשׁ אוֹ צוֹאָה וְקִיא וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן:

יג כָּל שֶׁבַּמֵּת טָמֵא חוּץ מִן הַשִּׁנַּיִם וְהַשֵּׂעָר וְהַצִּפָּרֶן הוֹאִיל וְגִזְעָן מַחְלִיף. וּבְשֵׂעַת חִבּוּרָן הַכֹּל טָמֵא. כֵּיצַד. הַמֵּת בַּחוּץ וּשְׂעָרוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת נִטְמָא כָּל אֲשֶׁר בַּבַּיִת. וְכֵן הַנּוֹגֵעַ בְּשֵׂעָרוֹ אוֹ בְּשִׁנָּיו אוֹ בְּצִפָּרְנָיו כְּשֶׁהֵן מְחֻבָּרִין נִטְמָא. שְׂעָרוֹ הָעוֹמֵד לְהִגָּזֵז וְצִפָּרְנָיו הָעוֹמְדִים לְהִנָּטֵל הוֹאִיל וְהֵן עוֹמְדִין לְהִנָּטֵל יֵשׁ בָּהֶן סָפֵק לְפִיכָךְ הַנּוֹגֵעַ בָּהֶן הֲרֵי הוּא סְפֵק טָמֵא. כָּל מַשְׁקֶה הַיּוֹצֵא מִן הַמֵּתִים טָהוֹר חוּץ מִדָּמוֹ. וְכָל מַרְאֵה דָמִים מִן הַמֵּת טָמֵא כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וּמִפְּנֵי מָה לֹא גָּזְרוּ עַל מַשְׁקֶה הַמֵּת כְּדֶרֶךְ שֶׁגָּזְרוּ עַל מַשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מִכָּל הַטְּמֵאִין מִפְּנֵי שֶׁהַמֵּת הַכֹּל בְּדֵלִין מִמֶּנּוּ לֹא גָּזְרוּ עַל מַשְׁקָיו:

יד כְּבֵד שֶׁנִּמּוֹחָה מִטַּמְאָה בִּרְבִיעִית מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּדָם נְקִפָּה. דַּם קָטָן שֶׁיָּצָא כֻּלּוֹ אִם אֵין בּוֹ רְבִיעִית טָהוֹר אַף עַל פִּי שֶׁהוּא כָּל דָּם שֶׁבּוֹ׃

טו וְאֵלּוּ אִם חָסְרוּ כָּל שֶׁהוּא טְהוֹרִים. רְבִיעִית דָּם. וְעֶצֶם כִּשְׁעוֹרָה. וּכְזַיִת בָּשָׂר. וּכְזַיִת נָצָל. וּמְלֹא חָפְנַיִם רֶקֶב. וְאֵיבָר מִן הַחַי שֶׁחָסַר מֵעַצְמוֹ כָּל שֶׁהוּא׃

פרק ד

א רְבִיעִית דָּם הַבָּאָה מִשְּׁנֵי מֵתִים טְהוֹרָה עַד שֶׁתִּהְיֶה כָּל הָרְבִיעִית מִמֵּת אֶחָד. שִׁדְרָה שֶׁנִּגְמְרָה מִשְּׁנֵי מֵתִים כְּגוֹן שֶׁהָיוּ מִקְצַת הַחֻלְיוֹת מֵאֶחָד וְתַשְׁלוּמָן מִמֵּת אַחֵר וְכֵן הַגֻּלְגֹּלֶת שֶׁל שְׁנֵי מֵתִים וְרֹבַע עֶצְמוֹת מִשְּׁנֵי מֵתִים וְאֵיבָר מִן הַמֵּת מִשְּׁנֵי מֵתִים כָּל אֵלּוּ אֵינָן מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל אֶלָּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא כִּשְׁאָר כָּל עֲצָמוֹת׃

ב אֵיבָר מִן הַחַי מִשְּׁנֵי אֲנָשִׁים טָהוֹר אֲפִלּוּ מֵאִישׁ אֶחָד אִם נֶחְלַק לִשְׁנַיִם טָהוֹר׃

ג כְּזַיִת בָּשָׂר מִשְּׁנֵי מֵתִים וּכְזַיִת נָצָל מִשְּׁנֵי מֵתִים וּמְלֹא חָפְנַיִם רֶקֶב מִשְּׁנֵי מֵתִים שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶן יֵשׁ לוֹ רֶקֶב הֲרֵי אֵלּוּ מְצָטָרְפִין זֶה עִם זֶה. וְכֵן כַּחֲצִי זַיִת בָּשָׂר וְכַחֲצִי זַיִת נָצָל מְצָטָרְפִין זֶה עִם זֶה. וּשְׁאָר כָּל הַטֻּמְאוֹת שֶׁבַּמֵּת אֵין מְצָטָרְפִין זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי שֶׁלֹּא שָׁווּ בְּשִׁעוּרֵיהֶן׃

ד עֶצֶם כִּשְׁעוֹרָה שֶׁנֶּחְלַק לִשְׁנַיִם מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא. וְכֵן רֹבַע עֲצָמוֹת מֵת אֶחָד שֶׁנִּדַּקְדְּקוּ וְאֵין בְּכָל אֶחָד מֵהֶם עֶצֶם כִּשְׁעוֹרָה מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל כְּאִלּוּ לֹא נִדַּקְדְּקוּ׃

ה כְּזַיִת מִן הַמֵּת שֶׁחָתְכוּ לַחֲלָקִים וְרִדְּדוּ וְדִבְּקוּ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל וּבְמַשָּׂא וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע קְצָתוֹ אַף עַל פִּי שֶׁחִבְּרוֹ שֶׁאֵין חִבּוּרֵי אָדָם חִבּוּר׃

ו כְּזַיִת חֵלֶב שֶׁלֹּם שֶׁהִתִּיכוֹ טָמֵא. הָיָה מְפֹרָד וְהִתִּיכוֹ טָהוֹר׃

ז שִׁדְרָה שֶׁנִּגְרְרוּ מִמֶּנָּה רֹב חֻלְיוֹת שֶׁלָּהּ אַף עַל פִּי שֶׁשִּׁלְּדָהּ קַיֶּמֶת אֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל. וּבַזְּמַן שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר אֲפִלּוּ מְשֻׁבֶּרֶת אֲפִלּוּ מְכֻתֶּתֶת מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל מִפְּנֵי שֶׁהַקֶּבֶר מְצָרְפָהּ׃

ח כָּל הַמְטַמְּאִין בְּאֹהֶל שֶׁנֶּחְלְקוּ וְהִכְנִיסָן בְּתוֹךְ הַבַּיִת הָאֹהֶל מְצָרְפָן וּמְטַמְּאִין בְּאֹהֶל׃

ט עֶצֶם שֶׁיֵּשׁ עָלָיו כְּזַיִת בָּשָׂר בִּידֵי שָׁמַיִם וְהִכְנִיס מִקְצָתוֹ לְפָנִים מִן הַבַּיִת נִטְמָא הַבַּיִת. שְׁנֵי עֲצָמוֹת וַעֲלֵיהֶם כִּשְׁנֵי חֲצֵי זֵיתִים בָּשָׂר וְהִכְנִיס מִקְצָתָן לִפְנִים הַבַּיִת טָמֵא. וְאִם הָיָה הַבָּשָׂר תָּחוּב בָּעֲצָמוֹת בִּידֵי אָדָם הַבַּיִת טָהוֹר שֶׁאֵין חִבּוּרֵי אָדָם חִבּוּר׃

י מְלֹא חָפְנַיִם רֶקֶב שֶׁנִּתְפַּזֵּר בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַבַּיִת טָמֵא׃

יא רְבִיעִית דָּם שֶׁנִּבְלְעָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַבַּיִת טָהוֹר לְהַבָּא וְכָל שֶׁהָיָה בּוֹ בְּעֵת שֶׁנִּבְלְעָה הָרְבִיעִית בָּאָרֶץ טָמֵא׃

יב כְּזַיִת מִן הַמֵּת שֶׁאָבַד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּבִקֵּשׁ וְלֹא נִמְצָא, הַבַּיִת טָהוֹר. וְלִכְשֶׁיִּמָּצֵא הַבַּיִת טָמֵא לְמַפְרַע מֵעֵת שֶׁאָבַד עַד שֶׁנִּמְצָא׃

יג רְבִיעִית דָּם שֶׁנִּשְׁפַּךְ בָּאֲוִיר אִם קָרַשׁ אוֹ שֶׁהָיָה בִּמְקוֹם אַשְׁבָּרָן וְהוּא הַמָּקוֹם הַנָּמוּךְ כְּמוֹ גֻּמָּא וְהָאֶהֱיל הַמַּאֲהִיל עַל מִקְצָתוֹ נִטְמָא. נִשְׁפַּךְ עַל הָאַסְקֻפָּה בַּמּוֹרָד בֵּין לְפָנִים בֵּין לַחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר. שֶׁהֲרֵי לֹא נָח הַדָּם עַל הָאַסְקֻפָּה. וְאִם הָיְתָה הָאַסְקֻפָּה אַשְׁבָּרָן אוֹ שֶׁקָּרַשׁ הַדָּם עָלֶיהָ הַבַּיִת טָמֵא. רְבִיעִית דָּם שֶׁנִּבְלְעָה בִּכְסוּת אִם מִתְכַּבֶּסֶת וְיוֹצְאָה מִמֶּנּוּ רְבִיעִית דָּם הֲרֵי זוֹ הַכְסוּת מִתְטַמְּאָה בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל וְאִם לָאו אֵינָהּ מִתְטַמְּאָה בְּאֹהֶל וַהֲרֵי הִיא כִּכְסוּת שֶׁנִּגְעָה בְּמֵת שֶׁכָּל הַבָּלוּעַ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לָצֵאת טָהוֹר. כֵּיצַד מְשַׁעֲרִין אוֹתָהּ. מְכַבְּסִין אוֹתָהּ בְּמַיִם וּמֵבִיא מַיִם כְּמִדָּתָן וְנוֹתֵן לְתוֹכָן רְבִיעִית דָּם אִם הָיָה מַרְאֵיהֶן שָׁוֶה אוֹ שֶׁהָיָה מֵי הַכִּבּוּס אָדֹם יוֹתֵר מִמֵּי הַמָּזֶג בְּיָדוּעַ שֶׁיָּצָא מִמֶּנָּה רְבִיעִית:

יד הַמַּשָּׂא וְהַמַּגָּע וְהָאֹהֶל שְׁלָשָׁה שֵׁמוֹת הֵם. וְכָל שֶׁהוּא מִשֵּׁם אֶחָד מִצְטָרֵף וּמְטַמֵּא. וּמִשְּׁנֵי שֵׁמוֹת אֵינוֹ מִצְטָרֵף וְטָהוֹר. כֵּיצַד. הַנּוֹגֵעַ בִּכְשֶׁנֵּי חֲצָאֵי זֵיתִים אוֹ שֶׁנָּשָׂא שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים בְּבַת אַחַת. אוֹ שֶׁהֶאֱהִיל עַל כִּשְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים. אוֹ שֶׁהָאֶהִיל עַל חֲצִי זַיִת וַחֲצִי זַיִת אַחֵר מַאֲהִיל עָלָיו. אוֹ שֶׁהָיָה הוּא וַחֲצִי זַיִת תַּחַת הָאֹהֶל וְהָאֶהִיל בְּמִקְצָת גּוּפוֹ עַל חֲצִי זַיִת אַחֵר. אוֹ הָאֶהִיל חֲצִי זַיִת עַל מִקְצָתוֹ. הַכֹּל טְמֵאִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא שֵׁם אֶחָד. אֲבָל הַנּוֹגֵעַ בַּחֲצִי זַיִת אוֹ הַנּוֹשֵׂא חֲצִי זַיִת וְדָבָר אַחֵר מַאֲהִיל עָלָיו וְעַל כַּחֲצִי זַיִת. אוֹ שֶׁהֶאֱהִיל עָלָיו חֲצִי זַיִת אַחֵר. אוֹ שֶׁהֶאֱהִיל הוּא עַל חֲצִי זַיִת אַחֵר. וְכֵן הַנּוֹשֵׂא כַּחֲצִי זַיִת וְנָגַע בַּחֲצִי זַיִת אַחֵר. הַכֹּל טְהוֹרִים. שֶׁאֵין הַמַּגָּע מִצְטָרֵף עִם הַמַּשָּׂא לֹא בְּמֵת וְלֹא בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת. וְלֹא הַמַּגָּע מִצְטָרֵף עִם הָאֹהֶל וְלֹא הָאֹהֶל מִצְטָרֵף עִם הַמַּשָּׂא [לְפִי שֶׁאֵינוֹ שֵׁם אֶחָד]:

פרק ה

א כָּל הַמִּתְטַמְּאִין מֵחֲמַת הַמֵּת בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים טְמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה. כֵּיצַד. אָדָם אוֹ כְּלִי שֶׁנָּגַע בִּדְבָרִים שֶׁמְּטַמְּאִין מִן הַמֵּת בְּמַגָּע. אוֹ שֶׁנִּטְמָא בְּאֹהֶל בְּאֶחָד מִדְּבָרִים שֶׁמְּטַמְּאִין בְּאֹהֶל. וְכֵן אָדָם שֶׁנָּשָׂא דְּבָרִים שֶׁמְּטַמְּאִין מִן הַמֵּת בְּמַשָּׂא. הַכֹּל טְמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יד) "כָּל הַבָּא אֶל הָאֹהֶל וְכָל אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים":

ב אָדָם שֶׁנִּטְמָא בְּמֵת וְכֵלִים שֶׁיִּגַּע בָּהֶן אָדָם זֶה טְמֵאִין טֻמְאַת שִׁבְעָה שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר לא כד) "וְכִבַּסְתֶּם בִּגְדֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וּטְהַרְתֶּם". אֲבָל אָדָם שֶׁנָּגַע בְּאָדָם שֶׁנִּטְמָא בְּמֵת. בֵּין שֶׁנָּגַע בּוֹ אַחַר שֶׁפֵּרַשׁ מִמְּטַמְּאָיו בֵּין שֶׁנָּגַע בּוֹ כְּשֶׁהוּא עֲדַיִן נוֹגֵעַ בְּמֵת. הֲרֵי זֶה הַשֵּׁנִי טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט כב) "וְהַנֶּפֶשׁ הַנֹּגַעַת תִּטְמָא עַד הָעָרֶב". זֶהוּ דִּין תּוֹרָה אֲבָל מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים הַנּוֹגֵעַ בְּמֵת וְנָגַע בְּאָדָם אַחֵר וַעֲדַיִן הוּא מְחֻבָּר בַּמֵּת שְׁנֵיהֶן טְמֵאִין טֻמְאַת שִׁבְעָה וּכְאִלּוּ נָגַע זֶה הַשֵּׁנִי בַּמֵּת עַצְמוֹ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים לְעִנְיַן תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים.

אֲבָל לְנָזִיר וּלְעוֹשֶׂה פֶּסַח בֵּין בִּשְׁעַת חִבּוּר בֵּין אַחַר שֶׁפֵּרַשׁ אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא טֻמְאַת עֶרֶב כְּדִין תּוֹרָה:

ג כֵּלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּמֵת בֵּין בְּמַגָּע בֵּין בְּאֹהֶל הֲרֵי הֵן לַנּוֹגֵעַ בָּהֶן כְּנוֹגֵעַ בַּמֵּת עַצְמוֹ. מָה הַמֵּת מְטַמֵּא הַנּוֹגֵעַ בּוֹ בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים טֻמְאַת שִׁבְעָה אַף כֵּלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בַּמֵּת הֵם וְהַכֵּלִים אוֹ הָאָדָם שֶׁיִּגַּע בָּהֶן טְמֵאִין טֻמְאַת שִׁבְעָה. שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט טז) "בַּחַלַל חֶרֶב אוֹ בְמֵת". מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁהַחֶרֶב כְּמֵת וְהוּא הַדִּין לִשְׁאָר כֵּלִים. בֵּין כְּלֵי מַתֶּכוֹת בֵּין כְּלֵי שֶׁטֶף וּבְגָדִים. הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (במדבר לא יט) "כֹּל הֹרֵג נֶפֶשׁ וְכֹל נֹגֵעַ בֶּחָלָל" וְכִי תַּעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שֶׁזֶּה יָרֵה חֵץ וְהָרַג אוֹ זָרַק אֶבֶן וְהָרַג נִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים. אֶלָּא הוֹרֵג נֶפֶשׁ בְּחֶרֶב וְכֵיוֹצֵא בָּהּ שֶׁנִּטְמָא בִּנְגִיעָתוֹ בַּכְּלִי שֶׁהָרַג בּוֹ שֶׁהֲרֵי נָגַע הַכְּלִי בְּמֵת. וּמִנַּיִן שֶׁאַף הַכֵּלִים הַנּוֹגְעִין בָּאָדָם שֶׁנָּגַע בְּכֵלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בַּמֵּת שֶׁטְּמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה שֶׁהֲרֵי הוּא אוֹמֵר (במדבר לא כד) "וְכִבַּסְתֶּם בִּגְדֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וּטְהַרְתֶּם". הָא לָמַדְתָּ שֶׁכָּל אָדָם הַטָּמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה מְטַמֵּא בְּגָדִים טֻמְאַת שִׁבְעָה:

ד נִמְצֵאתָ אוֹמֵר אָדָם שֶׁנָּגַע בְּמֵת וְאָדָם בְּאָדָם אַחַר הָרִאשׁוֹן טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהַשֵּׁנִי טֻמְאַת עֶרֶב. כֵּלִים הַנּוֹגְעִין בְּמֵת וְכֵלִים בְּכֵלִים שְׁנֵיהֶם טְמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה אֲבָל הַשְּׁלִישִׁי בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב. כֵּלִים הַנּוֹגְעִין בְּמֵת וְאָדָם בְּכֵלִים וְכֵלִים בְּאָדָם שְׁלִשְׁתָּן טְמֵאִין טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהָרְבִיעִי בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב:

ה בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים לְעִנְיַן תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים. אֲבָל לְחַיֵּב כָּרֵת עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ אוֹ עַל אֲכִילַת קָדָשִׁים אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא הַשְּׁנַיִם בִּלְבַד הָרִאשׁוֹן שֶׁנָּגַע בַּמֵּת וְהַשֵּׁנִי שֶׁנָּגַע בּוֹ כְּדִין תּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט כב) "וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַטָּמֵא יִטְמָא". אֲבָל הַנּוֹגֵעַ בִּכְלִים שֶׁנָּגְעוּ בָּאָדָם אוֹ הַנּוֹגֵעַ בְּאָדָם שֶׁנָּגַע בַּכֵּלִים שֶׁנָּגְעוּ בַּמֵּת פָּטוּר כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת בִּיאַת מִקְדָּשׁ. שֶׁהַדְּבָרִים הָאֵלּוּ אַף עַל פִּי שֶׁהֵן דִּבְרֵי קַבָּלָה אֵינָן דִּין תּוֹרָה. שֶׁהֲרֵי לֹא נִתְפָּרְשׁוּ בַּתּוֹרָה. אֶלָּא זֶה שֶׁנִּטְמָא בְּמֵת שֶׁהוּא אָב וְהַשֵּׁנִי הַנּוֹגֵעַ בּוֹ שֶׁהוּא רִאשׁוֹן בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים:

ו כְּלִי חֶרֶשׂ שֶׁנָּגַע בְּמֵת אוֹ שֶׁהָיָה עִמּוֹ בְּאֹהֶל טָמֵא. וְאֵינוֹ מְטַמֵּא [לֹא אָדָם] וְלֹא כְּלִי חֶרֶשׂ אַחֵר וְלֹא שְׁאָר כֵּלִים שֶׁאֵין כְּלִי חֶרֶשׂ נַעֲשֶׂה אַב הַטֻּמְאָה לְעוֹלָם לֹא בְּמֵת וְלֹא בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת. וְזֶה דִּין תּוֹרָה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא קַבָּלָה:

ז זֶה כְּלָל גָּדוֹל בַּטֻּמְאוֹת כָּל אַב הַטֻּמְאָה מְטַמֵּא אָדָם וּמְטַמֵּא בְּגָדִים וְכֵלִים בֵּין כְּלֵי מַתֶּכוֹת בֵּין כְּלֵי שֶׁטֶף בֵּין כְּלֵי חֶרֶשׂ. וְכָל הַמְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים בִּנְגִיעָה הֲרֵי זֶה אַב הַטֻּמְאָה. וְכָל וְלַד הַטֻּמְאוֹת מְטַמֵּא אֳכָלִין וּמַשְׁקִין וְאֵינוֹ מְטַמֵּא לֹא אָדָם וְכֵלִים לֹא כְּלֵי חֶרֶשׂ וְלֹא שְׁאָר כֵּלִים וּבְגָדִים:

ח כָּל הַנּוֹגֵעַ בְּאָב הוּא הַנִּקְרָא רִאשׁוֹן. וְהַנּוֹגֵעַ בָּרִאשׁוֹן נִקְרָא שֵׁנִי. וְהַנּוֹגֵעַ בַּשֵּׁנִי נִקְרָא שְׁלִישִׁי. וְהַנּוֹגֵעַ בַּשְּׁלִישִׁי נִקְרָא רְבִיעִי. וְהָרִאשׁוֹן וְשֶׁלְמַטָּה מִמֶּנּוּ כֻּלָּן נִקְרָאִין וְלַד הַטֻּמְאָה:

ט כָּל הַמִּתְטַמֵּא מֵחֲמַת הַמֵּת טֻמְאַת שִׁבְעָה בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים הוּא הַנִּקְרָא טְמֵא מֵת. וְהוּא אָב מֵאָבוֹת הַטֻּמְאוֹת לְעִנְיַן טֻמְאַת תְּרוּמָה וְטֻמְאַת קָדָשִׁים כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. לִמְנוֹת מִמֶּנּוּ רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי כְּדֵי לְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים בְּמַגָּע כִּשְׁאָר אָבוֹת הַטֻּמְאוֹת. וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא:

י כָּל הַמִּתְטַמֵּא מֵחֲמַת הַמֵּת טֻמְאַת עֶרֶב הוּא וְלַד הַטֻּמְאָה וְהוּא הָרִאשׁוֹן לְטֻמְאָה. וְאֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה הָרְבִיעִי מִן הַמֵּת רִאשׁוֹן לְטֻמְאָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ לְעִנְיַן תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים:

יא אָדָם אוֹ כֵּלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּמַגַּע אֶרֶץ הָעַכּוּ"ם וּבֵית הַפֶּרֶס אוֹ בְּמַשָּׂאן אוֹ בְּמַגַּע דַּם תְּבוּסָה וְגוֹלֵל וְדוֹפֵק אוֹ בְּאָהֶלָן. וְכֵן אָדָם שֶׁנִּטְמָא בְּמַשָּׂא דַּם תְּבוּסָה הֲרֵי אֵלּוּ כֶּלָן וְכָל כֵּיוֹצֵא בָּהֶן אָבוֹת טֻמְאוֹת שֶׁל דִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְכֵן בְּגָדִים הַמִּתְטַמְּאִין מֵחֲמַת אֵלּוּ טֻמְאַת שִׁבְעָה כֻּלָּן אָבוֹת הַטֻּמְאוֹת שֶׁל דִּבְרֵי סוֹפְרִים:

יב הָאֹהֶל עַצְמוֹ הַמַּאֲהִיל עַל הַטֻּמְאָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגְעָה בּוֹ טֻמְאָה הֲרֵי הוּא טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה מִן הַתּוֹרָה וְהֲרֵי הוּא כִּבְגָדִים שֶׁנָּגְעוּ בְּמֵת שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יח) "וְהִזָּה עַל הָאֹהֶל". בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁהָיָה הָאֹהֶל בֶּגֶד אוֹ שַׂק אוֹ כְּלִי עֵץ אוֹ עוֹר אֶחָד עוֹר בְּהֵמָה וְחַיָּה בֵּין הַמֻּתָּרִין לַאֲכִילָה בֵּין הָאֲסוּרִין לַאֲכִילָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות מ יט) "וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן" אֵין קָרוּי אֹהֶל אֶלָּא אָרוּג וְעוֹר כַּמִּשְׁכָּן. אֲבָל אִם הָיָה הָאֹהֶל נְסָרִין שֶׁל עֵץ כְּגוֹן הַתִּקְרָה וְהַמַּחְצֶלֶת וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן. אוֹ שֶׁהָיָה עֵצֶם אוֹ שֶׁל מַתָּכוֹת הֲרֵי זֶה טָהוֹר. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁאִם הָיָה בְּנִין שֶׁהוּא טָהוֹר. וְכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר הַבַּיִת טָמֵא אֵינוֹ אֶלָּא אָדָם וְכֵלִים שֶׁבְּכָל הַבַּיִת. וְאֵין לְךָ יוֹצֵא מִן הָעֵץ שֶׁהוּא מִתְטַמֵּא טֻמְאַת אֹהָלִים אֶלָּא הַפִּשְׁתָּן בִּלְבָד:

יג בְּגָדִים הַנּוֹגְעִין בְּמֵת אַף עַל פִּי שֶׁהֵן כְּמֵת לְטַמֵּא אֲחֵרִים שֶׁנָּגְעוּ בּוֹ טֻמְאַת שִׁבְעָה אֵינָן כְּמֵת לְטַמֵּא בְּאֹהֶל וּבְמַשָּׂא. שֶׁהַמַּשָּׂא לַמֵּת עַצְמוֹ אֵינוֹ מְפֹרָשׁ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וּבְטֻמְאַת אֹהֶל הוּא אוֹמֵר (במדבר יט יד) "אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל". לְפִיכָךְ הַנּוֹשֵׂא בְּגָדִים שֶׁנָּגְעוּ בְּמֵת וְלֹא נָגַע בָּהֶן וְכָל הַמַּאֲהִיל עֲלֵיהֶן אוֹ שֶׁהֶאֱהִילוּ עָלָיו אוֹ שֶׁהָיוּ עִמּוֹ בְּאֹהֶל הֲרֵי זֶה טָהוֹר. וְכֵן הָאָדָם שֶׁנִּטְמָא בְּמֵת וְהֶאֱהִיל עַל הַכֵּלִים הֲרֵי הֵן טְהוֹרִין שֶׁאֵין טְמֵא מֵת טָמֵא אֶלָּא בְּמַגָּע בִּלְבָד:

יד הַמֵּת אֵינוֹ מְטַמֵּא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב מִתַּחְתָּיו וְלֹא מַדָּף מֵעַל גַּבָּיו אֶלָּא אֶחָד כְּלִי שֶׁיּוּצַע בַּמֵּת מִצִּדּוֹ אוֹ שֶׁהָיָה תַּחְתָּיו אוֹ עַל גַּבָּיו. כֵּיצַד. עֻשָּׂרָה בְּגָדִים זֶה עַל גַּבֵּי זֶה וְהַמֵּת לְמַעְלָה וַעֲשָׂרָה בְּגָדִים אֲחֵרִים עַל גַּבּוֹ מִלְמַעְלָה. בֶּגֶד הַנּוֹגֵעַ בּוֹ וְהַבֶּגֶד הַשֵּׁנִי שֶׁנָּגַע בַּבֶּגֶד שֶׁנָּגַע בּוֹ שְׁנֵיהֶן טְמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהַשְּׁלִישִׁי טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב בֵּין שֶׁל מַעְלָה בֵּין שֶׁל מַטָּה. וְהָרְבִיעִי וּמִן הָרְבִיעִי וּלְמַטָּה וּמִן הָרְבִיעִי וּלְמַעְלָה כֻּלָּן טְהוֹרִין. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּטֻמְאֵי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בִּמְקוֹמוֹ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁכָּל הַבְּגָדִים אוֹ הַכֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו

וְשֶׁל מַעְלָה מִמֶּנּוּ טְהוֹרִין בְּשֶׁלֹּא הָיְתָה שָׁם טֻמְאָה רְצוּצָה וְלֹא טֻמְאַת אֹהֶל. אוֹ שֶׁהָיְתָה מַבְדִּיל בֵּינוֹ וּבֵין הַכֵּלִים אֶבֶן כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בִּמְקוֹמוֹ׃

פרק ו

א עַצְמוֹת הַדָּג וְעוֹרוֹ הָעוֹשֶׂה מֵהֶן כֵּלִים אֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה כְּלָל לֹא מִדִּבְרֵי תּוֹרָה וְלֹא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְכֵן יְרוֹקָה שֶׁעַל פְּנֵי הַמַּיִם וְכֵיוֹצֵא בָּהּ שֶׁכָּל מַה שֶּׁבַּיָּם טָהוֹר כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת כֵּלִים. לְפִיכָךְ הָעוֹשֶׂה אֹהֶל מֵעוֹר הַדָּג אוֹ מִצֶּמֶר שֶׁגָּדֵל בַּיָּם. אֵין עַצְמוֹ שֶׁל אֹהֶל זֶה מְקַבֵּל טֻמְאָה אַף עַל פִּי שֶׁמַּבִּיא אֶת הַטֻּמְאָה לְכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו כִּשְׁאָר אֹהָלִים׃

ב כְּלֵי גְּלָלִים וּכְלֵי אֲבָנִים וּכְלֵי אֲדָמָה אֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה לֹא מִדִּבְרֵי תּוֹרָה וְלֹא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים בֵּין טֻמְאַת מֵת בֵּין שְׁאָר הַטֻּמְאוֹת. וְכֵן כְּלֵי עֵץ הֶעָשׂוּי לְנַחַת כְּגוֹן הַתֵּבָה וְהַמִּגְדָּל וְהַכִּוֶּרֶת שֶׁהֵן מַחֲזִיקִין אַרְבָּעִים סְאָה בְּלַח וְיִהְיֶה לָהֶם שׂוּלַיִם אֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה כְּלָל לֹא מִדִּבְרֵי תּוֹרָה וְלֹא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְאֵלּוּ הֵן הַנִּקְרָאִין כְּלֵי עֵץ הַבָּא בְּמִדָּה׃

ג כְּלֵי עֵץ פְּשׁוּטֵיהֶם טְהוֹרִים מְקַבְּלֵיהֶם טְמֵאִים. כְּלֵי חֶרֶשׂ פְּשׁוּטֵיהֶן טְהוֹרִין וּמְקַבְּלֵיהֶן טְמֵאִין וְאֵינָן טְמֵאִין אֶלָּא מֵאֲוִירָן אוֹ בְּהֶסֵּט הַזָּב. אֶפְלוּ נָגַע כְּלִי חֶרֶשׂ בְּמֵת מִגַּבּוֹ אֵינוֹ מִתְטַמֵּא. וְאִם נִכְנְסָה טֻמְאָה מִן הַטֻּמְאוֹת בַּאֲוִירוֹ וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגְעָה בּוֹ נִטְמָא. הָיָה כְּלִי חֶרֶשׂ עִם הַמֵּת בְּאֹהֶל נִטְמָא שֶׁהֲרֵי הַטֻּמְאָה נִכְנְסָה בַּאֲוִירוֹ. וְאִם הָיָה מֻקָּף צָמִיד פָּתִיל הוּא וּמַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר כְּמוֹ שֶׁנִּתְפָּרֵשׁ בַּתּוֹרָה. שֶׁאֵין טֻמְאָה נִכְנְסָה לוֹ אֶלָּא מִפְּתְחוֹ וּבְהֶסֵּט הַזָּב. שֶׁהֲרֵי הוּא כְּמִי שֶׁנָּגַע בְּכֻלּוֹ׃

ד הָעוֹשֶׂה גּוֹלֶל מִדָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה כְּגוֹן שֶׁהִנִּיחַ עַל גַּבֵּי הַקֶּבֶר אֶבֶן אוֹ כְּלֵי אֲדָמָה אוֹ כְּלֵי עֵץ הַבָּא בְּמִדָּה אוֹ כְּלֵי חֶרֶשׂ הַמֻּקָּף צָמִיד פָּתִיל אוֹ עוֹר הַדָּג וְעַצְמוֹ וְכֵיוֹצֵא בָּאֵלּוּ הַנּוֹגֵעַ בָּהֶן טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה מִשּׁוּם נוֹגֵעַ בְּגוֹלֵל. וְאִם פֵּרְשׁוֹ מִלְּהִיוֹת גּוֹלֵל אוֹ שֶׁהֵסִיר אֶת הַמֵּת מִתַּחְתֶּיהָן הֲרֵי הֵן טְהוֹרִין. וְכֵן בְּהֵמָה שֶׁכִּפָּתָהּ וְעָשָׂה אוֹתָהּ גּוֹלֵל הַנּוֹגֵעַ בָּהּ טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה כָּל זְמַן שֶׁהִיא גּוֹלֵל. הִתִּיר הַבְּהֵמָה הֲרֵי הִיא טְהוֹרָה כִּשְׁאָר הַבְּהֵמוֹת. וְכֵן חֲבִית שֶׁהִיא מְלֵאָה מַשְׁקִין מֻקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל וְעָשָׂה אוֹתָהּ גּוֹלֵל לְמֵת הַנּוֹגֵעַ בָּהּ טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהֶחָבִית וְהַמַּשְׁקִין טְהוֹרִין׃

ה קוֹרָה שֶׁעָשָׂאָהּ גּוֹלֵל לְקֶבֶר בֵּין עוֹמֶדֶת בֵּין מֻטָּה עַל צִדָּהּ אֵין טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד פֶּתַח הַקֶּבֶר בִּלְבַד. וְהַנּוֹגֵעַ בַּקָּצֶה הַמַּנָּח חוּץ לַקֶּבֶר טָהוֹר. עָשָׂה רֹאשָׁהּ גּוֹלֵל לְקֶבֶר וַהֲרֵי הִיא עוֹמֶדֶת עַל הַקֶּבֶר כְּמוֹ אִילָן הַנּוֹגֵעַ מִמָּנָּה בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים סָמוּךְ לַקֶּבֶר טָמֵא מִשּׁוּם גּוֹלֵל וּמֵאַרְבָּעָה וּלְמַעְלָה טָהוֹר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמַן שֶׁהוּא עָתִיד לָקוֹץ אוֹתָהּ. אֲבָל אִם אֵינוֹ עָתִיד לָקוֹץ אוֹתָהּ כֻּלָּהּ גּוֹלֵל׃

ו שְׁתֵּי אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת שֶׁל אַרְבָּעָה אַרְבָּעָה טְפָחִים שֶׁעָשָׂאן גּוֹלֵל הַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי שְׁתֵּיהֶן טָמֵא. נִטְלָה אַחַת מֵהֶן הַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי שְׁנֵיָה טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לַטֻּמְאָה דֶּרֶךְ שֶׁתֵּצֵא בּוֹ:

ז גַּל שֶׁל צְרוֹרוֹת שֶׁעָשָׂאהוּ גּוֹלֵל לְקֶבֶר אֵין טָמֵא אֶלָּא סֵדֶר הַפְּנִימִי שֶׁהוּא צָרִכוֹ שֶׁל קֶבֶר. אֲבָל הַנּוֹגֵעַ בִּשְׁאָר הָאֲבָנִים טָהוֹר:

ח אָרוֹן שֶׁהוּא חָקוּק בַּסֶּלַע וְהִנִּיחוּ בּוֹ הַמֵּת וְכִסּוּהוּ בְּגוֹלֵל הַנּוֹגֵעַ בַּסֶּלַע בְּכָל מָקוֹם טָהוֹר וְהַנּוֹגֵעַ בַּגּוֹלֵל טָמֵא. לְמָה זֶה דּוֹמֶה לְבוֹר גָּדוֹל מָלֵא מֵתִים וְאֶבֶן גְּדוֹלָה עַל פִּיהּ שֶׁאֵין טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד חֲלָלָהּ. וְאִם בָּנָה נֶפֶשׁ עַל גַּבָּהּ הֲרֵי זוֹ כְּקֶבֶר סָתוּם וּמְטַמֵּא מִכָּל סְבִיבָיו. הָיְתָה הָאָרוֹן הַחֲקוּקָה בַּסֶּלַע רְחָבָה מִלְמַטָּה וְצָרָה מִלְמַעְלָה וְהַמֵּת בְּתוֹכָהּ הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִלְמַטָּן טָהוֹר וּמִלְמַעְלָן טָמֵא שֶׁהֲרֵי הַצְּדָדִין מִלְמַעְלָה סָמְכוּ עַל גַּבֵּי הַמֵּת וְנַעֲשׂוּ כְּגוֹלֵל. הָיְתָה הָאָרוֹן רְחָבָה מִלְמַעְלָה וְצָרָה מִלְמַטָּה הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם טָמֵא. הָיְתָה שָׁוָה הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִשָּׁפַת הַסָּמוּךְ לְקַרְקָעִיתָהּ וּלְמַעְלָה טָמֵא מִשָּׁפַת וּלְמַטָּה טָהוֹר. נִקַּב אָרוֹן בַּסֶּלַע וְהִכְנִיס הַמֵּת בְּתוֹכָהּ כְּמוֹ נֶגֶר הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם טָהוֹר חוּץ מִמְּקוֹם פִּתְחָהּ:

ט מְעָרָה שֶׁהַקֶּבֶר בְּתוֹכָהּ וְחָצֵר לִפְנֵי הַמְּעָרָה. בִּזְמַן שֶׁהֶחָצֵר לָאֲוִיר הָעוֹמֵד לְתוֹכָהּ טָהוֹר וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִגַּע בְּמַשְׁקוֹף הַמְּעָרָה. וּבִזְמַן שֶׁהֶחָצֵר מִקְרָה אִם הָיָה בָּהּ [מְגֻלֶּה בְּצַד הַמְּעָרָה] אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים אוֹ יֶתֶר הַנִּכְנָס לְשָׁם טָהוֹר. הָיְתָה פְּחוּתָה מֵאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה הַנִּכְנָס לְשָׁם טָמֵא וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגַע בְּפִתַּח הַמְּעָרָה:

פרק ז

א בַּיִת סָתוּם שֶׁהַמֵּת בְּתוֹכוֹ אוֹ שֶׁהָיָה לוֹ פֶּתַח [וּפָרַץ אֶת פְּצִימָיו] וּסְתָמוֹ מְטַמֵּא מִכָּל סְבִיבָיו וְהַנּוֹגֵעַ בּוֹ מֵאֲחוֹרָיו אוֹ מִגַּגּוֹ טָמֵא שִׁבְעָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּקֶבֶר סָתוּם. נִפְתַּח בּוֹ פֶּתַח אֶפְלוּ סְתָמוֹ אִם לֹא פָּרַץ פְּצִימָיו הַנּוֹגֵעַ בּוֹ מֵאֲחוֹרָיו וּמִגַּגּוֹ טָהוֹר וְאֵין טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַפֶּתַח. וְכַמָּה יִהְיֶה שִׁעוּר הַפֶּתַח. שֶׁלֹּם הַמֵּת פִּתְחוֹ בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים. וּכְזַיִת מִן הַמֵּת פִּתְחוֹ בְּטֶפַח. וְגָדוֹל מִכְּזַיִת הֲרֵי הוּא כְּמֵת וּפִתְחוֹ בְּאַרְבָּעָה:

ב הַמֵּת בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּבוֹ פְּתָחִים הַרְבֵּה בְּזִמַּן שֶׁכֻּלָּם נְעוּלִים כֻּלָּם טְמֵאִים וְהַיּוֹשֵׁב בְּצַד כָּל פֶּתַח מֵהֶן תַּחַת הַתִּקְרָה הַיּוֹצֵא עַל הַפֶּתַח נִטְמָא. נִפְתַּח אֶחָד מֵהֶן אוֹ שֶׁחָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן וְאַף עַל פִּי שֶׁחָשַׁב אַחַר שֶׁמֵּת הַמֵּת אֶפְלוּ חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּחַלּוֹן שֶׁהִיא אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה הִצִּיל עַל הַפְּתָחִים כֻּלָּן וְאֵין טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַפֶּתַח שֶׁנִּפְתַּח אוֹ שֶׁחָשַׁב עָלָיו וְהַשְּׁאָר טְהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן נְעוּלִין וַהֲרֵי אֵין הַבַּיִת כְּקֶבֶר סָתוּם. וְכֵן אִם הִתְחִיל לַחְתֹּר פֶּתַח לְהוֹצִיאוֹ בּוֹ מִשֶּׁיַּחְתֹּר אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה הִצִּיל עַל הַפְּתָחִים כֻּלָּן. הָיָה שָׁם פֶּתַח סָתוּם וְחָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ וְהִתְחִיל לְפָתְחוֹ מִשֶּׁיַּתְחִיל לִפְתֹּחַ הִצִּיל עַל הַפְּתָחִים כֻּלָּן. הָיוּ בּוֹ חַלּוֹנוֹת

הָרִבֵּה וְכֻלָּן מֻגָּפוֹת כֻּלָּן טְהוֹרוֹת. נִפְתְּחוּ כֻּלָּן טְמֵאוֹת וְלֹא הִצִּילוּ עַל הַפְּתָחִים. פֶּתַח קָטָן בְּתוֹךְ פֶּתַח גָּדוֹל הַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי שְׁנֵיהֶם טָמֵא. חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בַּקָּטָן טהֵר קָטָן אֶת הַגָּדוֹל. הָיוּ שְׁנֵיהֶן מַתְאִימִין הַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי שְׁנֵיהֶם טָמֵא. חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן טהֵר אֶת חֲבֵרוֹ. הָיָה לַבַּיִת פֶּתַח אֶחָד לְצָפוֹן וּפֶתַח לְדָרוֹם וְחָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בַּצָּפוֹנִי וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ אֶחָיו אוֹ קְרוֹבָיו וְאָמְרוּ אֵין מוֹצִיאִין אוֹתוֹ אֶלָּא בַּדָּרוֹמִי טהֵר דְּרוֹמִי אֶת הַצָּפוֹנִי. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲרִים. וְאִם הֶעֱרִים שְׁנֵיהֶן טְמֵאִים:

ג בָּתִּים הַפְּתוּחִין לְאַכְסַדְרָה וְהַמֵּת בְּאֶחָד מֵהֶן אִם הָיָה דַּרְכּוֹ שֶׁל מֵת לְצֵאת בָּאַכְסַדְרָה הֲרֵי הַבַּיִת שַׁעַר וְהַבָּתִּים טְמֵאִים וְאִם לָאו בַּיִת שַׁעַר טָמֵא וְהַבַּיִת טָהוֹר. הַחֶדֶר שֶׁלִּפְנִים מִן הַבַּיִת מוּגָף וְנִכְנְסָה טֻמְאָה לְפָנִים דֶּרֶךְ חַלּוֹן הַבַּיִת הַחִיצוֹן טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁהַטֻּמְאָה חוֹזֶרֶת וְיוֹצֵאת דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן שֶׁנִּכְנְסָה בּוֹ:

ד אֵין הַקֶּבֶר מְטַמֵּא מִכָּל סְבִיבָיו עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁם חֲלַל טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח. אֲפִלּוּ הִגְבִּיהַּ הַבִּנְיָן עַל גַּבֵּי חֲלַל טֶפַח עַד לָרָקִיעַ הַכֹּל טָמֵא לְפִי שֶׁהַכֹּל כְּקֶבֶר. הָיְתָה טֻמְאָה רְצוּצָה וְלֹא הָיָה שָׁם חֲלַל טֶפַח טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת וְאֵין טָמֵא אֶלָּא הַנּוֹגֵעַ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה מִלְמַעְלָה אוֹ הַמַּאֲהִיל עָלֶיהָ מִלְמַעְלָה אוֹ הַנּוֹגֵעַ כְּנֶגְדּהּ מִלְמַטָּה אוֹ מַה שֶּׁהֶאֱהִיל עָלָיו מִלְמַטָּה אֲבָל הַנּוֹגֵעַ בְּצִדֵּי הַבִּנְיָן טָהוֹר:

ה זֶה כְּלָל גָּדוֹל בְּטֻמְאַת מֵת שֶׁכָּל דָּבָר הַמְטַמֵּא בְּאֹהֶל מִן הַמֵּת אִם הָיָה רָצוּץ שֶׁאֵין לוֹ חֲלַל טֶפַח הֲרֵי הַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה עַד לָרָקִיעַ בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת עַד הַתְּהוֹם וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה מִן הַצְּדָדִין. כֵּיצַד. כִּרֵי שֶׁל תְּבוּאָה אוֹ גַּל שֶׁל אֲבָנִים וּכְזַיִת מִן הַמֵּת בְּתוֹכוֹ וְכֵלִים בְּצַד הַטֻּמְאָה וְאֵינָן נוֹגְעִין בָּהּ כֵּלִים טְהוֹרִין וְכָל כְּלִי שֶׁבְּתוֹךְ הַגַּל מְכֻוָּן כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה מִלְמַעְלָה אוֹ מִלְמַטָּה טָמֵא שֶׁהַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה וּבוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְאִם הָיָה מְקוֹם הַטֻּמְאָה חָלוּל טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח הוּא כְּקֶבֶר סָתוּם וּמְטַמֵּא מִכָּל סְבִיבָיו:

ו בַּיִת שֶׁמִּלְּאוֹ עָפָר אוֹ צְרוֹרוֹת הֲרֵי זֶה בְּטֵל הַבַּיִת וַהֲרֵי הוּא כְּגַל שֶׁל עָפָר אוֹ צְרוֹרוֹת וְאִם הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹךְ הֶעָפָר בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת וְכֵלִים שֶׁבְּצִדֵּיהָ בְּתוֹךְ הֶעָפָר טְהוֹרִים:

ז טֻמְאָה שֶׁהִיא רְצוּצָה בְּכֹתֶל וְסָמַךְ סֵכָה לַכֹּתֶל הַסֵּכָּה טְמֵאָה שֶׁהֲרֵי נַעֲשָׂה הַכֹּתֶל צַד מִצִּדֵּי הָאֹהֶל. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַצְּדָדִין טְהוֹרִים לַנּוֹגֵעַ אִלּוּ לֹא הָיָה עֲלֵיהֶן אֹהֶל אֲבָל מְשֻׁנַּעֲשָׂה עֲלֵיהֶן אֹהֶל הָאֹהֶל כֻּלּוֹ טָמֵא שֶׁהֲרֵי הַטֻּמְאָה בְּתוֹכוֹ:

פרק ח

א שָׂדֶה שֶׁאָבַד קֶבֶר בְּתוֹכָהּ עֲפָרָהּ מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא כְּבֵית הַפְּרָס שֶׁמָּא נִדּוֹשׁ הַקֶּבֶר בָּהּ וְיִהְיוּ עֲצָמוֹת כִּשְׂעוֹרָה בְּתוֹךְ עֲפָרָהּ. וְכָל הַשָּׂדֶה כֻּלָּהּ הַמַּאֲהִיל עָלֶיהָ נִטְמָא. וְאִם הֶעֱמִיד בְּתוֹכָהּ אֹהֶל נִטְמָא כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּאֹהֶל שֶׁמָּא הָאֹהֶל שֶׁהֶעֱמִיד בְּאוֹתָהּ שָׂדֶה עַל הַקֶּבֶר הוּא מַאֲהִיל:

ב בָּנָה בַּיִת וַעֲלִיָּה עַל גַּבָּיו אִם הָיָה פִּתְחָהּ שֶׁל עֲלִיָּה כְּנֶגֶד פִּתְחָהּ שֶׁל בַּיִת הָעֲלִיָּה טְהוֹרָה שֶׁאֲפִילוּ [הָיָה] הַקֶּבֶר תַּחַת מַשְׁקוֹף הַבַּיִת הָעֲלִיָּה טְהוֹרָה שֶׁהֲרֵי הוּא אֹהֶל עַל גַּבֵּי אֹהֶל כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. וְאִם לֹא הָיָה מְכֻוָּן אַף הָעֲלִיָּה טְמֵאָה שֶׁמָּא אַסְקֻפַּת עֲלִיָּה עַל הַקֶּבֶר וַהֲרֵי הָעֲלִיָּה מַאֲהִילָה עַל הַקֶּבֶר:

ג וְשָׂדֶה זוֹ מֻתָּר לִזְרֹעַ בְּתוֹכָהּ כָּל זֶרַע לְפִי שֶׁאֵין שָׁרְשֵׁי זְרָעִים מַגִּיעִים עַד לַקֶּבֶר. אֲבָל אֵין נוֹטְעִין בְּתוֹכָהּ אִילָנֵי מַאֲכָל מִפְּנֵי שֶׁהַשָּׁרָשִׁים מַגִּיעִין עַד לַמֵּת. הַתְּלוּלִיּוֹת הַקְּרוֹבוֹת לָעִיר הַסְּמוּכָה לְבֵית הַקְּבָרוֹת אוֹ לְדֶרֶךְ בֵּית הַקְּבָרוֹת אֶחָד חֲדָשׁוֹת וְאֶחָד יְשָׁנוֹת הֲרֵי אֵלּוּ בְּחֶזְקַת טֻמְאָה מִפְּנֵי שֶׁהַנָּשִׁים קוֹבְרוֹת שָׁם אֶת הַנְּפָלִים וּמֵכֵּי שְׁחִין קוֹבְרִין שָׁם אֵיבְרֵיהֶן. אֲבָל הָרְחוֹקוֹת הַחֲדָשׁוֹת טְהוֹרוֹת וְהַיְשָׁנוֹת טְמֵאוֹת שֶׁמָּא הָיוּ קְרוֹבוֹת מֵעִיר שֶׁחָרְבָה אוֹ מִדֶּרֶךְ שֶׁאָבְדָה. וְאֵי זֶהוּ תֵּל קָרוֹב כָּל שֶׁאֵין שָׁם תֵּל אַחֵר קָרוֹב יוֹתֵר מִמֶּנּוּ. וְיָשָׁן שֶׁאֵין אָדָם זוֹכְרוֹ:

ד שְׂדֵה בוֹכִים וְהוּא הַמָּקוֹם הַקָּרוֹב לְבֵית הַקְּבָרוֹת שֶׁהַנָּשִׁים יוֹשְׁבוֹת שָׁם וּבוֹכוֹת. אַף עַל פִּי שֶׁעֲפָרָהּ טָהוֹר שֶׁהֲרֵי לֹא הֶחְזִקָה שָׁם טֻמְאָה אֵין נוֹטְעִין אוֹתוֹ וְאֵין זוֹרְעִין אוֹתוֹ. שֶׁלֹּא לְהַרְגִּיל רֶגֶל אָדָם לְשָׁם שֶׁמָּא יֵשׁ שָׁם טֻמְאָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָרוֹב לְבֵית הַקְּבָרוֹת כְּבָר נִתְיָאֲשׁוּ בְּעָלָיו מִמֶּנּוּ לְפִיכָךְ אֶפְשָׁר שֶׁיָּבוֹא אָדָם וְיִקְבֹּר בּוֹ מִפְּנֵי זֶה חָשְׁשׁוּ לוֹ. וְעוֹשִׂין מַעֲפַר מָקוֹם זֶה תַּנּוּרִים לַקֹּדֶשׁ שֶׁהֲרֵי לֹא הֶחְזִקָה שָׁם טֻמְאָה:

ה קֶבֶר הַנִּמְצָא מֻתָּר לְפַנּוֹתוֹ וְאִם פִּנָּהוּ מְקוֹמוֹ טָמֵא וְאָסוּר בַּהֲנָיָה עַד שֶׁיִּבְדֹּק כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. וְקֶבֶר הַיְדוּעַ אָסוּר לְפַנּוֹתוֹ וְאִם פִּנָּהוּ מְקוֹמוֹ טָהוֹר וּמֻתָּר בַּהֲנָיָה:

ו קֶבֶר שֶׁהוּא מַזִּיק אֶת הָרַבִּים מְפַנִּין אוֹתוֹ וּמְקוֹמוֹ טָמֵא וְאָסוּר בַּהֲנָיָה:

ז הַפּוֹגֵעַ בְּמֵת מִצְוָה אִם מְצָאוֹ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם מְבִיאוֹ לְבֵית הַקְּבָרוֹת. מְצָאוֹ חוּץ לַתְּחוּם אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ שְׂדֵה כַּרְכּוֹם קָנָה מְקוֹמוֹ וְיִקְבֹּר בַּמָּקוֹם שֶׁנִּמְצָא. מְצָאוֹ עַל הַמֻּצָּר מְסַלְּקוֹ לַצְּדָדִין. שְׂדֵה בוּר מִצַּד זֶה וּשְׂדֵה נִיר מִצַּד זֶה קוֹבְרוֹ בְּשְׂדֵה בוּר. שְׂדֵה נִיר וּשְׂדֵה זֶרַע קוֹבְרוֹ בְּשְׂדֵה נִיר. שְׂדֵה זֶרַע וּשְׂדֵה כֶּרֶם קוֹבְרוֹ בְּשְׂדֵה זֶרַע. שְׂדֵה אִילָן וּשְׂדֵה כֶּרֶם קוֹבְרוֹ בְּשְׂדֵה כֶּרֶם מִפְּנֵי אֹהֶל הַטֻּמְאָה. הָיוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין קוֹבְרוֹ לְאֵי זֶה צַד שֶׁיִּרְצֶה:

ח קֶבֶר הַנִּמְצָא מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ. וְאִם בָּא אַחֵר וְאָמַר בְּרִי לִי שֶׁלֹּא הָיָה כָּאן קֶבֶר אֲפִלּוּ קֹדֶם לְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא מִשְּׁעַת מְצִיאָה וְאֵילָךְ:

ט כָּל הַמּוֹצֵא קֶבֶר אוֹ מֵת אוֹ דָּבָר שֶׁמְּטַמֵּא בְּאֹהֶל מִן הַמֵּת. חַיָּב לְצַיֵּן עָלָיו כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֶיֶה תַּקָּלָה לַאֲחֵרִים. וּבְחֻלִּין שֶׁל מוֹעֵד הָיוּ יוֹצְאִין מִבֵּית דִּין לְצַיֵּן עַל הַקְּבָרוֹת. אֵין מְצַיְּנִין עַל כְּזַיִת מְצֻמָּצָם מִן הַמֵּת לְפִי שֶׁסּוֹפוֹ יֶחְסַר בָּאָרֶץ. וּבַמֶּה מְצַיְּנִין, בְּסִיד. מְמַחֶה וְשׁוֹפֵךְ עַל מְקוֹם הַטֻּמְאָה. אֵין מַעֲמִידִין אֶת הַצִּיּוּן עַל גַּבֵּי הַטֻּמְאָה אֶלָּא יְהִי עוֹדֵף מִכָּאן וּמִכָּאן בְּצִדֵּי הַטֻּמְאָה שֶׁלֹּא לְהַפְסִיד אֶת הַטָּהֳרוֹת. וְאֵין מַרְחִיקִין אֶת הַצִּיּוּן מִמְּקוֹם הַטֻּמְאָה שֶׁלֹּא לְהַפְסִיד אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֵין מְצַיְּנִין עַל הַוַּדָּאוֹת שֶׁהֲרֵי הֵן יְדוּעִין לַכֹּל אֶלָּא עַל הַסְּפֵקוֹת. כְּגוֹן שְׂדֵה שֶׁאָבַד בָּהּ קֶבֶר וְהַסְּכָכוֹת וְהַפְּרָעוֹת:

י מָצָא שְׂדֵה מְצֻיֶּנֶת וְאֵין יָדוּעַ מַה טִּיבָהּ. אִם אֵין בָּהּ אִילָנוֹת בְּיָדוּעַ שֶׁאָבַד בָּהּ קֶבֶר. יֵשׁ בָּהּ אִילָנוֹת בְּיָדוּעַ שֶׁנֶּחְרַשׁ בָּהּ קֶבֶר כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

יא מָצָא אֶבֶן מְצֻיֶּנֶת תַּחְתֶּיהָ טְמֵא. הָיוּ שְׁתַּיִם אִם יֵשׁ סִיד בֵּינֵיהֶם בֵּינֵיהֶם טְמֵא. וְאִם אֵין סִיד בֵּינֵיהֶן אֶלָּא עַל רָאשֵׁיהֶן אִם יֵשׁ חֶרֶשׂ בֵּינֵיהֶן טָהוֹר שֶׁאֵין זֶה אֶלָּא בִּנְיָן. וְאִם אֵין חֶרֶשׂ בֵּינֵיהֶן וְהָיָה הַסִּיד מְרֻדָּד עַל רָאשֵׁיהֶן מִכָּאן וּמִכָּאן הֲרֵי זֶה צִיּוּן וְטָמֵא. מָצָא מֵצָר אֶחָד מְצֻיָּן. הוּא טָמֵא וְכָל הַשָּׂדֶה טְהוֹרָה. וְכֵן שְׁנַיִם וְכֵן שְׁלִישִׁית. מָצָא אַרְבָּעָה מְצָרֶיהָ מְצֻיָּנִין. הֵן טְהוֹרִין וְכָל הַשָּׂדֶה כֻּלָּהּ טְמֵאָה שֶׁאֵין מַרְחִיקִין הַצִּיּוּן מִמְּקוֹם הַטֻּמְאָה:

פרק ט

א מִי שֶׁהָיָה חוֹפֵר בְּשָׂדֶה וּמָצָא מֵתִים רַבִּים בְּגֻמָּא אַחַת זֶה עַל גַּב זֶה אוֹ זֶה בְּצַד זֶה אוֹ שֶׁמָּצָא הֶרוּגִים אוֹ שֶׁמָּצָא מֵת יוֹשֵׁב אוֹ רֹאשׁוֹ בֵּין בִּרְכָּיו אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא מָקוֹם זֶה בֵּית הַקְּבָרוֹת הָיָה אֶלָּא נוֹטֵל הַמֵּת שֶׁמָּצָא וְנוֹטֵל כָּל הֶעָפָר הַתִּחוֹחַ שֶׁתַּחְתָּיו וְחוֹפֵר בִּבְתוּלַת קַרְקַע שִׁשָּׁה אֲצְבָעוֹת וּמוֹצִיא הַכֹּל וּשְׁאָר הַשָּׂדֶה בְּחֶזְקַת טְהֵרָה כְּשֶׁהָיְתָה קֹדֶם שֶׁיִּמְצָא. וְעָפָר זֶה עִם שִׁשָּׁה אֲצְבָעוֹת שֶׁחוֹפֵר הוּא הַנִּקְרָא תְּבוּסַת הַמֵּת:

ב שְׂדֵה שֶׁנֶּהֶרְגוּ בּוֹ הֲרוּגִים מְלֵקֵט כָּל הָעֲצָמוֹת שֶׁבָּהּ וַהֲרֵי הִיא טְהוֹרָה. וְכֵן הַמְּפַנֶּה קִבְרוֹ מִתּוֹךְ שְׂדֵהוּ מְלַקֵּט כָּל הָעֲצָמוֹת עֶצֶם עֶצֶם וַהֲרֵי הִיא טְהוֹרָה. וְכֵן בּוֹר שֶׁמְּטִילִים בְּתוֹכוֹ נְפָלִים אוֹ הֲרוּגִים מְלַקֵּט כָּל הָעֲצָמוֹת שֶׁבּוֹ עֶצֶם עֶצֶם וַהֲרֵי הוּא טָהוֹר:

ג הָיָה חוֹפֵר וּמָצָא מֵת מֻשְׁכָּב כְּדַרְכּוֹ שֶׁקּוֹבְרִין הַמֵּתִים נוֹטְלוֹ וְאֶת תְּבוּסָתוֹ. וְכֵן אִם מָצָא שְׁנַיִם נוֹטֵל כָּל אֶחָד מֵהֶן וּתְבוּסָתוֹ עִמּוֹ וְכָל הַשָּׂדֶה טְהוֹרָה. מָצָא שְׁלֹשָׁה מֵתִים כָּל אֶחָד מֵהֶן מֻטָּל כְּדַרְכּוֹ הַנִּקְבָּרִין אִם יֵשׁ בֵּין זֶה לָזֶה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וְעַד שְׁמוֹנָה כִּמְלוֹא מִטָּה וְקוֹבְרִיהֶ הֲרֵי זֶה חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא בֵּית הַקְּבָרוֹת הוּא זֶה וְצָרִיךְ לִבְדֹּק מִן הָאַחֲרוֹן עֶשְׂרִים אַמָּה שֶׁהֵן כִּשְׁתֵּי מְעָרוֹת וְחֵצִי שֶׁבֵּינֵיהֶן. וְאִם לֹא מָצָא שָׁם מֵת אַחֵר הֲרֵי אוֹתָן הָעֶשְׂרִים שֶׁבַּדֶּרֶךְ טְהוֹרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁהֵן שְׁכוּנַת קְבָרוֹת. מָצָא מֵת אֶחָד בְּסוֹף עֶשְׂרִים אַמָּה צָרִיךְ לִבְדֹּק

מִמֶּנּוּ עֶשְׂרִים אַמָּה אֲחֵרוֹת לְפִי שֶׁרַגְלַיִם לַדָּבָר. וְאִם הָיָה אֶחָד מֵאֵלּוּ שֶׁמָּצָא בַּתְּחִלָּה אוֹ בַּסּוֹף הָרוּג אוֹ יוֹשֵׁב אוֹ מֻשְׁכָּב שֶׁלֹּא כְּדַרְכּוֹ שֶׁיִּהְיֶה רֹאשׁוֹ בֵּין יַרְכוֹתָיו אֵינוֹ בּוֹדֵק עֶשְׂרִים אַמָּה אֶלָּא נוֹטְלָן וְאֶת תְּבוּסָתָן בִּלְבַד שֶׁחֶזְקָתָן עַכּוּ"ם:

ד הָעַכּוּ"ם אֵין לָהֶם טֻמְאַת קְבָרוֹת הוֹאִיל וְאֵינָן מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל הֲרֵי הַנּוֹגֵעַ בְּקִבְרָן טָהוֹר עַד שֶׁיִּגַּע בְּעַצְמָהּ שֶׁל טֻמְאָה אוֹ יִשָּׂאֶנָּה:

ה מֵת שֶׁחָסֵר אֵיבָר שֶׁאִם יִנָּטֵל מִן הַחַי יָמוּת אֵין לוֹ תְּבוּסָה וְלֹא שְׁכוּנַת קְבָרוֹת. וּמֵתִים הַנִּמְצָאִים גְּלוּיִים עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה אֵין לָהֶם שְׁכוּנַת קְבָרוֹת וְלֹא תְּבוּסָה אֶלָּא מְלַקֵּט עֶצֶם עֶצֶם וְהַכֹּל טָהוֹר. וְהַנִּקְבָּר שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת יֵשׁ לוֹ תְּבוּסָה וְאֵין לוֹ שְׁכוּנַת קְבָרוֹת:

ו אֶחָד הַמּוֹצֵא שְׁלֹשָׁה מֵתִים כְּדַרְכָּן בַּתְּחִלָּה אוֹ שָׁמָצָא שְׁלֹשָׁה כּוּכִין אוֹ כּוּךְ וּנְקִיעַ וּמְעָרָה הֲרֵי זוֹ שְׁכוּנַת קְבָרוֹת. מָצָא שְׁנַיִם וְאֶחָד הָיָה יָדוּעַ יֵשׁ לָהֶם תְּבוּסָה וְאֵין לָהֶם שְׁכוּנַת קְבָרוֹת שֶׁהַקֶּבֶר הַיָּדוּעַ אֵינוֹ עוֹשֶׂה שְׁכוּנָה. וְלֹא אָמְרוּ אֶלָּא הַמּוֹצֵא שְׁלֹשָׁה בַּתְּחִלָּה הוּא שֶׁצָּרִיךְ בְּדִיקָה. כֵּיצַד בּוֹדֵק הָעֶשְׂרִים אַמָּה שֶׁאָמַרְנוּ. חוֹפֵר עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְסֶלַע אוֹ לִבְתוּלָה. וְהֵיא הַקַּרְקַע שֶׁנִּרְאֵית שֶׁאֵינָהּ עֲבוּדָה. הֶעְמִיק אֲפִלּוּ מֵאָה אַמָּה וּמָצָא חֶרֶשׂ הֲרֵי זוֹ כְּבַתְּחִלָּה וְצָרִיךְ לְהַעֲמִיק עַד שֶׁיַּגִּיעַ לִבְתוּלָה. הִגִּיעַ לְמַיִם הֲרֵי זוֹ כְּבַתּוּלָה:

ז אֵינוֹ צָרִיךְ לַחְפֹּר תֵּלֶם אֶחָד מִתְּחִלַּת הָעֶשְׂרִים עַד סוֹפָן אֶלָּא חוֹפֵר אַמָּה עַל אַמָּה וּמַנִּיחַ אַמָּה וְחוֹפֵר אַמָּה עַל אַמָּה וּמַנִּיחַ אַמָּה וְכֵן עַד סוֹפָן שֶׁאֵין בֵּין קֶבֶר לְקֶבֶר פָּחוֹת מֵאַמָּה:

ח הָיָה בּוֹדֵק וְהִגִּיעַ בְּתוֹךְ הָעֶשְׂרִים לְנָהָר אוֹ לִשְׁלוּלִית אוֹ לְדֶרֶךְ הָרַבִּים יַפְסִיק וְאֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹּק שֶׁהֲרֵי נִפְסְקָה שְׁכוּנַת הַקְּבָרוֹת:

ט הַמּוֹצֵא עֶפֶר זֶה שֶׁל בְּדִיקָה טָהוֹר אֶלָּא אִם כֵּן מָצָא טֻמְאָה בַּמָּקוֹם שֶׁחָפַר. אֲבָל קֹדֶם שֶׁיִּמְצָא אוֹכֵל בִּתְרוּמָה. וְהַמְפַקֵּחַ בְּגַל אֵינוֹ אוֹכֵל בִּתְרוּמָה שֶׁהֲרֵי יוֹדֵעַ וַדַּאי שֶׁהַמֵּתִים שָׁם תַּחַת הַגַּל אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ מַכִּיר מְקוֹמָן:

י גַּל טֻמְאָה שֶׁנִּתְעָרֵב בִּשְׁנֵי גַּלִּין טְהוֹרִין בָּדַק אֶחָד מֵהֶן וּמְצָאוֹ טָהוֹר הוּא טָהוֹר וְהַשְּׁנַיִם טְמֵאִין. בָּדַק שְׁנַיִם וְנִמְצְאוּ טְהוֹרִים הֵן טְהוֹרִים וְהַשְּׁלִישִׁי בְּחֶזְקַת טָמֵא. בָּדַק שְׁלִשְׁתָּן וּמָצָא טָהוֹר כֻּלָּן בְּחֶזְקַת טֻמְאָה עַד שֶׁיִּבְדֹּק שְׁלִשְׁתָּן עַד שֶׁיַּגִּיעַ לְסֶלַע אוֹ לִבְתוּלָה וְיִהְיוּ שְׁלִשְׁתָּן טְהוֹרִין:

יא בּוֹר שֶׁמְּטִילִין לְתוֹכוֹ נְפָלִים הַמַּאֲהִיל עָלָיו טָמֵא דִּין תּוֹרָה אַף עַל פִּי שֶׁחֲלָדָה וּבַרְדְּלָס מְצוּיִין שָׁם אֵין סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי. אֲבָל אִם הִפִּילָה שָׁם אִשָּׁה נֵפֶל וְאֵין יָדוּעַ אִם הִפִּילָה דָּבָר הַמְטַמֵּא אוֹ לֹא הִפִּילָה הוֹאִיל וְחֲלָדָה וּבַרְדְּלָס מְצוּיִין שָׁם הֲרֵי סָפֵק טָהוֹר:

יב דָּבָר יָדוּעַ שֶׁכָּל אֵלּוּ הַטֻּמְאוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן שֶׁהֵן מִשּׁוּם סָפֵק הֲרֵי הֵן שֶׁל דִּבְרֵיהֶן. וְאֵין טָמֵא מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא מִי שֶׁנִּטְמָא טֻמְאַת וַדַּאי אֲבָל כָּל הַסְּפֵקוֹת בֵּין בְּטֻמְאוֹת בֵּין בְּמַאֲכָלוֹת

אֲסוּרוֹת בֵּין בַּעֲרָיוֹת וְשַׁבָּתוֹת אֵין לָהֶם אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים וְאַף עַל פִּי כֵן דָּבָר שֶׁחַיְבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת סְפֵקוֹ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה. שֶׁהֲרֵי הָעוֹשֶׂה אוֹתוֹ חַיָּב אָשָׁם תָּלוּי] כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת אִסּוּרֵי בִּיאָה וּבְכַמָּה מְקוֹמוֹת:

פרק י

א אֵיזֶהוּ בֵּית הַפֶּרֶס זֶה הַמָּקוֹם שֶׁנֶּחְרַשׁ בּוֹ קֶבֶר. שֶׁהֲרֵי נִתְדַּקְדְּקוּ עַצְמוֹת הַמֵּת בְּתוֹךְ הֶעָפָר וְנִתְפָּרְסוּ בְּכָל הַשָּׂדֶה. וְנָזְרוּ טֻמְאָה עַל כָּל הַשָּׂדֶה שֶׁנֶּחְרַשׁ בָּהּ הַקֶּבֶר אֲפִלּוּ חָרַשׁ עַל גַּבֵּי הָאָרוֹן וַאֲפִלּוּ הָיָה מֻשְׁקָע בִּרְבָדִין וּבַאֲבָנִים. וַאֲפִלּוּ הָיָה עַל גַּבֵּי הָאָרוֹן רוּם שְׁתֵּי קוֹמוֹת הוֹאִיל וְחָרַשׁ עַל קֶבֶר הֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה בֵּית הַפֶּרֶס. עַד כַּמָּה הִיא נַעֲשֵׂית בֵּית הַפֶּרֶס. מֵאָה אַמָּה עַל מֵאָה אַמָּה מִמְּקוֹם הַקֶּבֶר:

ב כָּל הַמֻּרְבָּע שֶׁהוּא בֵּית אַרְבַּעַת סְאִין הֲרֵי הוּא בֵּית הַפֶּרֶס וַעֲפָרוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. וְכֵן הַמַּאֲהִיל עַל בֵּית הַפֶּרֶס הַזֶּה טָהוֹר:

ג הִתְחִיל לַחְרֹשׁ אֶת הַקֶּבֶר וְהָיָה חוֹרְשׁוֹ וְהוֹלֵךְ וְקֹדֶם שֶׁיִּגְמֹר מֵאָה אַמָּה נִעֵר אֶת הַמַּחֲרֵשָׁה אוֹ שֶׁהֵטִיחַ בַּסֶּלַע אוֹ בַּגֶּדֶר. עַד שָׁם הוּא עוֹשֶׂה בֵּית הַפֶּרֶס בְּלִבַּד וְהַשְּׁאָר טָהוֹר שֶׁהֲרֵי לֹא הִגִּיעַ אֵלָיו בְּמִשּׁוֹךְ הַמַּחֲרֵשָׁה. חָרַשׁ כְּמוֹ חֲמִשִּׁים אַמָּה אוֹ יֶתֶר וְחָזַר וְחָרַשׁ עַד שֶׁהִשְׁלִים הַמֵּאָה הַכֹּל בֵּית הַפֶּרֶס. הָיָה חוֹרֵשׁ וְהוֹלֵךְ חוּץ לְמֵאָה אַמָּה מִמֵּאָה אַמָּה וְלַחוּץ טָהוֹר שֶׁאֵין עַצְמוֹת קֶבֶר מַגִּיעוֹת לְיֶתֶר מִמֵּאָה:

ד חֻזְקַת הָעֲצָמוֹת הַמְכֻסּוֹת שֶׁהֵן שֶׁל אָדָם עַד שֶׁיִּוָּדַע שֶׁהֵן שֶׁל בְּהֵמָה וְחֻזְקַת הָעֲצָמוֹת הַמְגֻלּוֹת שֶׁהֵן שֶׁל בְּהֵמָה עַד שֶׁיִּוָּדַע שֶׁהֵן שֶׁל אָדָם. הָיָה שָׁם חֶרֶס מָלֵא עַצְמוֹת אָדָם. אוֹ שֶׁהָיוּ עַצְמוֹת אָדָם צְבוּרוֹת עַל גַּבֵּי קַרְקַע וְחָרַשׁ עֲצָמוֹת אֵלּוּ עִם הַשָּׂדֶה. אוֹ שֶׁחָרַשׁ שָׂדֶה שֶׁאָבַד בָּהּ [אוֹ שֶׁנִּמְצָא בָּהּ] קֶבֶר. הֲרֵי זֶה אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפֶּרֶס שֶׁלֹּא גָּזְרוּ טֻמְאָה אֶלָּא עַל שָׂדֶה שֶׁנֶּחְרַשׁ בָּהּ קֶבֶר וַדַּאי. וְכֵן הַחוֹרֵשׁ אֶת הַמֵּת בְּשָׂדֶה אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפֶּרֶס שֶׁכָּל אֵלּוּ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי הוּא וְלֹא גָּזְרוּ אֶלָּא בְּקֶבֶר שֶׁנֶּחְרַשׁ שֶׁהוּא דָּבָר הַמָּצוּי:

ה הַחוֹרֵשׁ אֶת הַקֶּבֶר בְּשָׂדֶה שֶׁאֵינָהּ שֶׁלּוֹ אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפֶּרֶס שֶׁאֵין אָדָם אוֹסֵר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. אֲפִלּוּ שַׁתָּף אוֹ אָרִיס אוֹ אַפּוֹטְרוֹפּוֹס אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפֶּרֶס. חָרַשׁ קֶבֶר בְּשָׂדֶה שֶׁלּוֹ וְשֶׁל חֲבֵרוֹ כְּאֶחָד. שֶׁלּוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפֶּרֶס וְשֶׁל חֲבֵרוֹ אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפֶּרֶס:

ו עַכּוּ"ם שֶׁחָרַשׁ קֶבֶר בְּשָׂדֵהוּ אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפֶּרֶס שֶׁאֵין בֵּית פֶּרֶס לְעַכּוּ"ם:

ז שָׂדֶה בֵּית פֶּרֶס לְמַעְלָה וְשָׂדֶה טְהוֹרָה לְמַטָּה וְשִׁטְפוּ גְּשָׁמִים מֵעֲפַר בֵּית הַפֶּרֶס לַטְּהוֹרָה. אֲפִלּוּ הָיְתָה אֲדָמָה וְהִלְבִּינָה אוֹ לְבָנָה וְהֶאֱדִימָה טְהוֹרָה שֶׁאֵין בֵּית פֶּרֶס עוֹשֶׂה בֵּית פֶּרֶס. וְלֹא גָּזְרוּ טֻמְאָה אֶלָּא עַל גּוּשׁ כִּבְרִיָּתוֹ:

ח בֵּית הַפֶּרֶס הַזֶּה מֻתָּר לִנְטֹעַ בּוֹ כָּל נָטַע לְפִי שֶׁהַשָּׁרָשִׁים יוֹרְדִים לְמַטָּה מִשְּׁלֹשָׁה. וּלְמַטָּה מִשְּׁלֹשָׁה בְּבֵית הַפֶּרֶס טָהוֹר שֶׁהֲרֵי הַקֶּבֶר נִפְרָס עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה. אֲבָל אֵין זוֹרְעִין בְּתוֹכָהּ אֶלָּא זֶרַע הַנִּקְצָר. וְאִם זָרַע וְעָקַר צוֹבֵר אֶת גָּרְנוֹ בְּתוֹכוֹ וְכוֹבֵר אֶת הַתְּבוּאָה בִּשְׁתֵּי כְּבָרוֹת. וְאֶת הַקְּטָנִיּוֹת בִּשְׁלֹשָׁה כְּבָרוֹת. שֶׁמָּא יֵשׁ בָּהֶן עֶצֶם כִּשְׁעוֹרָה. וְשׁוֹרֵף אֶת הַקַּשׁ וְאֶת הָעֵצָה שָׁם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִהְיֶה בָּהֶן עֶצֶם כִּשְׁעוֹרָה. וְאִם תִּתִּיר לוֹ בַּהֲנָיָה מוֹצִיאוֹ וּמוֹכְרוֹ וְנִמְצָא מַרְגִּיל אֶת הַטֻּמְאָה:

ט שָׂדֶה שֶׁהַחְזִיקָה שֶׁהִיא בֵּית הַפֶּרֶס. אֲפִלּוּ הִיא בֵּית אַרְבָּעָה כּוֹרִין וַאֲפִלּוּ מְשׁוּכָה מִמְּקוֹם הַטִּיט הָרַךְ שֶׁאֵינוֹ נֶחְרָשׁ וְלֹא נַעֲשָׂה בֵּית הַפֶּרֶס. וַאֲפִלּוּ שָׂדֶה טְהוֹרָה מַקֶּפֶת אוֹתָהּ מֵאַרְבַּע רוּחוֹתֶיהָ. הֲרֵי הִיא בְּחֶזְקָתָהּ:

י מָצָא שָׂדֶה מְצֻיֶּנֶת וְאֵין יוֹדֵעַ מַה טִּיבָהּ. אִם יֵשׁ בָּהּ אִילָן בְּיָדוּעַ שֶׁנֶּחְרַשׁ קֶבֶר בְּתוֹכָהּ. אֵין בָּהּ אִילָן בְּיָדוּעַ שֶׁאָבַד קֶבֶר בְּתוֹכָהּ כְּמוֹ שֶׁבַּאֲרְנוּ. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם זֵקֶן אוֹ תַּלְמִיד חָכָם. שֶׁאֵין כָּל אָדָם בָּקִיאִין בְּכָךְ וְיוֹדְעִין שֶׁמֻּתָּר לִנְטֹעַ בְּזוֹ וְאָסוּר לִנְטֹעַ בַּאֲחֶרֶת:

יא הַמְהַלֵּךְ בְּבֵית הַפֶּרֶס עַל גַּבֵּי אֲבָנִים שֶׁאֵין מִתְנַדְנְדִין תַּחַת רַגְלֵי אָדָם בְּשָׁעָה שֶׁמְּהַלֵּךְ עֲלֵיהֶן. אוֹ שֶׁנִּכְנַס לָהּ וְהוּא רוֹכֵב עַל גַּבֵּי אָדָם וּבְהֵמָה שֶׁכֹּחָן יָפֶה. הֲרֵי זֶה טָהוֹר. אֲבָל אִם הָלַךְ עַל גַּבֵּי אֲבָנִים שֶׁמִּזַּדַּעְזְעִין בִּשְׁעַת הִלּוּךְ. אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁמַר וְלֹא נִתְנַדְנֵד הֲרֵי זֶה טָמֵא כְּמִי שֶׁהָלַךְ עַל הֶעָפָר עַצְמוֹ. וְכֵן אִם הָלַךְ עַל גַּבֵּי אָדָם שֶׁכֹּחוֹ רַע עַד שֶׁתִּהְיֶינָה אַרְכֻּבּוֹתָיו נוֹקְשׁוֹת זוֹ לָזוֹ וְשׁוֹקָיו מַרְעִידוֹת כְּשֶׁהוּא נוֹשְׂאוֹ. אוֹ עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה שֶׁכֹּחָהּ רַע עַד שֶׁתִּטְיל גְּלָלִים בִּשְׁעַת רְכִיבָה. הֲרֵי זֶה טָמֵא וּכְאִלּוּ הָלַךְ בְּרַגְלָיו:

יב הַמְטַהֵר בֵּית הַפֶּרֶס צָרִיךְ לְטַהֲרוֹ בְּמַעֲמַד שְׁנֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים. וְכֵיצַד מְטַהֲרִין אוֹתוֹ. כּוֹנֵס אֶת כָּל הֶעָפָר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַסִּיטוֹ מֵעַל כָּל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְנוֹתְנוֹ לְתוֹךְ כְּבָרָה שֶׁנִּקְבֶיהָ דַּקִּין. וּמְמַחֶה וּמוֹצִיא כָּל עֶצֶם כִּשְׁעוֹרָה הַנִּמְצָא שָׁם. וְיִטְהַר. וְכֵן אִם נָתַן עַל גַּבָּיו שְׁלֹשָׁה טְפָחִים עָפָר מִמָּקוֹם אַחֵר אוֹ שֶׁנִּטַּל מֵעַל כָּל פָּנָיו שְׁלֹשָׁה טְפָחִים הֲרֵי זֶה טָהוֹר. נִטַּל מֵחֶצְיוֹ אֶחָד שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וְנִתַּן עַל חֶצְיוֹ הָאַחֵר שְׁלֹשָׁה טְפָחִים הֲרֵי זֶה טָהוֹר. נִטַּל מֵעַל פָּנָיו טֶפַח וּמֻחֲצָה וְנִתַּן עָלֶיהָ טֶפַח וּמֻחֲצָה עָפָר מִמָּקוֹם אַחֵר. לֹא עָשָׂה כְּלוּם. וְכֵן אִם עָזְקוֹ וּבָדַק בִּשְׁעַת עִזּוּק מִלְּמַטָּה וּמִלְּמַעְלָה לֹא עָשָׂה כְּלוּם. רִצְפּוֹ בָּאֲבָנִים שֶׁאֵינָן מִתְנַדְנְדִין מֵהִלּוּךְ אָדָם הֲרֵי זֶה טָהוֹר:

פרק יא

א אֶרֶץ הָעַכּוּ"ם בַּתְּחִלָּה גָּזְרוּ עַל גּוּשָׁהּ בִּלְבַד כְּבֵית הַפֶּרֶס וּלֹא הָיוּ מְטַמְּאִים אֶלָּא הַמְהַלֵּךְ בָּהּ אוֹ נוֹגֵעַ אוֹ נוֹשֵׂא מֵעֲפָרָהּ. חָזְרוּ וְגָזְרוּ עַל אֲוִירָהּ שֶׁיְּטַמֵּא וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגַע וְלֹא נָשָׂא

אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁהִכְנִיס רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ לָאֲוִיר אֶרֶץ הָעַכּוּ"ם נִטְמָא. וְכֵן כְּלִי חֶרֶשׂ שֶׁהִכְנִיס אֲוִירוֹ לְאֶרֶץ הָעַכּוּ"ם וּשְׁאָר כֵּלִים שֶׁהִכְנִיס רֻבָּם לָאֲוִיר אֶרֶץ הָעַכּוּ"ם נִטְמְאוּ:

ב טֻמְאַת אֲוִיר אֶרֶץ הָעַכּוּ"ם לֹא עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּטֻמְאַת עֲפָרָהּ אֶלָּא קַלָּה הִיא מִמֶּנָּה. שֶׁעַל טֻמְאַת עֲפָרָהּ שׁוֹרְפִין תְּרוּמוֹת וְקָדָשִׁים. וְהַמִּתְטַמֵּא בְּגוּשָׁהּ טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה וְצָרִיךְ הַזָּיָה שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי. אֲבָל הַנִּטְמָא בַּאֲוִירָהּ אֵין צָרִיךְ הַזָּיָה שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי אֶלָּא טְבִילָה וְהַעֲרֶב שֶׁמֶשׁ. וְכֵן תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים שֶׁנִּטְמְאוּ מֵחֲמַת אֲוִירָהּ תּוֹלִין לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין:

ג עֲפַר אֶרֶץ הָעַכּוּ"ם וַעֲפַר בֵּית הַפֶּרֶס מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְכַמָּה שִׁעוּרָן כְּחוֹתָם הַמַּרְצוּפִין וְהוּא כְּפִיקָה גְּדוֹלָה שֶׁל סַקְאִין. עֲפַר בֵּית הַפֶּרֶס וַעֲפַר חוּצָה לָאָרֶץ שֶׁבָּא בְּיָרָק. אִם יֵשׁ בְּמָקוֹם אֶחָד כְּחוֹתָם הַמַּרְצוּפִין מְטַמֵּא וְאִם לָאו אֵינוֹ מִצְטָרֵף. שֶׁלֹּא גָּזְרוּ אֶלָּא עַל גּוּשׁ כִּבְרָיָתוֹ. מַעֲשֶׂה שֶׁהָיוּ אִגְּרוֹת בָּאוֹת מִחוּצָה לָאָרֶץ לִבְנֵי כֹהֲנִים גְּדוֹלִים וְהָיוּ בָהֶן כִּסְאָה וּכְסָאתַיִם חוֹתָמוֹת וְלֹא חָשׁוּ לָהֶן מִשּׁוּם טֻמְאָה לְפִי שֶׁלֹּא הָיָה בְּחוֹתָם מֵהֶן כְּחוֹתַם הַמַּרְצוּפִין:

ד הַמֵּבִיא תַּנּוּרִים וּסְפָלִין וּכְלֵי חֶרֶשׂ מִחוּצָה לָאָרֶץ עַד שֶׁלֹּא הֵסְקוּ טְמֵאִים מִשּׁוּם אֶרֶץ הָעַכּוּ"ם. מִשֶּׁהֵסְקוּ טְמֵאִים מִשּׁוּם כְּלֵי חֶרֶס שֶׁנִּטְמָא בְּאֶרֶץ הָעַכּוּ"ם שֶׁאֵינוֹ מִטַּמֵּא אָדָם וְכֵלִים כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

ה הַמְהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ הָעַכּוּ"ם בֶּהָרִים וּבַסְּלָעִים טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה. בַּיָּם וּבְמָקוֹם שֶׁהַיָּם עוֹלֶה בְּזִעְפּוֹ טָהוֹר מִשּׁוּם נוֹגֵעַ בְּאֶרֶץ הָעַכּוּ"ם וְטָמֵא מִשּׁוּם אֲוִירָהּ. הַנִּכְנָס לְאֶרֶץ הָעַכּוּ"ם בְּשִׁדָּה תֵּבָה וּמִגְדָּל הַפּוֹרְחִין בָּאֲוִיר טָמֵא. שֶׁאֹהֶל זָרוּק אֵינוֹ קָרוּי אֹהֶל:

ו סוּרְיָא עֲפָרָהּ טָמֵא כְּחוּצָה לָאָרֶץ וַאֲוִירָהּ טָהוֹר. לֹא גָּזְרוּ עַל אֲוִירָהּ. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה סְמוּכָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שָׂפָה בְּשָׂפָה וְלֹא הָיָה מַפְסִיק בֵּינֵיהֶן לֹא אֶרֶץ הָעַכּוּ"ם וְלֹא בֵּית הַקְּבָרוֹת וְלֹא בֵּית הַפֶּרֶס הֲרֵי זֶה יָכוֹל לְהִכָּנֵס לָהּ בְּטָהֳרָה בְּשִׁדָּה תֵּבָה וּמִגְדָּל וְהוּא שֶׁלֹּא יִגַּע בְּגוּשָׁהּ. וְכֵן אֶרֶץ הָעַכּוּ"ם הַסְּמוּכָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֵין בֵּינֵיהֶן מָקוֹם טָמֵא הֲרֵי זוֹ נִבְדֶּקֶת וּטְהוֹרָה:

ז מָקוֹם שֶׁשָּׁכְנוּ בּוֹ עַכּוּ"ם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא כְּאֶרֶץ הָעַכּוּ"ם עַד שֶׁיִּבָּדֵק שֶׁמָּא קָבְרוּ בּוֹ נְפָלִים:

ח וּתְרוּמָה וְקָדָשִׁים שֶׁנִּטְמְאוּ מֵחֲמַת מְדוֹר הָעַכּוּ"ם תּוֹלִין לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין. וְכַמָּה יִשְׁהוּ בַּמָּקוֹם וְיִהְיֶה צָרִיךְ בְּדִיקָה. אַרְבָּעִים יוֹם כְּדֵי שֶׁתִּתְעַבֵּר אִשָּׁה וְתַפִּיל נֵפֶל שֶׁמְּטַמֵּא. אֲפִלּוּ אִישׁ שֶׁאֵין עִמּוֹ אִשָּׁה אִם שָׁהָה אַרְבָּעִים יוֹם מְדוֹרוֹ טָמֵא עַד שֶׁיִּבָּדֵק. גְּזֵרָה מִשּׁוּם מָדוֹר שֶׁתִּהְיֶה בּוֹ אִשָּׁה. אֲפִלּוּ עֶבֶד וְסָרִיס אוֹ אִשָּׁה אוֹ קָטָן בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד עוֹשֶׂה מָדוֹר הָעַכּוּ"ם:

ט מְדוֹר עַכּוּ"ם שֶׁהָיָה בּוֹ עֶבֶד (מִיִּשְׂרָאֵל) אוֹ אִשָּׁה אוֹ קָטָן בֶּן תִּשַּׁע מְשַׁמְּרִין אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִקָּבְרוּ שָׁם נֵפֶל אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה. וְאֶת מַה הֵן בּוֹדְקִין אֶת הַבִּיבִין הָעֲמֻקִּים וְאֶת הַמַּיִם הַסְּרוּחִין. וְכָל מָקוֹם שֶׁהַחֲזִיר וְהַחֲלָדָה יְכוֹלִין לְהוֹלִיךְ מִשָּׁם הַנֵּפֶל אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה מִפְּנֵי שֶׁהֵן גּוֹרְרִין אוֹתָם מִשָּׁם. מְדוֹר הָעַכּוּ"ם שֶׁחָרַב הֲרֵי הוּא בְּטֻמְאָתוֹ עַד שֶׁיִּבָּדֵק:

י הָאִיצְטַוְונִיּוֹת אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם מְדוֹר עַכּוּ"ם לְפִי שֶׁהֵיא גְּלוּיָה וְאֵין בָּהּ מָקוֹם לְהַטְמִין הַנְּפָלִים. וַעֲשָׂרָה מְקוֹמוֹת אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם מְדוֹר עַכּוּ"ם לְפִי שֶׁאֵין דִּירָתָן קְבוּעָה לֹא גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן טֻמְאָה. וְאֵלּוּ הֵן הָעֲשָׂרָה מְקוֹמוֹת אָהֳלֵי הָעֲרָבִיִּים וְהַסֻּכּוֹת וְהַצְּרִיפִין וְהַבַּרְגָּנִין וְהַתִּקְרָה שֶׁעַל גַּבֵּי הָעַמּוּדִים וְאֵין לָהּ דְּפָנוֹת וְהֵן בָּתֵּי הַקַּיִץ וּבֵית שַׁעַר וַאֲוִירָהּ שֶׁל חָצֵר וְהַמֶּרְחָץ וּמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין בּוֹ הַחִצִּים וּכְלֵי הַמִּלְחָמָה וּמָקוֹם הַלִּגְיוֹנוֹת:

יא הַחֲנוּת אֵין בָּהּ מִשּׁוּם מְדוֹר עַכּוּ"ם אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה דָּר בְּתוֹכָהּ. חָצֵר שֶׁהֵיא טְמֵאָה מִשּׁוּם מְדוֹר הָעַכּוּ"ם הֲרֵי בֵּית שַׁעַר שֶׁלָּהּ וַאֲוִירָהּ טְמֵאִין כְּמוֹהָ. וְאֵין מְדוֹר הָעַכּוּ"ם וְלֹא בֵּית הַפְּרָס בְּחוּצָה לָאָרֶץ:

יב עֲיָרוֹת הַמֻּבְלָעוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כְּגוֹן סִיסִית וְחַבְרוֹתֶיהָ. [אַשְׁקְלוֹן וְחַבְרוֹתֶיהָ]. אַף עַל פִּי שֶׁפְּטוּרוֹת מִן הַמַּעַשְׂרוֹת וּמִן הַשְּׁבִיעִית אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם אֶרֶץ הָעַכּוּ"ם. וְחֻזְקַת דְּרָכִים שֶׁל עוֹלֵי בָּבֶל טְהוֹרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁהֵן מֻבְלָעוֹת בְּאֶרֶץ הָעַכּוּ"ם:

פרק יב

א טֶפַח עַל טֶפַח מְרֻבָּע עַל רוּם טֶפַח מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וְחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה דִּין תּוֹרָה. שֶׁאֵין קָרוּי אֹהֶל אֶלָּא טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח אוֹ יֶתֶר עַל זֶה. כֵּיצַד. כְּזַיִת מִן הַמֵּת מַנָּח לָאֲוִיר וּבְצִדּוֹ כֵּלִים כְּגוֹן מְחָטִין וְצִנּוֹרוֹת וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן וְאֵינָן נוֹגְעִים בְּטֻמְאָה. אִם הֶאֱהִיל עֲלֵיהֶן אֹהֶל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טֶפַח עַל טֶפַח וְהָיָה גָּבוֹהַּ מֵעַל הָאָרֶץ טֶפַח הֲרֵי זֶה מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַכֵּלִים וּטְמֵאִין. הָיוּ כֵּלִים אֲחֵרִים עַל גַּבֵּי אֹהֶל זֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טֶפַח עַל טֶפַח הֲרֵי הֵן טְהוֹרִין. מִפְּנֵי שֶׁהָאֹהֶל חוֹצֵץ בֵּינָם וּבֵין הַטֻּמְאָה. הִנֵּה לָמַדְתָּ שֶׁכְּשֵׁם שֶׁהָאֹהֶל מְטַמֵּא כָּל שֶׁתַּחְתָּיו מַצִּיל כָּל שֶׁחוּצָה לוֹ וְחוֹצֵץ בֵּין הַטֻּמְאָה וּבֵין כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו. וְכֵן אִם הָיְתָה הַטֻּמְאָה עַל גַּבָּיו וְכֵלִים תַּחְתָּיו הַכֵּלִים טְהוֹרִין. שֶׁהָאֹהֶל חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. הָיָה הָאֹהֶל פָּחוֹת מֵרוּם טֶפַח אוֹ פָּחוֹת מִטֶּפַח עַל טֶפַח. אַף עַל פִּי שֶׁהוּא גָּבוֹהַּ כַּמָּה טְפָחִים הַכֵּלִים שֶׁבְּצַד הַטֻּמְאָה טְהוֹרִים וְכֵלִים שֶׁלְּמַעְלָה מֵאֹהֶל זֶה כָּל שֶׁכְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁהָאֶהֱילוּ עַל הַטֻּמְאָה וְאֵין שָׁם אֹהֶל לְחֹץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. וְכֵן אִם הָיְתָה טֻמְאָה עַל גַּבֵּי אֹהֶל זֶה וְכֵלִים תַּחְתָּיו כָּל שֶׁכְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא שֶׁהֲרֵי הֶאֱהִילָה עֲלֵיהֶן וְאֵין שָׁם אֹהֶל שֶׁיִּחֹץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה שֶׁכָּל פָּחוֹת מֵרוּם טֶפַח כִּנְגִיעָה הוּא חָשׁוּב. וְטֻמְאָה שֶׁתַּחְתָּיו טֻמְאָה רְצוּצָה הִיא

כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁלֹּא הָיָה הָאֹהֶל אָדָם אוֹ כֵּלִים. אֲבָל אָדָם אוֹ כֵּלִים שֶׁנַּעֲשׂוּ אֹהֶל עַל הַטֻּמְאָה בֵּין שֶׁהָיוּ הֵן עַצְמָן אֹהֶל בֵּין שֶׁהָיוּ עַמּוּדֵי הָאֹהֶל אֲפִלּוּ הָיוּ כֵּלִים שֶׁאֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה כָּל עִקָּר הֲרֵי אֵלּוּ מְבִיאִין אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינָן חוֹצְצִין בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. כֵּיצַד. לוּחַ שֶׁהָיָה מֻנָּח עַל גַּבֵּי אַרְבָּעָה בְּנֵי אָדָם אוֹ עַל גַּבֵּי אַרְבָּעָה כֵּלִים אֲפִלּוּ כְּלֵי אֲבָנִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן מִכֵּלִים שֶׁאֵין לְמִינָן טֻמְאָה. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם הָיָה מֻנָּח עַל אַרְבָּעָה שִׁפּוּדִין אוֹ אַרְבָּעָה קָנִים שֶׁגִּבּוֹהִין טָפַח. וְהָיְתָה טֻמְאָה וְכֵלִים תַּחְתָּיו הַכֵּלִים טְמֵאִים. וְאִם הָיוּ כֵּלִים עַל גַּבָּיו אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טְמֵאִים. וְאִם הָיְתָה טֻמְאָה עַל גַּבֵּי לוּחַ וְכֵלִים תַּחְתָּיו כָּל כֵּלִים שֶׁתַּחַת הַלּוּחַ טְמֵאִין. אֲבָל אִם הַלּוּחַ הָיָה מֻנָּח עַל גַּבֵּי אַרְבַּע אֲבָנִים אוֹ עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה וְחַיָּה. וְהָיְתָה טֻמְאָה תַּחְתָּיו הֲרֵי הַכֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְהוֹרִין:

ב הָיְתָה טֻמְאָה עַל גַּבָּיו הֲרֵי כָּל הַכֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁהָאֹהֶל חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. וּכְלֵי גְּלָלִים וּכְלֵי אֲבָנִים וּכְלֵי אֲדָמָה הַבָּאִים בְּמַדָּה הֲרֵי הֵם כְּאֹהָלִים וְאֵינָם כֵּלִים וּלְפִיכָךְ חוֹצְצִים בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

ג נֶסֶר שֶׁהוּא נָתוּן עַל פִּי תַּנּוּר חָדָשׁ וְעוֹדֵף מִכָּל צְדָדָיו בְּפוֹתֵחַ טָפַח. הָיְתָה טֻמְאָה תַּחַת הַנֶּסֶר כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְהוֹרִין. טֻמְאָה עַל גַּבָּיו כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְהוֹרִים מִפְּנֵי שֶׁתַּנּוּר חָדָשׁ אֵינוֹ כְּכֵלִים לְעִנְיָן זֶה. וְאִם הָיָה יָשָׁן הַכֹּל טָמֵא:

ד נֶסֶר שֶׁהוּא נָתוּן עַל פִּי שְׁנֵי תַּנּוּרִים אֲפִלּוּ יְשָׁנִים וְעוֹדֵף מִחוּצָה לְתַנּוּר זֶה וּמִחוּצָה לְתַנּוּר זֶה וְהָיְתָה טֻמְאָה תַּחְתָּיו בֵּין שְׁנֵי הַתַּנּוּרִים בֵּינֵיהֶן בִּלְבַד טְמֵאָה. אֲבָל כֵּלִים שֶׁתַּחַת שְׁתֵּי הַקְּצָווֹת שֶׁחוּצָה לַתַּנּוּרִים טְהוֹרִים שֶׁהֲרֵי הֵן כִּשְׁנֵי אֹהָלִים זֶה בִּצַּד זֶה. וְכֵן נֶסֶר שֶׁהוּא נָתוּן עַל פִּי תַּנּוּר אֲפִלּוּ יָשָׁן וְיוֹצֵא מִזֶּה טֶפַח וּמִזֶּה טֶפַח אֲבָל לֹא מִן הַצְּדָדִין וְטֻמְאָה בִּצַּד זֶה כֵּלִים שֶׁבַּצַּד הַשֵּׁנִי טְהוֹרִין:

ה אָדָם שֶׁנָּשָׂא כְּלִי כְּגוֹן מִרְדַּעַת וְכַיּוֹצֵא בּוֹ וְהָאֲהִיל צַד הַכְּלִי הָאֶחָד עַל הַטֻּמְאָה אִם הָיָה בְּהֶקֵּפוֹ טֶפַח אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בְּרָחְבּוֹ אֶלָּא רֹחַב אֶצְבַּע וּשְׁלִישׁ הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא אֶת הַנּוֹשֵׂא וּמֵביא לוֹ טֻמְאָה מִדִּבְרֵיהֶם שֶׁגָּזְרוּ עַל שֵׁשׁ בְּהֶקֵּפוֹ טֶפַח מִשּׁוּם שֵׁשׁ בְּרָחְבּוֹ טֶפַח. אֲבָל אֵינוֹ מֵביא אֶת הַטֻּמְאָה לַכֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו וּלְשֹׁאֵר אָדָם שֶׁיַּאֲהִיל עֲלֵיהֶן וְעַל הַטֻּמְאָה עַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ רֹחַב טֶפַח:

ו אֲרוֹנוֹת שֶׁל עֵץ שֶׁמַּנִּיחִין בָּהֶן אֶת הַמֵּת אֵינָן כְּקֶבֶר (אֲבָל) אִם יֵשׁ בֵּין כִּסּוּי הָאָרוֹן וְהַמֵּת גֹּבַהּ טֶפַח חוֹצֵץ וְהָעוֹמֵד עַל גַּבֵּי הָאָרוֹן טָהוֹר מִן הַתּוֹרָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁרֹּב אֲרוֹנוֹת יֵשׁ בָּהֶן חֲלַל טֶפַח הוֹאִיל וְיֵשׁ שָׁאֵין שָׁם חֲלַל טֶפַח גָּזְרוּ עַל כָּל הָאֲרוֹנוֹת שֶׁאֵינָן חוֹצְצִין וְשִׁיְּהֵיָה הַמְהַלֵּךְ עַל גַּבֵּי הָאָרוֹן כְּנוֹגֵעַ בְּמֵת אוֹ בַּקֶּבֶר:

ז קוֹרָה שֶׁהִיא נְתוּנָה מִכֹּתֶל לְכֹתֶל וְהַטֻּמְאָה תַּחְתֶּיהָ אִם יֵשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טָפַח מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה תַּחַת כֻּלָּהּ וְכָל הַכֵּלִים אוֹ אָדָם שֶׁתַּחְתֶּיהָ טְמֵאִים אַף עַל פִּי שֶׁאֵין כֻּלָּהּ שָׁוָה וּקְצָתוֹ פְּחוּתָה מִטֶּפַח מִפְּנֵי שֶׁקְּצָתָהּ מִקְצָת אֹהֶל הוּא. וְאִם אֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טָפַח טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. כַּמָּה יִהְיֶה בְּהֶקֵּפָהּ וְיִהְיֶה בָּהּ פּוֹתֵחַ טָפַח. בִּזְמַן שֶׁהִיא עֲגֻלָּה שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וּבִזְמַן שֶׁהִיא מְרֻבַּעַת אַרְבָּעָה טְפָחִים:

ח סְאָה שֶׁהִיא מֻטָּה עַל צַדָּהּ בָּאֲוִיר אֵינָהּ מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה תַּחַת כֻּלָּהּ עַד שֶׁיִּהְיֶה בְּהֶקֵּפָהּ אַרְבָּעָה טְפָחִים וּמֶחֱצָה בְּקֵרוּב. כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה גֹּבַהּ הַצַּד הָעֶלְיוֹן טֶפַח וּמֶחֱצָה וְיִהְיֶה הַטֶּפַח עַל טֶפַח מִמֶּנָּה גָּבְהוֹ מֵעַל הָאָרֶץ טֶפַח. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה גְּבוֹהָה מֵעַל הָאָרֶץ חֲצִי טֶפַח וְהָיָה בְּהֶקֵּפָהּ שְׁלֹשָׁה מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה. וְכֵן עַמּוּד עָגֹל שֶׁהוּא מֻטָּל לָאֲוִיר וּמֻנָּח עַל הָאָרֶץ אֵינוֹ מֵבִיא טֻמְאָה תַּחַת דָּפְנוֹ עַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ הֶקֵּף כ"ד טְפָחִים וְאִם אֵין בְּהֶקֵּפוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה טְפָחִים טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. זֶה שֶׁהִצְרִיכוּ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה טְפָחִים עַל הָעִקָּרִין שֶׁסּוֹמְכִים עֲלֵיהֶן חֲכָמִים בְּחֶשְׁבּוֹן כָּל הַמִּשְׁפָּטִים. שֶׁכָּל שֶׁיֵּשׁ בְּהֶקֵּפוֹ שְׁלֹשָׁה יֵשׁ בּוֹ רֹחַב טֶפַח. וְכָל טֶפַח עַל טֶפַח בָּרִבּוּעַ יֵשׁ בַּאֲלַכְסוֹנוֹ טֶפַח וּשְׁנֵי חֲמִשִּׁין. לְפִיכָךְ אִם הָיָה בְּהֶקֵּף הָעַמּוּד עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה טְפָחִים נִמְצָא תַּחַת כָּל דָּפְנוֹ טֶפַח עַל רוּם טֶפַח מְרֻבָּע וְיֶתֶר מְעַט. שֶׁחֶשְׁבּוֹנוֹת אֵלּוּ בְּקֵרוּב הֵן:

פרק יג

א כָּל טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח קְרוּי אֹהֶל כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה וּמֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה בֵּין שֶׁעָשְׂאָהוּ לְהַאֲהִיל בֵּין שֶׁנַּעֲשָׂה מֵאֵלָיו אֲפִלּוּ הָיָה שֶׁלֹּא בִּידֵי אָדָם הֲרֵי זֶה מֵבִיא וְחוֹצֵץ. כֵּיצַד. אֶחָד חוֹר שֶׁחֲרֵרוּהוּ מַיִם אוֹ שְׁרָצִים אוֹ שֶׁאָכְלַתּוּ מְלַחַת אוֹ שֶׁצָּבַר אֲבָנִים אוֹ קוֹרוֹת וְנַעֲשָׂה בָּהֶן חֲלַל טֶפַח הֲרֵי זֶה אֹהֶל וּמֵבִיא וְחוֹצֵץ:

ב בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁהָיָה הָאֹהֶל חָזָק וּבָרִיא. אֲבָל אֹהֶל רָעוּעַ אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינוֹ חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה מִן הַתּוֹרָה. אֲבָל מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינוֹ חוֹצֵץ. כֵּיצַד. שְׂרִיגֵי הָאִילָנוֹת הַסּוֹכְכִים עַל הָאָרֶץ וְהֵן הַנִּקְרָאִים סְכָכוֹת. וַאֲבָנִים הַיּוֹצְאוֹת מִן הַגֶּדֶר הַסּוֹכְכוֹת עַל הָאָרֶץ וְהֵן הַנִּקְרָאִין פְּרָעוֹת אִם יְכוֹלִין לְקַבֵּל מַעֲזִיבָה בֵּינוֹנִית וְהֵן עוֹמְדִין הֲרֵי אֵלּוּ מְבִיאִין וְחוֹצְצִין מִן הַתּוֹרָה. וְאִם אֵינָן רְאוּיִין לְקַבֵּל מַעֲזִיבָה בֵּינוֹנִית אֶלָּא הֵן נוֹפְלִים הֲרֵי אֵלּוּ מְבִיאִין מִדִּבְרֵיהֶם וְאֵינָן חוֹצְצִין. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּהֶן:

ג אֵלּוּ מְבִיאִין וְחוֹצְצִין. כְּלֵי עֵץ הַבָּא בְּמִדָּה. וְכֵן כְּלֵי אֲבָנִים כְּלֵי גְּלָלִים כְּלֵי אֲדָמָה הַבָּאִין בְּמִדָּה. וּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עוֹר וִירִיעָה וְסָדִין וּמַפָּץ וּמַחְצֶלֶת שֶׁהֵן עֲשׂוּיִין אֹהָלִים. וּבְהֵמוֹת אוֹ חַיּוֹת בֵּין טְמֵאוֹת בֵּין טְהוֹרוֹת וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה רֹאשׁ זוֹ בֵּין רַגְלֵי זוֹ וְהָיוּ כֻּלָּן דְּבוּקוֹת.

וְהָעוֹף שֶׁשָּׁכַן. וְהַחוֹטֵט בַּשִּׁבֳּלִים מָקוֹם לְקָטָן לְהַצִּילוֹ מִן הַשֶּׁמֶשׁ. וְאֶכָלִין שֶׁאֵינָן מֻכְשָׁרִין כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסַּמְּאוּ. יְרָקוֹת הַמִּתְקַיְּמִין בֵּימוֹת הַחַמָּה וְהַגִּשְׁמִים הֲרֵי הֵן כְּאֹהָלוֹת וּמְבִיאִין וְחוֹצְצִין. וְאֵלּוּ הֵן. הָאֹרוּז וְהַקִּיסוֹם וִירָקוֹת חֲמוֹר וּדְלַעַת יְוָנִית. וְכֵן הַסְּכָכוֹת וְהַפְּרָעוֹת וְהַזִּיזִין וְהַגְּזוּרוֹת וְהַשּׁוֹבָכוֹת וְהַשְּׁקִיפִין וְהַסְּלָעִים וְהַנְּחִירִים וְהַשִּׁנִּינִין. כָּל אֵלּוּ מְבִיאִין וְחוֹצְצִין:

ד וְאֵלּוּ מְבִיאִין וְלֹא חוֹצְצִין. הָאָדָם. וּכְלֵי עֵץ שֶׁאֵינָן בָּאִין בְּמִדָּה מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּכָל הַכֵּלִים וּמִתְטַמְּאִין. וּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עוֹר וִירִיעָה וְסָדִין וּמַפָּץ וּמַחְצֶלֶת שֶׁאֵין עֲשׂוּיִין אֹהָלִים אֶלָּא מִתּוּחִין בִּלְבַד וְאֵין לָהֶן שִׁפּוּעַ וְאֵין שָׁם כְּתָלִים. וּבְהֵמָה וְחַיָּה שֶׁמֵּתוּ. וְאֶכָלִין טְמֵאִין אוֹ מֻכְשָׁרִין. שֶׁגָּבָר טָמֵא אֵינוֹ חוֹצֵץ. וְרַחַיִם שֶׁל יָד שֶׁהֲרֵי הִיא בִּכְלַל כְּלֵי אֲבָנִים. כָּל אֵלּוּ מְבִיאִין וְאֵינָן חוֹצְצִין:

ה וְאֵלּוּ לֹא מְבִיאִין וְלֹא חוֹצְצִין. הַזֶּרְעִים וְהַיְרָקוֹת הַמְחֻבָּרִין לַקַּרְקַע. חוּץ מִן הָאַרְבַּע יְרָקוֹת שֶׁמָּנִינוּ. וְכִפַּת הַבָּרָד וְהַשֶּׁלֶג וְהַכְּפוֹר וְהַגְּלִיד וְהַמֶּלַח. וְהַדּוֹלֵג מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וְהַקּוֹפֵץ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וְהָעוֹף הַפּוֹרֵחַ. וְטַלִּית הַמְנֻפְנֶפֶת. וּסְפִינָה שֶׁהִיא שָׂטָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם. כָּל אֵלּוּ לֹא מְבִיאִין וְלֹא חוֹצְצִין שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהֶאֱהִילוּ אֵינוֹ אֹהֶל הַמִּתְקַיֵּם:

ו קָשַׁר אֶת הַסְּפִינָה בְּדָבָר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַעֲמִידָהּ. כָּבַשׁ כְּנַף הַטַּלִּית בְּאֶבֶן הֲרֵי זוֹ מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה:

ז נֶסֶר שֶׁהוּא צָף עַל פְּנֵי הַמַּיִם וְטֻמְאָה תַּחַת צִדּוֹ הָאֶחָד. הֲרֵי הַכֵּלִים שֶׁתַּחַת צִדּוֹ הַשֵּׁנִי טְהוֹרִים. שֶׁהֲרֵי כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהַסְּפִינָה הַשָּׂטָה אֵינָהּ מְבִיאָה הַטֻּמְאָה:

ח אֵלּוּ חוֹצְצִין וְלֹא מְבִיאִין. מַסֶּכֶת פְּרוּסָה. וַחֲבִילֵי מַטָּה. וְהַמִּשְׁפָּלוֹת. וְהַסְּרִיגוֹת שֶׁבַּחַלּוֹנוֹת. כֵּיצַד הֵן חוֹצְצִין. שֶׁאִם הָיָה חַלּוֹן בֵּין שְׁנֵי בָּתִּים וְהַטֻּמְאָה בְּבֵית אֶחָד וְהָיָה אֶחָד מֵאֵלּוּ מָתוּחַ בְּחַלּוֹן זֶה וּסְתָמוֹ אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶן אֲוִיר הֲרֵי אֵלּוּ חוֹצְצִין וְלֹא תִּכָּנֵס טֻמְאָה לְבֵית שֵׁנִי. וְהוּא שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁם בִּסְרִיגוֹת אֵלּוּ אוֹ בְּעֵינֵי הַמִּשְׁפָּלוֹת אוֹ בֵּין חֶבֶל לְחֶבֶל פּוֹתֵחַ טֶפַח שֶׁאִם הָיָה שָׁם פּוֹתֵחַ טֶפַח תִּכָּנֵס בּוֹ הַטֻּמְאָה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

פרק יד

א אֵין טֻמְאָה נִכְנֶסֶת לְאֹהֶל וְלֹא יוֹצְאָה מִמֶּנּוּ בְּפָחוֹת מִטֶּפַח עַל טֶפַח. כֵּיצַד. חַלּוֹן שֶׁבֵּין בַּיִת לְבַיִת אוֹ שֶׁבֵּין בַּיִת לַעֲלִיָּה. אִם יֵשׁ בּוֹ טֶפַח עַל טֶפַח מְרֻבָּע וּמָהְיְתָה טֻמְאָה בְּאֶחָד מֵהֶן הַבַּיִת הַשֵּׁנִי טָמֵא. אֵין בַּחַלּוֹן פּוֹתֵחַ טֶפַח אֵין הַטֻּמְאָה יוֹצְאָה מִמֶּנּוּ וְלֹא נִכְנֶסֶת לָאֹהֶל הַשֵּׁנִי. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּחַלּוֹן שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ הָאָדָם לְתַשְׁמִישׁ. אֲבָל חַלּוֹן שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ הָאָדָם לְאוֹרָה כְּדֵי שֶׁיִּכָּנֵס מִמֶּנּוּ הָאוֹר שְׁעוּרוֹ כְּפוּנְדְּיוֹן וְהַטֻּמְאָה יוֹצְאָה מִמֶּנּוּ. כֵּיצַד. הָיְתָה

טֻמְאָה בַּבַּיִת וּבָא אָדָם וְנִסְמַךְ לְחַלּוֹן זֶה שֶׁל מָאוֹר אוֹ שֶׁהִנִּיחַ בּוֹ כְּלִי אוֹ שֶׁהֶאֱהִיל עָלָיו אֹהֶל בְּצַד הַכֹּתֶל נִטְמָא כָּל שֶׁבְּאֹהֶל שֶׁהַטֻּמְאָה יוֹצְאָה לוֹ. וְחַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְאוֹרָה הוּא שֶׁאֵין עָלָיו תִּקְרָה אֶלָּא גָּלוּי הוּא לַשָּׁמַשׁ:

ב חַלּוֹן הַנַּעֲשֶׂה שֶׁלֹּא בְּיֵדֵי אָדָם כְּגוֹן שֶׁחֲרְרוּהוּ מַיִם אוֹ שְׁרָצִים אוֹ שֶׁאֲכָלַתּוּ מְלַחַת אוֹ שֶׁהָיָה חַלּוֹן פָּקוּק וְנִטַּל הַפָּקָק אוֹ שֶׁהָיְתָה בּוֹ זְכוּכִית וְנִשְׁבְּרָה שִׁעוּרוֹ מִלֹּא אֶגְרוֹף וְהוּא כְּרֹאשׁ גָּדוֹל שֶׁל אָדָם. וְהוּא שֶׁלֹּא חָשַׁב עָלָיו לְתַשְׁמִישׁ אֲבָל אִם חָשַׁב עָלָיו לְתַשְׁמִישׁ שִׁעוּרוֹ בְּפוֹתֵחַ טָפַח. חָשַׁב עָלָיו לְמָאוֹר שִׁעוּרוֹ בְּפוּנְדְיוֹן שֶׁהַמַּחְשָׁבָה כָּאן כְּמַעֲשֶׂה:

ג מָאוֹר שֶׁהִתְחִיל לְסָתְמוֹ וְלֹא הִסְפִּיק לְגָמְרוֹ מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ טִיט אוֹ שֶׁקְּרָאוֹ חֲבֵרוֹ אוֹ שֶׁחָשְׁכָה לֵילֵי שַׁבָּת וְנִשְׁאַר מִמֶּנּוּ מְעַט. אִם נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ רוּם אֶצְבָּעַיִם עַל רֹחַב הַגּוּדָל מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. פְּחוֹת מִכָּאן הֲרֵי הוּא כְּסָתוּם:

ד חַלּוֹן גָּדוֹל הֶעָשׂוּי לְאוֹרָה וְהָיָה בָּהּ שְׁבָכָה וְכֵיוֹצֵא בָּהּ. אִם יֵשׁ שָׁם בְּמָקוֹם אֶחָד מִמָּנָּה כְּפוּנְדְיוֹן מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וּמוֹצִיא אֶת הַטֻּמְאָה. הָיוּ נְקָבֵי הַשְּׁבָכָה דַּקִּים וְאֵין בְּאֶחָד מֵהֶן כְּפוּנְדְיוֹן הֲרֵי זוֹ כְּסָתוּמָה. וְכֵן חַלּוֹן הֶעָשׂוּיָה לְתַשְׁמִישׁ וּבָהּ סְכָכוֹת וּרְפָפוֹת אִם יֵשׁ בְּמָקוֹם אֶחָד טֶפַח עַל טֶפַח מְרֻבָּע מֵבִיא וּמוֹצִיא וְאִם לָאו הֲרֵי הִיא כְּסָתוּמָה:

ה חַלּוֹן שֶׁהִיא גְּלוּיָה לָאֲוִיר שִׁעוּרָהּ כְּפוּנְדְיוֹן מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ עֲשׂוּיָה אֶלָּא לְאוֹרָה כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ. בָּנָה בַּיִת חוּצָה לָהּ וְנַעֲשֵׂית חַלּוֹן זוֹ תַּחַת תִּקְרָה וַהֲרֵי הִיא בֵּין שְׁנֵי בָּתִּים שִׁעוּרָהּ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. נָתַן אֶת הַתִּקְרָה בְּאֶמְצַע הַחַלּוֹן הַתַּחְתּוֹן שֶׁתַּחַת הַתִּקְרָה שִׁעוּרוֹ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. וְהֶעֱלִיוֹן שֶׁלְּמַעְלָה מִן הַתִּקְרָה שִׁעוּרוֹ כְּפוּנְדְיוֹן מִפְּנֵי שֶׁהוּא גָּלוּי לָאֲוִיר:

ו הַחֹר שֶׁבַּדֶּלֶת אוֹ שֶׁשִּׁיֵּר בָּהּ הֶחָרָשׁ מָקוֹם פָּתוּחַ מִלְּמַעְלָה אוֹ מִלְּמַטָּה אוֹ שֶׁהֵגִיף אֶת הַדֶּלֶת וְלֹא גָּמַר לְהַדְּקָהּ וְנִשְׁאַר אֲוִיר בֵּין שְׁתֵּי הַדְּלָתוֹת. אוֹ שֶׁסָּגַר הַדֶּלֶת וּפָתְחוּ הָרוּחַ. בְּכָל אֵלּוּ אִם הָיָה הַפּוֹתֵחַ כְּאֶגְרוֹף הַטֻּמְאָה יוֹצְאָה מִמֶּנּוּ וְנִכְנֶסֶת לָהּ בְּמָקוֹם פָּתוּחַ זֶה. וְאִם הָיָה פָּחוֹת מִכְּאֶגְרוֹף הֲרֵי הוּא כְּסָתוּם:

ז הָעוֹשֶׂה חֹר בַּכֹּתֶל כְּדֵי לְהַנִּיחַ בּוֹ קָנֶה אוֹ מַסְמֵר גָּדוֹל אוֹ לִרְאוֹת מִמֶּנּוּ הָעוֹבְרִים וְהַשָּׁבִים אוֹ לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ. הֲרֵי זֶה כְּחַלּוֹן הֶעָשׂוּיָה לְתַשְׁמִישׁ וְשִׁעוּרָהּ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח:

פרק טו

א חַלּוֹן תַּשְׁמִישׁ שֶׁסְּתָמָהּ כֻּלָּהּ אוֹ סְתָמָהּ עַד שֶׁנִּשְׁאַר בָּהּ פָּחוֹת מִטֶּפַח אִם בְּדָבָר הַחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה סָתַם הֲרֵי זֶה חוֹצֵץ וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְתּוֹ לְפַנּוֹתוֹ. לְפִיכָךְ אִם סָתַם הַחַלּוֹן אוֹ מִעֲטוֹ בָּאֳכָלִין שֶׁאֵינָן מֻכְשָׁרִין אֵינָן חוֹצְצִין שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה וַהֲרֵי הֵן טְהוֹרִין דַּרְתּוֹ לְפַנּוֹתָן. הָיוּ סְרוּחִין הֲרֵי אֵלּוּ חוֹצְצִין. וְכֵן תֶּבֶן סָרוּחַ חוֹצֵץ וְשֶׁאֵינוֹ

סָרוּחַ אֵינוֹ חוֹצֵץ מִפְּנֵי שֶׁדַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתוֹ. תְּבוּאָה שֶׁגְּדָלָה וְסָתְמָה אֶת הַחַלּוֹן אוֹ מִעֲטַתּוּ אֵינָהּ חוֹצֶצֶת לְפִי שֶׁדַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתָהּ שֶׁמָּא תַּפְסִיד הַכֹּתֶל. הָיָה עִקָּרָהּ רָחוֹק מִן הַכֹּתֶל וְנָטָה רֹאשׁוֹ וְסָתַם הֲרֵי זוֹ חוֹצֶצֶת. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ב חֲבִית שֶׁהִיא מְלֵאָה גְּרוֹגָרוֹת סְרוּחִין שֶׁאֵינָן מֻכְשָׁרִין וְלֹא רְאוּיִין לַאֲכִילָה וּמֻנַּחַת בְּחַלּוֹן וּפִי הֶחָבִית כְּלַפֵּי הַטֻּמְאָה שֶׁהֲרֵי הֶחָבִית טְמֵאָה. וְכֵן קֻפָּה שֶׁהִיא מְלֵאָה תֶּבֶן סָרוּחַ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לֹא לְמַאֲכַל בְּהֵמָה וְלֹא לְטִיט וְלֹא לְהַסָּקָה וּמֻנַּחַת בְּחַלּוֹן. אִם יְכוֹלִין הַגְּרוֹגָרוֹת וְהַתֶּבֶן לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמָן כְּשֶׁיְּנַטֵּל הַכְּלִי שֶׁהֵן בּוֹ הֲרֵי אֵלּוּ חוֹצְצִין וְאִם לָאו אֵינָן חוֹצְצִין. עֲשָׂבִים הַמָּרִים שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לִבְהֵמָה. וּמַטְלְנִיּוֹת שֶׁאֵין בָּהֶן ג' עַל ג' שֶׁהֵיוּ מְטֻנָּפִים וְקָשִׁים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיוּ רְאוּיִין אֲפִלּוּ לְקַנַּח הַדָּם מִן הַשְּׁרִיטָה. וְהָאֵיבָר וְהַבָּשָׂר הַמְדֻלְדָּלִים בִּבְהֵמָה טְמֵאָה וְהוּא שֶׁתִּהְיֶה כְּחוּשָׁה שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לְהִמָּכֵר לְעַכּוּ"ם וּקְשׁוּרָה כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּבְרַח. וְהָעוֹף טָמֵא שֶׁשָּׁכַן בַּחַלּוֹן וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה מְשֻׁרָט שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ רָאוּי אֲפִלּוּ לְתִינוֹק לְשַׂחֵק בּוֹ. וְעַכּוּ"ם כָּפוּת שֶׁהוּא מֵאֲסוּרֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁאֵין אַחֵר יָכוֹל לְהַתִּירוֹ. וּבֶן שִׁמּוֹנָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת שֶׁהֲרֵי אָסוּר לְטַלְטְלוֹ. וְהַמֶּלַח הַמְעֹרָב בְּקוֹצִים שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לֹא לַאֲכִילָה וְלֹא לַעֲבָדָה וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה מֻנָּח עַל הַחֶרֶשׂ כְּדֵי שֶׁלֹּא יַזִּיק אֶת הַכֹּתֶל. כָּל אֵלּוּ מִמַּעֲטִין בַּחַלּוֹן שֶׁהֲרֵי אֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה וְאֵין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתָן מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לְמְלָאכָה. וְכֵן סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁבָּלָה וְהָיָה מֻנָּח בַּחַלּוֹן אִם גָּמַר שֶׁתִּהְיֶה שָׁם גְּנִיזָתוֹ הֲרֵי זֶה מִמַּעֲט בְּחַלּוֹן. אֲבָל הַשֶּׁלֶג וְהַבָּרָד וְהַכְּפוֹר וְהַגְּלִיד וְהַמַּיִם אֵינָן מַמְעֲטִין בַּחַלּוֹן שֶׁהֲרֵי הֵן רְאוּיִין וּמְקַבְּלִין טֻמְאָה:

ג מִעֵט אֶת הַטָּפַח בְּפָחוֹת מִכְּזַיִת מִבֹּשֶׂר הַמֵּת. בְּפָחוֹת מִכְּזַיִת מִבֹּשֶׂר נְבֵלָה. אוֹ בְּעֶצֶם פָּחוֹת מִכִּשְׁעוֹרָה מִן הַמֵּת. אוֹ בְּפָחוֹת מִכַּעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ. הֲרֵי אֵלּוּ חוֹצְצִין שֶׁכָּל אֵלּוּ טְהוֹרִין וְאֵינָן חֲשׁוּבִין אֻצְלוֹ לְפִיכָךְ אֵין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתָן. וְכֵן פָּחוֹת מִכְּבֵיצָה אֲכָלִים שֶׁאֵינָן מֻכְשָׁרִין אֵינָן חֲשׁוּבִין אֻצְלוֹ וְאֵין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתָן וּלְפִיכָךְ מְמַעֲטִין אֶת הַטָּפַח:

ד סָתַם הַחַלּוֹן בִּכְלִי חֶרֶשׂ וְהָיָה פִּיו לַחוּץ הֲרֵי זֶה חוֹצֵץ לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִטַּמֵּא מַגָּבּוֹ וַהֲרֵי הוּא טָהוֹר. וְצָרִיךְ לִהְיוֹת כְּלִי חֶרֶשׂ זֶה מָאוּס וְנָקוּב עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה רָאוּי אֲפִלּוּ לְהַקִּיז בּוֹ דָּם. כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּהְיֶה דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתוֹ:

ה הָיָה בַּבַּיִת מֵת אוֹ רֹבַע עֲצָמוֹת וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן מֵעֲצָמוֹת הַמְּטַמְּאוֹת בְּאֹהֶל וּמִעֵט הַחַלּוֹן שֶׁל בַּיִת זֶה בְּעֶצֶם פָּחוֹת מִכִּשְׁעוֹרָה אֵינוֹ מִעוּט שֶׁהָעֶצֶם מִצְטָרֵף לָעֲצָמוֹת. וְכֵן אִם הָיָה שָׁם מֵת אוֹ כְּזַיִת מִבְּשַׂר הַמֵּת וּמִעֵט הַחַלּוֹן בְּפָחוֹת מִכְּזַיִת מִבְּשַׂר הַמֵּת אֵינוֹ מִעוּט לְפִי שֶׁהַבָּשָׂר מִצְטָרֵף לְבָשָׂר. אֲבָל עֶצֶם פָּחוֹת מִכִּשְׁעוֹרָה מְמַעֵט עַל יְדֵי כְּזַיִת בָּשָׂר. וּפָחוֹת מִכְּזַיִת בָּשָׂר מְמַעֵט עַל יְדֵי רֹבַע עֲצָמוֹת וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן. מִעֵט אֶת הַטָּפַח בִּשְׁתֵּי וְעֵרֶב הַמְנֻגָּעִין אוֹ בְּגוּשׁ מִבֵּית הַפְּרָס אֵינוֹ מִעוּט שֶׁדָּבָר טָמֵא אֵינוֹ חוֹצֵץ. עָשָׂה לְבֵנָה מֵעֲפַר בֵּית הַפְּרָס הֲרֵי זוֹ

טְהוֹרָה וּמְמַעֲטָת. שֶׁלֹּא אָמְרוּ אֶלָּא גּוּשׁ כִּבְרִיָּתוֹ. נִסְתַּם הַטָּפַח אוֹ נִתְמַעֵט בְּקוּרֵי עַכָּבִישׁ אִם הָיָה בָּהּ מַמָּשׁ הֲרֵי זוֹ חוֹצֶצֶת וְאִם אֵין בָּהּ מַמָּשׁ אֵינָהּ חוֹצֶצֶת:

פרק טז

א אֲרֻבָּה שֶׁהִיא בְּאֶמְצַע תִּקְרַת הַבַּיִת בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טָפַח בֵּין שֶׁאֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טָפַח וְהָיְתָה טֻמְאָה תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת כְּנֶגֶד אֲרֻבָּה טָהוֹר שֶׁהֲרֵי הוּא גָּלוּי לָאֲוִיר וּשְׁאָר הַבַּיִת טָמֵא. הָיְתָה טֻמְאָה כְּנֶגֶד אֲרֻבָּה בִּלְבַד כָּל הַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה מִקְצָת הַטֻּמְאָה תַּחַת הַתִּקְרָה וּמִקְצָתָהּ תַּחַת אֲרֻבָּה אִם הָיָה בָּאֲרֻבָּה פּוֹתֵחַ טָפַח הַבַּיִת כֻּלּוֹ טָמֵא וּכְנֶגֶד כָּל הָאֲרֻבָּה טָמֵא. אֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טָפַח אִם יֵשׁ בַּטֻּמְאָה כְּדֵי שְׁתִּתְחַלֵּק וְיִמָּצֵא כַּשְּׁעוּר תַּחַת הַתִּקְרָה וְכַשְּׁעוּר תַּחַת הָאֲרֻבָּה הַכֹּל טָמֵא. וְאִם לָאו הַבַּיִת טָמֵא וּכְנֶגֶד הָאֲרֻבָּה טָהוֹר. הָיָה בָּאֲרֻבָּה פּוֹתֵחַ טָפַח וְנָתַן אָדָם רַגְלוֹ מִלְמַעְלָה עַל הָאֲרֻבָּה נַעֲשָׂה הַכֹּל אֹהֶל אֶחָד. וּבֵין שֶׁהָיְתָה הַטֻּמְאָה תַּחַת הַתִּקְרָה בִּלְבַד אוֹ תַּחַת הָאֲרֻבָּה בִּלְבַד הַכֹּל טָמֵא הַבַּיִת וּמַה שֶּׁכְּנֶגֶד אֲרֻבָּה. וְהָאָדָם שֶׁעֵרֵב אֶת הַטֻּמְאָה טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁנַּעֲשָׂה אֹהֶל עַל הַטֻּמְאָה. אֵין בָּאֲרֻבָּה פּוֹתֵחַ טָפַח וְהָיְתָה הַטֻּמְאָה תַּחַת הַתִּקְרָה זֶה שֶׁנָּתַן רַגְלוֹ מִלְמַעְלָה טָהוֹר שֶׁאֵין טֻמְאָה יוֹצֵאת לוֹ בְּפָחוֹת מִטֶּפַח. הָיְתָה הַטֻּמְאָה תַּחַת הָאֲרֻבָּה אִם טֻמְאָה קָדְמָה אֶת רַגְלוֹ טָמֵא שֶׁהֲרֵי הָאֹהֶל עַל הַטֻּמְאָה. אִם רַגְלוֹ קָדְמָה אֶת הַטֻּמְאָה טָהוֹר שֶׁהֲרֵי רַגְלוֹ מִקְצַת הָאֹהֶל וְאֵין טֻמְאָה יוֹצֵאת לוֹ:

ב הָיָה כְּזַיִת מִן הַמֵּת בְּפִי הָעוֹרֵב וְהָאֹהֶל עַל גַּבֵּי אֲרֻבָּה עַד שֶׁנִּמְצָא כְּזַיִת בָּאֲוִיר אֲרֻבָּה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טָפַח הַבַּיִת טָמֵא:

ג בַּיִת וַאֲרֻבָּה בְּאֶמְצַע תִּקְרַת הַבַּיִת וַעֲלִיָּה עַל גַּבָּיו. וַאֲרֻבָּה אַחֶרֶת יֵשׁ בְּאֶמְצַע תִּקְרַת הָעֲלִיָּה וְהָאֲרֻבּוֹת מְכֻוָּנוֹת זוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ. בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּאֲרֻבּוֹת פּוֹתֵחַ טָפַח בֵּין שֶׁאֵין בָּהֶן פּוֹתֵחַ טָפַח. וְטֻמְאָה בַּבַּיִת. כְּנֶגֶד הָאֲרֻבּוֹת טָהוֹר וְהַשְּׁאָר טָמֵא. הָיְתָה טֻמְאָה כְּנֶגֶד אֲרֻבּוֹת הֲרֵי הַבַּיִת כֻּלּוֹ טָהוֹר. הָיוּ בָּאֲרֻבּוֹת פּוֹתֵחַ טָפַח וְהַטֻּמְאָה בֵּין תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת בֵּין כְּנֶגֶד אֲרֻבּוֹת וְנָתַן דָּבָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל טֻמְאָה בֵּין לְמַעְלָה מֵאֲרֻבַּת הַבַּיִת בֵּין לְמַעְלָה מֵאֲרֻבַּת הָעֲלִיָּה הַכֹּל טָמֵא שֶׁאֵין דָּבָר טָמֵא חוֹצֵץ. נָתַן דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה עַל אֲרֻבַּת הַבַּיִת הַבַּיִת טָמֵא וְהָעֲלִיָּה טְהוֹרָה. נְתָנוֹ עַל אֲרֻבַּת הָעֲלִיָּה הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה טְמֵאִים וּכְנֶגְדּוֹ מִלְמַעְלָה וְלַשָּׁמַיִם טָהוֹר. אֵין בָּאֲרֻבּוֹת פּוֹתֵחַ טָפַח וְהַטֻּמְאָה תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת וְנָתַן בֵּין דָּבָר הַמְקַבֵּל טֻמְאָה וּבֵין דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה בֵּין עַל אֲרֻבַּת הַבַּיִת בֵּין עַל אֲרֻבַּת הָעֲלִיָּה אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת שֶׁאֵין טֻמְאָה יוֹצֵאת לָעֲלִיָּה בְּפָחוֹת מִטֶּפַח. הָיְתָה הַטֻּמְאָה כְּנֶגֶד אֲרֻבּוֹת וְנָתַן דָּבָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל טֻמְאָה בֵּין לְמַעְלָן בֵּין לְמַטָּן הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה טְמֵאִין שֶׁהֲרֵי עֵרֵב אֶת הַטֻּמְאָה. נָתַן דָּבָר

שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה בֵּין לְמַעְלָן בֵּין לְמַטָּן אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת. וְכָל אֵלּוּ הַדִּינִין בְּעוֹשָׂה אַרְבָּה אֲבָל תִּקְרָה שֶׁנִּפְחֲתָה מֵאֵלֶיהָ שִׁעוּרָהּ מְלֹא אֶגְרוֹף כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

ד הַפּוֹחֶתֶת אֶת הַמַּעֲזִיבָה עַד שֶׁעָשָׂה אַרְבָּה בְּתוֹךְ תִּקְרַת הַבַּיִת כְּדֵי שֶׁתִּתְכַּנֵּס בָּהּ רֶגֶל הָעֶרֶשׁ וְהָיְתָה רֶגֶל הָעֶרֶשׁ סוֹתֶמֶת אֶת הָאַרְבָּה. אִם יֵשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה בַּבַּיִת אַף הָעֲלִיָּה טְמֵאָה. שֶׁאֵין כְּלִי הַמְקַבֵּל טֻמְאָה חוֹצֵץ. וְאִם אֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח הָעֲלִיָּה טְהוֹרָה וְהָרֶגֶל שֶׁלְּמַטָּה טְמֵאָה כְּכֵלִים הַמַּאֲהִילִים. נִפְחֲתָה הַמַּעֲזִיבָה מֵאֵלֶיהָ שִׁעוּרָהּ מְלֹא אֶגְרוֹף כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

ה אַרְבָּה שֶׁבְּתוֹךְ תִּקְרַת הַבַּיִת וּקְדֵרָה מֻנַּחַת עַל הָאֶרֶץ וּמְכֻוֶּנֶת כְּנֶגֶד אַרְבָּה שֶׁאִם תַּעֲלֶה תֵּצֵא בְּצִמְצוּם מִן הָאַרְבָּה וְהָיְתָה טֻמְאָה תַּחַת הַקְּדֵרָה רְצוּצָה בֵּינָהּ וּבֵין הָאָרֶץ אוֹ שֶׁהָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ הַקְּדֵרָה אוֹ עַל גַּבָּהּ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת וְאֵין טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגְדָּהּ וְהַבַּיִת כֻּלּוֹ טָהוֹר. הָיְתָה הַקְּדֵרָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת הַבַּיִת כֻּלּוֹ טָמֵא וְתַחַת הַקְּדֵרָה טָמֵא שֶׁהֲרֵי הוּא אֹהֶל אֲבָל תּוֹךְ הַקְּדֵרָה וְגַבָּהּ טָהוֹר שֶׁאֵין כְּלִי חֶרֶשׂ מִטַּמֵּא מִגַּבּוֹ וְהֲרֵי אֲוִיר הַקְּדֵרָה גָּלוּי לַאֲוִירוֹ. אִם הָיָה כְּלִי בְּתוֹכָהּ אוֹ לְמַעְלָה עַל גַּבָּהּ טָהוֹר. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ הַבַּיִת כֻּלּוֹ טָהוֹר שֶׁהֲרֵי הַטֻּמְאָה כְּנֶגֶד אַרְבָּה בִּלְבַד. הָיְתָה הַקְּדֵרָה תַּחַת הָאַרְבָּה וְהָאַרְבָּה גְּדוֹלָה מִן הַקְּדֵרָה שֶׁאִם תַּעֲלֶה הַקְּדֵרָה וְתֵצֵא מִן הָאַרְבָּה נִמְצָא בֵּינָהּ וּבֵין שִׂפְתֵי הָאַרְבָּה פּוֹתֵחַ טֶפַח. אַף עַל פִּי שֶׁהַקְּדֵרָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ אוֹ תַּחְתֶּיהָ הַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה הַקְּדֵרָה מֻנַּחַת בְּצַד אַסְקֻפַּת הַבַּיִת שֶׁאִם תַּעֲלֶה נִמְצָא מְמֻנָּה פּוֹתֵחַ טֶפַח לְפָנִים מִן הַמַּשְׁקוֹף. וְהָיְתָה טֻמְאָה רְצוּצָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בַּבַּיִת. תַּחְתֶּיהָ וְהַבַּיִת טָמֵא שֶׁהַכֹּל אֹהֶל אֶחָד וְתוֹכָהּ וְגַבָּהּ טָהוֹר. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ הַבַּיִת טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁהִיא נוֹגַעַת בַּמַּשְׁקוֹף טֶפַח וְכֵן תַּחְתֶּיהָ טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁהַטֻּמְאָה יוֹצְאָה לְתַחְתֶּיהָ מִן הַבַּיִת שֶׁהַכֹּל אֹהֶל אֶחָד. לְפִיכָךְ אִם לֹא הָיְתָה נוֹגַעַת בַּמַּשְׁקוֹף בְּפוֹתֵחַ טֶפַח אוֹ שֶׁהָיְתָה בְּצַד הַמַּשְׁקוֹף וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אֵין טָמֵא אֶלָּא תַּחְתֶּיהָ אֲבָל הַבַּיִת טָהוֹר׃

ו קוֹרוֹת הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה שֶׁאֵין עֲלֵיהֶם מַעֲזִיבָה וְהֵן מְכֻוָּנוֹת קוֹרָה כְּנֶגֶד קוֹרָה וַאֲוִיר כְּנֶגֶד אֲוִיר וּבְכָל קוֹרָה מֵהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח וּבֵינֵיהֶן אֲוִיר פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת אַחַת מֵהֶן. תַּחְתֶּיהָ בִּלְבַד טָמֵא. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בֵּין הַתַּחְתּוֹנָה לָעֶלְיוֹנָה בֵּין שְׁתֵּיהֶן בִּלְבַד טָמֵא. הָיְתָה הַטֻּמְאָה עַל גַּבֵּי הָעֶלְיוֹנָה כְּנֶגְדּוֹ עַד לָרָקִיעַ טָמֵא. הָיוּ הַקּוֹרוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת מְכֻוָּנוֹת כְּנֶגֶד הָאֲוִיר שֶׁבֵּין הַקּוֹרוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת וְטֻמְאָה תַּחַת אַחַת מֵהֶן תַּחַת כֻּלָּם טְמֵאָה. הָיְתָה הַטֻּמְאָה עַל גַּבֵּי קוֹרָה הָעֶלְיוֹנָה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה עַד לָרָקִיעַ טָמֵא. אֵין בַּקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח

בֵּין שֶׁהָיוּ מְכֻוָּנוֹת זֶה עַל גַּבֵּי זוֹ וּבֵין שֶׁהָיוּ הָעֶלְיוֹנוֹת כְּנֶגֶד אֲוִיר הַתַּחְתּוֹנוֹת וְהָיְתָה הַטֻּמְאָה תַּחְתֵּיהֶן אוֹ בֵּינֵיהֶן אוֹ עַל גַּבֵּיהֶן טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה אֶלָּא כְּנֶגְדָּהּ בִּלְבַד לְפִי שֶׁכָּל טֻמְאָה שֶׁאֵינָהּ תַּחַת פּוֹתֵחַ טֶפַח בְּרוּם טֶפַח הֲרֵי הִיא כִּרְצוֹנָהּ.

בַּיִת שֶׁנִּסְדַּק גַּגּוֹ וּכְתָלָיו וְנַעֲשָׂה שְׁנֵי חֲלָקִים וְהָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּחֻצְיוֹ הַחִיצוֹן שֶׁהַפֶּתַח בּוֹ הַכֵּלִים שֶׁבְּחֻצְיוֹ הַפְּנִימִי כֻּלָּם טְהוֹרִין. הָיְתָה טֻמְאָה בְּחֻצְיוֹ הַפְּנִימִי אִם הָיָה רֹחַב הַסֶּדֶק כְּחוּט הַמַּשְׁקֹלֶת כֵּלִים שֶׁבְּחֻצְיוֹ הַחִיצוֹן טְהוֹרִין. וְאִם הָיָה פָּחוֹת מִכָּאן הֲרֵי הֵן טְמֵאִין:

ז אַכְסַדְרָה שֶׁנִּסְדְּקָה וְטֻמְאָה בְּצַד אֶחָד הַכֵּלִים שֶׁבַּצַּד הַשֵּׁנִי טְהוֹרִין שֶׁהֲרֵי הִיא שְׁנֵי אֹהָלִים זֶה בְּצַד זֶה וַאֲוִיר בֵּינֵיהֶן שֶׁהֲרֵי הַסֶּדֶק בְּכָל הַתִּקְרָה. נָתַן רַגְלוֹ אוֹ קָנֶה מִלְּמַעְלָה עַל הַסֶּדֶק עֵרֵב אֶת הַטֻּמְאָה. נָתַן אֶת הַקָּנֶה בָּאָרֶץ כְּנֶגֶד הַסֶּדֶק וַאֲפִלּוּ כְּלֵי גָּדוֹל אֵינוֹ מְעָרֵב אֶת הַטֻּמְאָה עַד שֶׁיִּהְיֶה גָּבוֹהַּ טֶפַח תַּחַת הַסֶּדֶק. הָיָה אָדָם מֻטָּל עַל הָאָרֶץ תַּחַת הַסֶּדֶק מְעָרֵב אֶת הַטֻּמְאָה שֶׁאָדָם חָלוּל הוּא וְהַצַּד הָעֶלְיוֹן הֲרֵי הוּא כְּאֹהֶל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ גֹּבַהּ טֶפַח. וְכֵן אִם הָיוּ תַּחַת הַסֶּדֶק כֵּלִים מְקֻפָּלִין מֻנָּחִין עַל הָאָרֶץ זֶה עַל גַּב זֶה וְהָיָה הָעֶלְיוֹן גָּבוֹהַּ מֵעַל הָאָרֶץ טֶפַח עֵרֵב אֶת הַטֻּמְאָה וְכָל הַכֵּלִים שֶׁלְּמַטָּה מִמֶּנּוּ הֲרֵי הֵן כְּכֵלִים שֶׁתַּחַת הָאֹהֶל:

פרק יז

א זִיז שֶׁהוּא יוֹצֵא מִפֶּתַח הַבַּיִת וּפָנָיו לְמַטָּה. וְהָיָה גָּבְהוֹ מֵעַל הָאָרֶץ שְׁנַיִם עָשָׂר טֶפַח אוֹ פָּחוֹת מִכָּאן הֲרֵי זֶה מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה בְּכָל שֶׁהוּא. וְדָבָר בָּרוּר הוּא שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא אֶלָּא מִדְּבָרֵיהֶם. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בַּהֲבָאַת הַטֻּמְאָה כְּזוֹ שֶׁאֵינָהּ בְּאֹהֶל טֶפַח הַבָּרִיא אֵינָהּ אֶלָּא מִדִּבְרֵיהֶם. הָיָה גָּבוֹהַּ יֶתֶר מִי"ב טֶפַח אוֹ שֶׁהָיוּ פָּנָיו לְמַעְלָה. וְכֵן הָעֲטָרוֹת וְהַפְּתוּחִים הַיּוֹצְאוֹת מִן הַבִּנְיָן אֵין מְבִיאִין אֶלָּא בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. וְכֵן זִיז שֶׁעַל גַּבֵּי הַפֶּתַח הַיּוֹצֵא מִן הַמַּשְׁקוֹף וַאֲפִלּוּ הָיָה קָנֶה בְּצַד הַמַּשְׁקוֹף בְּרֹחַב הַפֶּתַח אֵינוֹ מֵבִיא אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח:

ב זִיז שֶׁהוּא סוֹבֵב אֶת כָּל הַבַּיִת וְאוֹכֵל בַּפֶּתַח טֶפַח מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. הָיָה אוֹכֵל בַּפֶּתַח פָּחוֹת מִטֶּפַח וְטֻמְאָה בַּבַּיִת כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִין. טֻמְאָה תַּחְתָּיו אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת. וְכֵן בְּחָצֵר שֶׁהִיא מְקֻפֶּפֶת אַכְסַדְרָה:

ג חַלּוֹן הָעֲשׂוּיָה לְתַשְׁמִישׁ וְזִיז יוֹצֵא עַל גַּבֵּי הַחַלּוֹן אֲפִלּוּ הָיָה כִּרֹחַב אֲגוּדָּל מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה גָּבוֹהַּ מֵעַל הַחַלּוֹן רוּם אֶצְבָּעַיִם אוֹ פָּחוֹת. הָיָה לְמַעְלָה מֵאֶצְבָּעַיִם אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ בּוֹ רֹחַב טֶפַח. זִיז זֶה שֶׁעַל גַּבֵּי הַחַלּוֹן הָעֲשׂוּיָה לְמָאוֹר מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה בְּכָל שֶׁהוּא וַאֲפִלּוּ גָּבוֹהַּ כָּל שֶׁהוּא. בִּנְיַן הַיּוֹצֵא לִפְנֵי הַחַלּוֹן שֶׁהַמַּשְׁקִיף נִסְמָךְ עָלָיו בְּשָׁעָה שֶׁמַּשְׁקִיף אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. הָיָה בּוֹ זִיז רוֹאִין אֶת

הַבְּנִין כְּאִלּוּ אֵינוֹ וְהַזִּיז הָעֶלְיוֹן מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. וְכֵיצַד מְבִיאִין כָּל הַזִּיזִין הָאֵלּוּ טֻמְאָה. שֶׁאִם הָיְתָה טֻמְאָה תַּחַת אֶחָד מֵהֶן אוֹ בַּבַּיִת הַכֹּל טָמֵא בֵּין בַּבַּיִת בֵּין תַּחַת הַזִּיז:

ד שְׁנֵי זִיזִין זֶה עַל גַּב זֶה וְיֵשׁ בְּכָל אֶחָד מֵהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח וּבֵינֵיהֶם פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת הַתַּחְתּוֹן תַּחְתָּיו בִּלְבַד טָמֵא. הָיְתָה טֻמְאָה בֵּינֵיהֶן בֵּינֵיהֶם בִּלְבַד טָמֵא. הָיְתָה עַל גַּב הָעֶלְיוֹן כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טָמֵא. הָיָה הָעֶלְיוֹן עוֹדֵף עַל הַתַּחְתּוֹן פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת הַתַּחְתּוֹן אוֹ בֵּינֵיהֶן תַּחְתֵּיהֶן וּבֵינֵיהֶן טָמֵא. הָיְתָה עַל גַּב הָעֶלְיוֹן כְּנֶגְדּוֹ וְעַד הָרָקִיעַ טָמֵא. הָיָה הָעֶלְיוֹן עוֹדֵף עַל הַתַּחְתּוֹן פָּחוֹת מִטֶּפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֵּיהֶם תַּחְתֵּיהֶן וּבֵינֵיהֶן טָמֵא. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בֵּינֵיהֶם אוֹ תַּחַת הַמּוֹתָר בֵּינֵיהֶן וְתַחַת הַמּוֹתָר טָמֵא אֲבָל תַּחַת הַתַּחְתּוֹן טָהוֹר. יֵשׁ בְּכָל אֶחָד מֵהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח וְאֵין בֵּינֵיהֶם פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת הַתַּחְתּוֹן תַּחְתָּיו בִּלְבַד טָמֵא. הָיְתָה בֵּינֵיהֶן אוֹ עַל גַּבֵּי הָעֶלְיוֹן כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה עַד לָרָקִיעַ טָמֵא. אֵין בָּהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח בֵּין שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם פּוֹתֵחַ טֶפַח וּבֵין שֶׁאֵין בֵּינֵיהֶם פּוֹתֵחַ טֶפַח. בֵּין שֶׁהָיְתָה הַטֻּמְאָה תַּחַת הַתַּחְתּוֹן אוֹ בֵּינֵיהֶן אוֹ עַל גַּב הָעֶלְיוֹן. טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת שֶׁהֲרֵי הִיא רְצוּפָה. וְכֵן שִׁתֵּי יְרִיעוֹת שֶׁהֵן גְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח זוֹ עַל גַּבֵּי זוֹ. כֵּלִים אוֹ בְּגָדִים אוֹ לוּחוֹת שֶׁל עֵץ שֶׁהֵן מֻנָּחִין זֶה עַל גַּבֵּי זֶה וְטֻמְאָה רְצוּפָה בֵּינֵיהֶן אִם הָיְתָה הַטֻּמְאָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח הֲרֵי הַכְּלִי שֶׁעָלֶיהָ מִלְמַעְלָה מַאֲהִיל עַל חֲלַל הַטֶּפַח וּמֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לְכָל הַכֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו. הָיוּ טַבְלִיּוֹת שֶׁל שַׁיִשׁ אֲפִלּוּ גְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ אֶלֶף אַמָּה טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּקַרְקַע:

ה לוּחוֹת שֶׁל עֵץ שֶׁהֵן נוֹגְעוֹת זֶה בָּזֶה בְּקַרְנוֹתֵיהֶן וְהֵן גְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת אַחַת מֵהֶן כֵּלִים שֶׁתַּחַת הַשְּׁנִיָּה טְהוֹרִין לְפִי שֶׁאֵינָהּ נוֹגַעַת בַּחֲבֵרְתָּהּ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח וְהַנּוֹגֵעַ בְּלוּחַ זוֹ הַשְּׁנִיָּה כְּנוֹגֵעַ בְּכֵלִים שֶׁנָּגְעוּ בְּאֹהֶל הַמֵּת. אֲבָל כָּל הַכֵּלִים שֶׁאָמַרְנוּ שֶׁמְּבִיאִין אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינָן חוֹצְצִין אִם הָאֶהִיל הַכְּלִי עַל הַמֵּת כָּל כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִים כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְטֻמְאָתָן מְשׁוּם כֵּלִים הַמַּאֲהִילִין עַל הַמֵּת וְאַף הַכֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו שֶׁאֵינָן כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טְמֵאִים מְשׁוּם כֵּלִים שֶׁנָּגְעוּ בִּכְלִים שֶׁהֶאֱהִילוּ עַל הַמֵּת:

ו חָבִית שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ בָּאֲוִיר וּכְזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן בְּתוֹכָהּ אוֹ תַּחְתֶּיהָ כְּנֶגֶד אֲוִירָהּ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְהֶחְבִית טֻמְאָה שֶׁהֲרֵי הַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת מִתַּחְתֶּיהָ וְנִטְמֵאת אֲוִירָהּ. הָיְתָה הַטֻּמְאָה תַּחַת עֻבְיָ דְּפָנָהּ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת וְהֶחְבִית טְהוֹרָה. וְלָמָּה הֶחְבִית טְהוֹרָה שֶׁהֲרֵי אֵין הַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת בַּאֲוִירָהּ אֶלָּא בְּדָפְנָהּ וְאֵין כְּלֵי חֶרֶשׂ מִטַּמֵּא אֶלָּא מֵאֲוִירוֹ. הָיְתָה מִקְצַת הַטֻּמְאָה תַּחַת עֻבְיָ דְּפָנָהּ וּמִקְצָתָהּ תַּחַת אֲוִירָהּ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיָה בַּדְּפָנוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח כֻּלָּהּ טְמֵאָה וּכְנֶגֶד פִּיהָ טָהוֹר שֶׁהֲרֵי הַטֻּמְאָה פָּשְׁטָה בַּדְּפָנוֹת בִּלְבַד. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּחָבִית טְהוֹרָה.

אֲבָל אִם הָיְתָה טְמֵאָה אוֹ גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח אוֹ מְכֻסָּה אוֹ כְּפוּיָה עַל פִּיהָ וְהָיְתָה טְמֵאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ הַכֹּל טָמֵא וְכָל הַנּוֹגֵעַ בָּהּ כֵּלּוֹ טָמֵא. הָיְתָה מֻקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל וּנְתוּנָה עַל גַּבֵּי הַמֵּת הָאֳכָלִים וְהַמַּשְׁקִין שֶׁבְּתוֹכָהּ טְהוֹרִין וְהַכֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּהּ טְמֵאִים. חֲבִיּוֹת שֶׁהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל שׁוּלֵיהֶן אוֹ מֻטּוֹת עַל צִדֵּיהֶם בָּאֲוִיר וְהֵן נוֹגְעוֹת זוֹ בָּזוֹ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת אַחַת מֵהֶן טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת מִפְּנֵי שֶׁהִיא רְצוּפָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּטָהוֹרוֹת. אֲבָל אִם הָיוּ טְמֵאוֹת אוֹ גְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת אַחַת מֵהֶן תַּחַת כֻּלָּן טָמֵא שֶׁהֲרֵי הַכֹּל אֹהֶל אֶחָד:

פרק יח

א אָדָם שֶׁהֶאֱהִיל בְּיָדוֹ אַחַת עַל הַמֵּת וְהֶאֱהִיל בַּשְּׁנִיָּה עַל הַכֵּלִים אוֹ שֶׁנָּגַע בְּמֵת וְהֶאֱהִיל עַל הַכֵּלִים אִם יֵשׁ בְּיָדוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח הַכֵּלִים טְמֵאִין וְאִם לָאו טְהוֹרִין. וְכֵן שְׁנֵי בָּתִּים וּבָהֶם שְׁנֵי חֲצֵאֵי זֵיתִים וּפָשַׁט יָדוֹ לְבֵית זֶה וְיָדוֹ הַשְּׁנִיָּה לַבַּיִת הַשֵּׁנִי אִם יֵשׁ בְּיָדוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח עֵרֶב אֶת הַטֻּמְאָה וְנַעֲשָׂה הַכֹּל כְּאֹהֶל אֶחָד וְנִטְמָא הוּא וְהַבָּתִּים. וְאִם לָאו אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה:

ב אָדָם שֶׁהִשְׁקִיף בְּעַד הַחַלּוֹן וְהֶאֱהִיל עַל הַטֻּמְאָה מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת וְנִטְמָא כָּל הַבַּיִת. הָיָה מֻטָּל עַל הָאַסְקֻפָּה וּמִקְצָתוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּמִקְצָתוֹ בַּחוּץ וְהֶאֱהִילָה טֻמְאָה עַל מִקְצָתוֹ שֶׁבַּחוּץ הַבַּיִת טָמֵא. מִפְּנֵי שֶׁהָאָדָם חָלוּל וְיֵשׁ בּוֹ גֹּבַהּ טֶפַח וְכֵיוָן שֶׁהֶאֱהִילָה טֻמְאָה עָלָיו הֲרֵי זֶה כְּמַאֲהִיל עָלֶיהָ וּמֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. וְכֵן אִם הָיְתָה טֻמְאָה בַּבַּיִת וְהֶאֱהִילוּ טְהוֹרִין עַל מִקְצָתוֹ שֶׁבַּחוּץ הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַאֲהִיל עַל הַטֻּמְאָה וְהָאָדָם מֵבִיא וְאֵינוֹ חוֹצֵץ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

ג נוֹשְׂאֵי הַמֵּת שֶׁעָבְרוּ בּוֹ תַּחַת הָאַכְסַדְרָה וְהֵגִיף אֶחָד מֵהֶן אֶת הַדֶּלֶת וּסְמָכוֹ בְּמַפְתֵּחַ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטַּמֵּא הַבַּיִת. וְכֵן אִם הָיָה אָדָם מִבִּפְנִים אוֹ מִבַּחוּץ סוֹמֵךְ הַדֶּלֶת. אִם יָכוֹל הַדֶּלֶת לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמוֹ הַבַּיִת טָהוֹר. וְאִם לָאו הַבַּיִת טָמֵא לְפִי שֶׁנִּמְצָא הָאָדָם הוּא שֶׁחָצַץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה וְהָאָדָם וְהַכֵּלִים מְבִיאִין וְאֵינָן חוֹצְצִין כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

ד תַּנּוּר שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְעֵינוֹ קְמוּרָה לַחוּץ וְהֶאֱהִילוּ נוֹשְׂאֵי הַמֵּת עַל עֵינוֹ הַקְּמוּרָה הַתַּנּוּר טָמֵא וְהַבַּיִת טָהוֹר. שֶׁהֲרֵי אֵין הַתַּנּוּר גָּבוֹהַּ מֵעַל הָאָרֶץ כְּדֵי שֶׁיְּבִיא טֻמְאָה לַבַּיִת. מִגְדָּל הַבָּא בְּמִדָּה שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וְנִפְתַּח לַחוּץ טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ הַבַּיִת טָהוֹר. טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא שֶׁהֲרֵי הוּא פְּתוּחַ בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וְדֶרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס. הָיְתָה מוּכָנִי שֶׁלּוֹ מְשׁוּכָה לַאֲחוֹרָיו וְיוֹצֵאת פָּחוֹת מִטֶּפַח וְאֵינָהּ נִשְׁמֶטֶת וְטֻמְאָה שָׁם בְּתוֹכָהּ כְּנֶגֶד הַקְּרוֹרוֹת הַבַּיִת טָהוֹר שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהִיא יוֹצְאָה אֵינָהּ נִשְׁמֶטֶת וְאֵינָהּ יוֹצֵאת טֶפַח. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה בָּהּ טֶפַח עַל רוּם טֶפַח חָלוּל. אֲבָל אִם אֵין בַּמּוּכָנִי

חֲלַל טָפַח הֲרֵי הַטֻּמְאָה רְצוּצָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְהַבַּיִת טָמֵא. הָיָה הַמִּגְדָּל עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְהַטֻּמְאָה בְּתוֹכוֹ אוֹ בְּתוֹךְ הַתֵּבָה שָׁלוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בִּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח הַבַּיִת טָמֵא. טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס:

ה כֵּלִים שֶׁבֵּין הַמִּגְדָּל וּבֵין הָאָרֶץ שֶׁבֵּינוֹ וּבֵין הַכֹּתֶל וְשֶׁבֵּינוֹ וּבֵין הַקּוֹרוֹת אִם יֵשׁ שָׁם פּוֹתֵחַ טֶפַח טְמֵאִים וְאִם לָאו טְהוֹרִים שֶׁהֲרֵי אָנוּ רוֹאִים אֶת הַקּוֹרוֹת כְּאִלּוּ הֵן יוֹרְדוֹת וְסוֹתְמוֹת:

ו הָיְתָה טֻמְאָה תַּחַת הַמִּגְדָּל בֵּינוֹ וּבֵין הָאָרֶץ אוֹ בֵּינוֹ וּבֵין הַקּוֹרוֹת אוֹ בֵּינוֹ וּבֵין הַכֹּתֶל בֵּין שֶׁיֵּשׁ שָׁם חֻלָּל טֶפַח בֵּין שֶׁאֵין שָׁם הַבַּיִת טָמֵא. הָיָה עוֹמֵד בָּאֲוִיר וְטֻמְאָה בְּתוֹכוֹ כֵּלִים שֶׁבְּעָבְיוֹ טְהוֹרִים. טֻמְאָה בְּעָבְיוֹ כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכוֹ טְהוֹרִים:

ז כָּל שִׁפּוּעֵי אֹהָלִים כְּאֹהָלִים. כֵּיצַד. אֹהֶל שֶׁהוּא שׁוֹפֵעַ וְיוֹרֵד וְכָלָה עַד כְּאֶצְבַּע וְטֻמְאָה בְּאֹהֶל כֵּלִים שֶׁתַּחַת הַשִּׁפּוּעַ טְמֵאִים. טֻמְאָה תַּחַת הַשִּׁפּוּעַ כֵּלִים שֶׁבְּאֹהֶל טְמֵאִים. הַטֻּמְאָה מִתּוֹךְ הַשִּׁפּוּעַ הַנּוֹגֵעַ בּוֹ מִתּוֹכוֹ טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהַנּוֹגֵעַ בַּשִּׁפּוּעַ מֵאֲחֹרָיו טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב, נַעֲשָׂה הַשִּׁפּוּעַ מֵאֲחֹרָיו כְּאִלּוּ הוּא כְּלִי שֶׁנָּגַע בָּאֹהֶל. הָיְתָה הַטֻּמְאָה עַל אֲחוֹרֵי הַשִּׁפּוּעַ הַנּוֹגֵעַ בּוֹ מֵאֲחוֹרָיו טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהַנּוֹגֵעַ בַּשִּׁפּוּעַ בְּתוֹכוֹ טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב. כַּחֲצִי זַיִת מִתּוֹכוֹ וְכַחֲצִי זַיִת מֵאֲחוֹרָיו הַנּוֹגֵעַ בּוֹ בֵּין מִתּוֹכוֹ בֵּין מֵאֲחוֹרָיו טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב. וְהָאֹהֶל עַצְמוֹ טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה:

ח הָיָה כְּנַף הָאֹהֶל מְרֻדָּד עַל הָאָרֶץ וְטֻמְאָה תַּחַת כְּנַף הָאֹהֶל הַפָּרוּשׂ עַל הָאָרֶץ אוֹ עַל גַּבֵּי הַכָּנָף. טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת:

פרק יט

א כַּוֶּרֶת שֶׁהִיא מַטֶּלֶת בָּאָרֶץ וְהִיא בְּתוֹךְ פֶּתַח הַבַּיִת וּפִיהָ לַחוּץ וּכְזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ מִבַּחוּץ. כָּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַזַּיִת בְּתַחְתֶּיהָ אוֹ בְּגַבֵּהּ טָמֵא וְכָל מַה שֶּׁבָּאֲוִיר תּוֹכָהּ טָהוֹר חוּץ מִכְּלִי שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה וְהַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בַּבַּיִת אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת אֲבָל כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכָהּ תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ טְהוֹרִים. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹכָהּ הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבַּבַּיִת וְכָל שֶׁבְּתוֹכָהּ וְכָל שֶׁעַל גַּבָּהּ וְכָל שֶׁתַּחְתֶּיהָ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה כְּמוֹ שֶׁבַּאַרְנוּ. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בַּבַּיִת אוֹ עַל גַּבָּהּ הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבַּבַּיִת וְכָל שֶׁתַּחְתֶּיהָ וְכָל שֶׁעַל גַּבָּהּ אֲבָל כָּל שֶׁבָּאֲוִיר תּוֹכָהּ טָהוֹר חוּץ מִכְּלִי שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹכָהּ הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבְּתוֹכָהּ וְכָל שֶׁבַּבַּיִת וְכָל שֶׁתַּחְתֶּיהָ וְכָל שֶׁעַל גַּבָּהּ. שֶׁהַכֵּלִים אוֹ הָאָדָם שֶׁנַּעֲשׂוּ אֹהֶל עַל הַטֻּמְאָה אוֹ שֶׁהָיְתָה הַטֻּמְאָה עַל גַּבֵּיהֶן מְבִיאִין וְלֹא חוֹצְצִין כְּמוֹ שֶׁבַּאַרְנוּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמַן שֶׁהִיא כְּלִי וּמְחֻלֶּחֶלֶת. אֲבָל אִם הָיְתָה פְּחוּתָה וְסָתַם הַמָּקוֹם הַנִּפְתָּח בְּקֹשׁ שֶׁהֲרֵי אֵינָהּ כְּלִי. אוֹ שֶׁהָיְתָה אֲפוּצָה עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה

בָּהּ חֲלַל טָפַח אֶלָּא אָטוּמָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בָּהּ חֲלַל טָפַח בְּמָקוֹם אֶחָד. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טָפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בַּבַּיִת. הֲרֵי הַבַּיִת וְכָל שֶׁתַּחְתֶּיהָ טְמֵאִין מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֹהֶל אֶחָד וְתוֹכָהּ וְגַבָּהּ טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֹהֶל שֶׁל עֵץ וְאֵינוֹ כְּלִי. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ אֵין טֻמְאָה אֶלָּא תּוֹכָהּ. הָיְתָה עַל גַּבָּהּ כְּנֶגְדּוֹ עַד לָרָקִיעַ טְמֵאָה. הָיְתָה מֻנַּחַת עַל הָאָרֶץ וּפִיהָ לַחוּץ וּכְזִית מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ כְּנֶגְדּוֹ עַד הַתְּהוֹם טְמֵאָה. הָיְתָה עַל גַּבָּיו כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טְמֵאָה. הָיְתָה טֻמְאָה בַּבַּיִת אֵין טְמֵאָה אֶלָּא הַבַּיִת בִּלְבַד. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ אֵין טְמֵאָה אֶלָּא תּוֹכָהּ׃

ב כַּיּוֹצֵא בַּמַּטָּלָת בָּאָרֶץ בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וּפִיהָ לְפָנִים וְהִיא כְּלִי שָׁלֵם וַחֲלוּלָה וּכְזִית מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ מִבַּחוּץ כָּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַזַּיִת בְּתַחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ טְמֵאָה. וְכָל מַה שֶּׁבָּאֲוִיר תּוֹכָהּ טָהוֹר חוּץ מִכְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה. וְהַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ בַּבַּיִת הַכֹּל טָמֵא. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טָפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ אוֹ בַּבַּיִת הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבַּבַּיִת וְכָל שֶׁתַּחְתֶּיהָ מִפְּנֵי שֶׁהִיא וְהַבַּיִת כְּאֹהֶל אֶחָד. וְכָל שֶׁעַל גַּבָּהּ וְכָל שֶׁבְּתוֹכָהּ טָמֵא שֶׁהַכְּלִי מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינוֹ חוֹצֵץ כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. הָיְתָה פְּחוּתָה וּפְקוּקָה בְּקַשׁ אוֹ אֲפוּצָה וּגְבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טָפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בַּבַּיִת אוֹ בְּתוֹכָהּ הַכֹּל טָמֵא חוּץ מֵעַל גַּבָּהּ. הָיְתָה טֻמְאָה עַל גַּבָּהּ כְּנֶגְדּוֹ בִּלְבַד עַד לָרָקִיעַ טְמֵאָה אֲבָל תּוֹכָהּ טָהוֹר וְתַחְתֶּיהָ וְהַבַּיִת כָּל מַה שֶּׁבָּהֶן טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ כְּלִי חוֹצֶצֶת. הָיְתָה מֻנַּחַת עַל הָאָרֶץ וּפִיהָ לְפָנִים וּכְזִית מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ כְּנֶגְדּוֹ עַד הַתְּהוֹם טְמֵאָה. הָיְתָה עַל גַּבָּהּ כְּנֶגְדּוֹ עַד לָרָקִיעַ טְמֵאָה. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ בַּבַּיִת תּוֹכָהּ וְהַבַּיִת טְמֵאָה׃

ג כַּיּוֹצֵא שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְהִיא מְמַלְּאָה אֶת כָּל גֹּבַהּ הַבַּיִת וּפִיהָ לְמַעְלָה לְקוֹרוֹת הַבַּיִת וְאֵין בֵּינָהּ לְבֵין הַקוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טָפַח וְטֻמְאָה בְּתוֹכָהּ הַבַּיִת טְמֵאָה. טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר. שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת לְתוֹךְ הַבַּיִת בְּפָחוֹת מִטָּפַח וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס. בֵּין שֶׁהָיְתָה מֻטָּה עַל צִדָּהּ וּפִיהָ לַכֹּתֶל וּבֵינוֹ וּבֵין הַכֹּתֶל פָּחוֹת מִטָּפַח בֵּין שֶׁהָיְתָה כַּיּוֹצֵא אַחַת בֵּין שְׁתַּיִם זוֹ עַל גַּבֵּי זוֹ וְאֵין בֵּין הָעֶלְיוֹנָה לַקוֹרוֹת אוֹ לַכֹּתֶל פּוֹתֵחַ טָפַח. הָיְתָה עוֹמֶדֶת בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וּפִיהָ לְמַעְלָה וְאֵין בֵּינוֹ לְבֵין הַמַּשְׁקוֹף פּוֹתֵחַ טָפַח וְטֻמְאָה בְּתוֹכָהּ הַבַּיִת טָהוֹר. טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָמֵא שֶׁדֶּרֶךְ טֻמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס׃

ד כַּיּוֹצֵא חֲלוּלָה שֶׁהִיא כְּלִי שָׁלֵם וְהָיְתָה מֻנַּחַת עַל צִדֶּיהָ בָּאֲוִיר וּכְזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ כָּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַזַּיִת בְּתַחְתֶּיהָ וּבְגַבָּהּ טָמֵא. וְכָל מַה שֶּׁבָּאֲוִיר תּוֹכָהּ טָהוֹר אֶלָּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה. וְכָל שֶׁאֵינוֹ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה בְּתוֹכָהּ טָהוֹר. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ הַכֹּל טָמֵא כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ וְכָל שֶׁכְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה לְמַעְלָה עַל גַּבָּהּ אוֹ לְמַטָּה תַּחְתֶּיהָ. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טָפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ כָּל שֶׁתַּחְתֶּיהָ טָמֵא וְכָל שֶׁעַל גַּבָּהּ

טָמֵא. אֲבָל כָּל שֶׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר חוּץ מִכְּלִי שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ הַכֹּל טָמֵא כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ וְכָל שֶׁתַּחְתֶּיהָ וְכָל שֶׁלְּמַעְלָה עַל גַּבָּהּ שֶׁהַכֵּלִים מְבִיאִין וְאֵינָן חוֹצְצִין כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה כַּוֶּרֶת זוֹ הַמַּטָּלֶת עַל הָאָרֶץ פְּחוּתָה וּפְקוּקָה בְּקֶשׁ אוֹ שֶׁהָיְתָה בָּאָה בְּמִדָּה וּכְזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ כְּנֶגְדּוֹ עַד הַתְּהוֹם טָמֵא. עַל גַּבָּהּ כְּנֶגְדּוֹ עַד לְרָקִיעַ טָמֵא. בְּתוֹכָהּ אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא תּוֹכָהּ. הָיְתָה גְּבוֹהָה טֶפַח מֵעַל הָאָרֶץ וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ תַּחְתֶּיהָ בִּלְבַד טָמֵא. בְּתוֹכָהּ תּוֹכָהּ בִּלְבַד טָמֵא. עַל גַּבָּהּ כְּנֶגְדּוֹ עַד לְרָקִיעַ טָמֵא. שֶׁכְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁכְּלֵי עֵץ הַבָּא בְּמִדָּה כְּאֹהֶל הוּא חָשׁוּב לֹא כִּכֵּלִים וּלְפִיכָךְ חוֹצֵץ׃

ה כַּוֶּרֶת שֶׁהִיא כְּלִי שָׁלֵם וְהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ לָאֲוִיר וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ. טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. אֲבָל אִם הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח אוֹ מְכֻסָּה אוֹ כְּפוּיָה עַל פִּיהָ וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבְּתוֹכָהּ וְכָל שֶׁתַּחְתֶּיהָ וְכָל שֶׁעַל גַּבָּהּ אִם הָיְתָה הַטֻּמְאָה לְמַטָּה. שֶׁהַכְּלֵי מַבִּיא אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינוֹ חוֹצֵץ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה פְּחוּתָה וּפְקוּקָה בְּקֶשׁ אוֹ בָּאָה בְּמִדָּה טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְאִם הָיְתָה גְּבוֹהָה טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ תַּחְתֶּיהָ בִּלְבַד טָמֵא. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ כְּנֶגְדּוֹ עַד לְרָקִיעַ טָמֵא וְכֵלִים שֶׁתַּחְתֶּיהָ טְהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁהִיא אֹהֶל וְחוֹצֶצֶת׃

ו גָּמָל שֶׁהוּא עוֹמֵד בָּאֲוִיר טֻמְאָה תַּחְתָּיו כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְהוֹרִים. טֻמְאָה עַל גַּבָּיו כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְהוֹרִין. הָיָה רוֹבֵץ וְטֻמְאָה תַּחְתָּיו הֲרֵי זוֹ בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְכֵן אִם הָיְתָה טֻמְאָה רְצוּצָה תַּחַת רַגְלוֹ אוֹ עַל גַּבֵּי רַגְלוֹ הֲרֵי זוֹ בּוֹקַעַת וְעוֹלָה וּבוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. כְּבָר בֵּאַרְנוּ בִּנְזִירוּת שֶׁאִם הָיָה הַנָּזִיר וּכְזַיִת מִן הַמֵּת תַּחַת הַגָּמָל אוֹ תַּחַת הַמִּטָּה וְכֵיוֹצֵא בָּהּ מִשְּׁאָר הַכֵּלִים אַף עַל פִּי שֶׁנִּטְמָא טֻמְאַת שִׁבְעָה אֵינוֹ מְגַלֶּחַ. וּמִשָּׁם אַתָּה לָמֵד שֶׁכָּל אֵלּוּ הַהֶלְכוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּטֻמְאַת אֹהָלִים הַנַּעֲשִׂים מִן הָאָדָם אוֹ מִן הַבְּהֵמָה אוֹ מִן הַכֵּלִים הַכֹּל מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. מֵהֶן דִּבְרֵי קַבָּלָה. וּמֵהֶן גְּזֵרוֹת וְהַרְחָקוֹת. וּלְפִיכָךְ אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עֲלֵיהֶן וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן כָּרֵת עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ אוֹ אֶכִילַת קָדָשָׁיו. וְאֵין הַדְּבָרִים כֻּלָּן אֲמוּרִין אֶלָּא לְעִנְיַן טֻמְאַת תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים בִּלְבַד כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

פרק כ

א שִׁלְשָׁה דְּבָרִים מַצִּילִין בְּאֹהֶל הַמֵּת. צֶמִיד פָּתִיל. וְאֹהָלִין. וּבְלוּעִין. הַבְּלוּעִין מַצִּילִין עַל הַטְּהוֹרִים שֶׁלֹּא יִתְטַמְּאוּ וּמוֹנְעִין הַטֻּמְאָה שֶׁלֹּא תֵּצֵא וּתְטַמֵּא. אֲבָל צֶמִיד פָּתִיל וְאֹהָלִין מַצִּילִין עַל הַטְּהוֹרִים שֶׁלֹּא יִתְטַמְּאוּ וְאֵינָן מוֹנְעִין אֶת הַטֻּמְאָה שֶׁלֹּא תֵּצֵא וּתְטַמֵּא אֶת אֲחֵרִים. כֵּיצַד. בַּיִת טָמֵא שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּלִי מֶקֶף צֶמִיד פָּתִיל. כָּל שֶׁבְּתוֹךְ הַכְּלִי טְהוֹרִים. וְכֵן

אִם הָיָה שָׁם אֹהֶל בְּתוֹךְ הַבַּיִת כָּל הַכֵּלִים שֶׁבְּתוֹךְ הָאֹהֶל טְהוֹרִין. אֲבָל אִם הָיָה כְּזִית מִן הַמֵּת נָתוּן בְּכֵלִים וּמֻקָּף עֲלֵיהֶן בְּצָמִיד פָּתִיל וְהִכְנִיסוֹ לַבַּיִת הַבַּיִת טָמֵא. וְכֵן אֹהֶל בְּתוֹךְ אֹהֶל וּכְזַיִת מִן הַמֵּת בָּאֹהֶל הַפְּנִימִי כָּל הַכֵּלִים שֶׁבָּאֹהֶל הַחִיצוֹן טְמֵאִים:

ב אֲבָל הַבְּלוּעִין מַצִּילִין עַל הַטְּהוֹרִים וּמוֹנְעִין אֶת הַטֻּמְאָה. כֵּיצַד. כֶּלֶב שֶׁאָכַל בְּשַׂר הַמֵּת וְנִכְנַס לַבַּיִת הַבַּיִת טָהוֹר. בָּלַע טַבַּעַת אָדָם שֶׁבָּלַע טַבַּעַת וְנִכְנַס לְאֹהֶל הַמֵּת אַף עַל פִּי שֶׁנִּטְמָא טֻמְאַת שִׁבְעָה הַטַּבַּעַת טְהוֹרָה. וְכֵן כָּל הַבְּלוּעִין בְּחַיָּה וּבְהֵמָה וּבְעוֹפוֹת וּבְדָגִים מַצִּילִין כָּל זְמַן שֶׁהֵן חַיִּין. וְאִם מֵתוּ וּבְשַׂר הַמֵּת בְּתוֹךְ מֵעֵיהֶן אוֹ הַכֵּלִים. הֲרֵי הֵן כְּמוֹ שֶׁאֵינוֹ בָּלוּעַ:

ג נִשְׁחַט רֹב אֶחָד בָּעוֹף וְרֹב שְׁנַיִם בִּבְהֵמָה אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן הֵן מְפַרְכְּסִין הֲרֵי הֵן כְּמֵתִים וְאֵינָן מַצִּילִין עַל הַכֵּלִים הַבְּלוּעִים וְלֹא מוֹנְעִין אֶת הַטֻּמְאָה שֶׁבְּתוֹךְ מֵעֵיהֶן שֶׁלֹּא תִּטְמָא:

ד וְכַמָּה תִּשְׁהֶא הַטֻּמְאָה בְּמֵעֵיהֶן וְתִהְיֶה מְטַמְּאָה כְּשֶׁמֵּתוּ. בְּכֶלֶב שְׁלֹשָׁה יָמִים מֵעֵת לְעֵת. וּבְשֹׁאָר חַיָּה וּבְהֵמָה וְעוֹפוֹת וְדָגִים יוֹם אֶחָד מֵעֵת לְעֵת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁנִּשְׁאַר בְּשַׂר הַמֵּת בְּתוֹךְ מֵעֵיהֶן. אֲבָל וְאֵב שֶׁבָּלַע תִּינוֹק וֶהֱקִיאוֹ דֶּרֶךְ בֵּית הָרֵעִי. הַבָּשָׂר טָהוֹר וְהָעֲצָמוֹת בְּטֻמְאָתָן:

ה אֵין הַבְּלוּעִין נִצָּלִין אֶלָּא בְּבֶטֶן נָפֹשׁ הַחַיָּה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. אֲבָל הַבְּלוּעִין בְּגוּף הַכֵּלִים וְהָאֲבָנִים אֵינָן נִצָּלִין. כֵּיצַד. כּוּשׁ שֶׁנִּבְלְעָה בּוֹ הַצְּנוֹר שֶׁל מַתֶּכֶת. וּמַלְמָד שֶׁנִּבְלַע בּוֹ הַדְּרָבָן. וּלְבֵנָה שֶׁהָיְתָה טַבַּעַת מֻבְלַעַת בְּתוֹכָהּ. וְנִכְנְסוּ לְאֹהֶל הַמֵּת. נִטְמְאוּ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין נִרְאִין וַהֲרֵי הֵן מְחֻפִּין שֶׁאֵין הַבְּלוּעִין בַּכֵּלִים מַצִּילִין אֶלָּא בְּצָמִיד פָּתִיל. וְכֵן מַחַט אוֹ טַבַּעַת שֶׁהָיוּ מֻבְלָעִין בְּטִפְלַת הַתַּנּוּר וְנִטְמָא הַתַּנּוּר בְּאֹהֶל הַמֵּת אוֹ שֶׁנָּפַל שֶׁרֶץ לַאֲוִירוֹ נִטְמְאוּ הַכֵּלִים שֶׁבְּתוֹךְ הַטְּפֵלָה. וְאִם הָיָה הַתַּנּוּר מֻקָּף צָמִיד פָּתִיל הוֹאִיל וְהַתַּנּוּר טָהוֹר אַף הַכֵּלִים הַמֻּבְלָעִין בַּטִּיט שֶׁעַל גַּבָּיו טְהוֹרִים. וְכֵן חֲבִית הַמֻּקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל וְהָיְתָה מַחַט אוֹ טַבַּעַת בְּמִגּוּפַת הֶחָבִית מִצַּדָּהּ. הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין וְאֵין מַצִּילִין בְּאֹהֶל הַמֵּת. הָיוּ בְּמִגּוּפַת הֶחָבִית כְּנֶגֶד פִּיהָ אִם הָיוּ נִרְאִין לְתוֹךְ הֶחָבִית וְאֵינָן יוֹצְאִין לַאֲוִירָהּ טְהוֹרִין. וְאִם יָצְאוּ לַאֲוִירָהּ טְמֵאִין. שֶׁאֵין כְּלִי חֶרֶשׂ הַמֻּקָּף צָמִיד פָּתִיל מַצִּיל עַל הַכֵּלִים שֶׁבְּתוֹכוֹ כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. וְאִם יֵשׁ תַּחְתֵּיהֶן כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם אַף עַל פִּי שֶׁהֵן שׁוֹקְעִין לְתוֹךְ אֲוִירָהּ הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִין:

ו כָּל הַבְּלוּעִין בְּקַרְקָעִיתוֹ שֶׁל בַּיִת הֲרֵי הֵן טְמֵאִין וְאֵין נִצָּלִין. שֶׁקַּרְקַע הָאֹהֶל כְּמוֹהוּ עַד הַתְּהוֹם מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּכְתָלָיו כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. כֵּיצַד. הַטֻּמְאָה בַּבַּיִת וְכֵלִים הַטְּמוּנִים בְּקַרְקָעִיתוֹ אֲפִלּוּ תַּחַת מֵאָה אַמָּה טְמֵאִים. אִם יֵשׁ בְּמִקּוֹמָן טֶפַח עַל טֶפַח טְהוֹרִין שֶׁהֲרֵי הֵן תַּחַת אֹהֶל אָחֵר. לְמָה זֶּה דּוֹמֶה לְעֶלְיָה שֶׁעַל גַּבֵּי הַבַּיִת וְטֻמְאָה בַּעֶלְיָה שֶׁהַבַּיִת טָהוֹר. וְכֵן אִם חָלַק הַבַּיִת בִּמְחִצָּה מִכְּלַפֵּי אַרְצוֹ וְהָיְתָה הַטֻּמְאָה בֵּין הַמְּחִצָּה וְהָאָרֶץ כֵּלִים

שֶׁבַּבַּיִת לְמַעְלָה מִן הַמְּחִצָּה טְמֵאִין שֶׁאֵין הָאֹהָלִים מוֹנְעִין הַטֻּמְאָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. הָיְתָה הַטֻּמְאָה לְמַעְלָה מִן הַמְּחִצָּה כֵּלִים שֶׁבֵּין הַמְּחִצָּה וְהָאָרֶץ טְהוֹרִין שֶׁהָאֹהֶל מַצִּיל. וְאִם אֵין בֵּין הַמְּחִצָּה וְהָאָרֶץ גֹּבַהּ טֶפַח הֲרֵי הֵן כִּטְמוּנִים בְּקַרְקַע הַבַּיִת וּטְמֵאִים:

ז בֵּיצִד שֶׁהוּא קָמוּר תַּחַת הַבַּיִת וְיֵשׁ בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְיֵשׁ בְּפִתְחוֹ שֶׁהוּא חוֹץ לַבַּיִת פּוֹתֵחַ טֶפַח וְהָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ הַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר. הָיָה בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְאֵין בֵּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְהָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ הַבַּיִת טָמֵא. טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר שֶׁאֵין דַּרְכָּהּ שֶׁל טֻמְאָה לְהִכָּנֵס. אֵין בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְאֵין בֵּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ הַבַּיִת טָמֵא כְּאִלּוּ הִיא בְּתוֹךְ הַבַּיִת. טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁהֵן כִּכְלִים הַטְּמוּנִים בַּקַּרְקַע וְקַרְקַע הַבַּיִת כְּמוֹתוֹ עַד הַתְּהוֹם:

ח שְׁתֵּי חֲבִיוֹת וְכַחֲצִי זַיִת בְּכָל אֶחָד וּמֻקְפּוֹת צָמִיד פָּתִיל וּמֻנָּחוֹת בְּתוֹךְ הַבַּיִת הֵן טְהוֹרוֹת שֶׁאֵין חֲצִי שִׁעוּר מְטַמֵּא. וְהַבַּיִת טָמֵא שֶׁהֲרֵי יֵשׁ בַּבַּיִת כְּזַיִת וְאֵין צָמִיד פָּתִיל לְטֻמְאָה. וְאֵינָן מִטַּמְּאוֹת מֵחֲמַת הַבַּיִת שֶׁהֲרֵי הֵן מֻקְפּוֹת צָמִיד פָּתִיל. נִפְתְּחָה אַחַת מֵהֶן הִיא וְהַבַּיִת טְמֵאִין וַהֲבָרְתָּהּ טְהוֹרָה. וְכֵן שְׁנֵי חֲדָרִים שֶׁהֵן פְּתוּחִים זֶה לָזֶה וְלַבַּיִת וְכַחֲצִי זַיִת בַּפְּנִימִי אוֹ בָּאֶמְצָעִי וְכַחֲצִי זַיִת בַּחִיצוֹן הַחִיצוֹן טָמֵא וְהַפְּנִימִי וְהָאֶמְצָעִי טְהוֹרִין. כַּחֲצִי זַיִת בַּפְּנִימִי וְכַחֲצִי זַיִת בָּאֶמְצָעִי הַפְּנִימִי טָהוֹר וְהָאֶמְצָעִי וְהַחִיצוֹן טְמֵאִים שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס:

פרק כא

א מִנַּיִן לְצָמִיד פָּתִיל שֶׁמַּצִּיל בְּאֹהֶל הַמֵּת שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט טו) "וְכֹל כְּלִי פָתוּחַ אֲשֶׁר אֵין צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא" הָא יֵשׁ צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָהוֹר. וּמִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁאֵין הַכָּתוּב מְדַבֵּר אֶלָּא בִּכְלִי חֶרֶשׂ בִּלְבַד כְּלִי שֶׁאֵינוֹ מִטַּמֵּא אֶלָּא דֶּרֶךְ פְּתִחוֹ. לְפִיכָךְ אִם הָיָה פִּתְחוֹ סָתוּם וּמֻקָּף צָמִיד פָּתִיל הִצִּיל עַל כָּל שֶׁבְּתוֹכוֹ. קַל וָחֹמֶר לְכָל הַכֵּלִים שֶׁאֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה שֶׁיְּצִילוּ בְּצָמִיד פָּתִיל וְהֵם כְּלֵי גְּלָלִים כְּלֵי אֲבָנִים כְּלֵי אֲדָמָה וּכְלֵי עֲצָמוֹת הַדָּג וְעוֹרוֹ וְעֲצָמוֹת הָעוֹף וּכְלֵי עֵץ הַבָּא בְּמִדָּה וּנְסָרִים שֶׁל עֵץ שֶׁהֵן פְּשׁוּטִין וְאֵינָן כֵּלִים וְגָלְמֵי כְּלֵי מַתֶּכֶת. כָּל אֵלּוּ מַצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל. אִם הָדְּבָרִים שֶׁבְּתוֹךְ הַכְּלִי הַמֻּקָּף נִצְּלוּ קַל וָחֹמֶר לַבְּלוּעִין וְלַכֵּלִים שֶׁתַּחַת הָאֹהָלִים. מַה בֵּין אֹהָלִים לַכֵּלִים שֶׁמַּצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל. שֶׁהַכֵּלִים אֵינָן מַצִּילִין אֶלָּא בְּצָמִיד פָּתִיל וְהָאֹהָלִים מַצִּילִין בְּכִסּוּי בִּלְבַד:

ב מַשְׁפֵּךְ שֶׁכְּפָהוּ מַצִּיל בְּכִסּוּי אַף עַל פִּי שֶׁקִּצָּתוֹ נָקוּב נֶקֶב קָטָן הֲרֵי הוּא כְּסָתוּם:

ג כָּל הַכֵּלִים הַמַּצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל אִם הָיוּ בָּהֶן טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח וּכְפָאָן עַל פִּיהֶם עַל הָאָרֶץ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא מֵרַח בְּצָמִיד פָּתִיל מִן הַצְּדָדִין הֲרֵי אֵלּוּ מַצִּילִין כָּל מַה

שֶׁתַּחְתֶּיהָן עַד הַתְּהוֹם מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּאֹהֶל וְהָאֹהֶל מַצִּיל. אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה הַכְּלִי כְּלִי חֶרֶשׂ שֶׁאֵין אָהֳלֵי כְּלִי חֶרֶשׂ מַצִּילִין. כֵּיצַד. חֲבִית שֶׁכְּפוּיָה עַל פִּיהָ אַף עַל פִּי שֶׁמֻּרְחָה בְּטִיט מִן הַצְּדָדִין כָּל מַה שֶּׁתַּחְתֶּיהָ טָמֵא. שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט טו) "צָמִיד פָּתִיל עָלָיו" וְלֹא צָמִיד פָּתִיל עַל גַּבּוֹ. הִדְבִּיק פִּיהָ לַכֹּתֶל וּמֻרְחָה מִן הַצְּדָדִים מַצֶּלֶת עַל כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ וְעַל כָּל שֶׁכְּנֶגְדָּהּ בַּכֹּתֶל. וְאִם לֹא מֵרַח מִן הַצְּדָדִין אֵינָהּ מַצֶּלֶת שֶׁאֵין כְּלִי חֶרֶשׂ מַצִּיל מִשּׁוּם אֹהֶל כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. אֲבָל שְׁאָר כָּל הַכֵּלִים הַמַּצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל שֶׁהָיוּ פְּיוֹתֵיהֶן דְּבוּקוֹת בְּדָפְנֵי הַבַּיִת מַצִּילִין בְּלֹא צָמִיד פָּתִיל מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַצִּילִין מִשּׁוּם אֹהֶל. לְפִיכָךְ צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בְּדֹפֶן הַכְּלִי טֶפַח שֶׁאֵין הַכֵּלִים מַצִּילִין עִם דְּפָנוֹת אֹהָלִים עַד שֶׁיִּהְיֶה לָהֶן דֹּפֶן [טֶפַח]. הָיָה לַכְּלִי דֹּפֶן חֲצִי טֶפַח וְהָיָה יוֹצֵא מִדֹּפֶן הָאֹהֶל שָׁפָה חֲצִי טֶפַח וְהִדְבִּיק זֶה לָזֶה. אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שָׁם חֲלַל טֶפַח אֵינוֹ מַצִּיל עַד שֶׁיִּהְיֶה טֶפַח מִמָּקוֹם אֶחָד:

ד כְּשֵׁם שֶׁמַּצִּילִין מִבִּפְנִים עִם דְּפָנוֹת הָאֹהֶל כָּךְ מַצִּילִין חוּץ לָאֹהֶל אִם סָמְכָן לָאֹהֶל שֶׁהֲרֵי הָאֹהֶל נַעֲשָׂה כִּסּוּי מִכָּל מָקוֹם. כֵּיצַד. כְּלִי מֵחַם שֶׁיֵּשׁ לוֹ דֹּפֶן טֶפַח שֶׁהִנִּיחוֹ עַל גַּבֵּי יְתֵדוֹת חוּץ לָאֹהֶל וְסָמַךְ פִּיו לְדֹפֶן הָאֹהֶל וְהָיְתָה טֻמְאָה תַּחְתָּיו כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכוֹ טְהוֹרִין. וְאִם הָיָה סָמוּךְ לְכֹתֶל חָצֵר אוֹ לְכֹתֶל גִּנָּה אֵינוֹ מַצִּיל לְפִי שֶׁאֵינָן כֹּתֶל אֹהֶל. וּלְפִיכָךְ כֵּלִים שֶׁבְּתוֹךְ הַכְּלִי טְמֵאִים שֶׁהֲרֵי הֶאֱהִילוּ עַל הַטֻּמְאָה:

ה קוֹרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְהִיא נְתוּנָה מִכֹּתֶל לְכֹתֶל וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ וּקְדֵרָה תְּלוּיָה מִן הַקּוֹרָה וְהָיְתָה הַקּוֹרָה נוֹגַעַת בְּפִי הַקְּדֵרָה כֻּלָּהּ וּמְכַסָּה אוֹתָהּ כֵּלִים שֶׁבַּקְּדֵרָה טְהוֹרִים שֶׁהֲרֵי הֲצִלּוּ בְּכִסּוּי הָאֹהֶל לָהֶם. וְאִם לֹא הָיָה פִּי הַקְּדֵרָה מְכֻסֶּה בַּקּוֹרָה אֶלָּא בֵּינֵיהֶם רֶוַח. כָּל מַה שֶּׁבַּקְּדֵרָה טָמֵא וְהַקְּדֵרָה עַצְמָהּ טְמֵאָה:

ו בּוֹר שֶׁבְּתוֹךְ הַבַּיִת וְטֻמְאָה בַּבַּיִת וְכֵלִים בַּבּוֹר אִם הָיָה מְכֻסֶּה בְּנֶסֶר חָלָק אוֹ בִּכְלִי הַמַּצִּיל שֶׁיֵּשׁ לוֹ דֹּפֶן טֶפַח הֲרֵי כָּל מַה שֶּׁבַּבּוֹר טָהוֹר. הָיָה לַבּוֹר בְּנָיִן סָבִיב לְפִיו גָּבוֹהַּ טֶפַח עַל הָאָרֶץ. בֵּין שֶׁכִּסָּהוּ בִּכְלִי הַמַּצִּיל שֶׁיֵּשׁ לוֹ דֹּפֶן בֵּין שֶׁלֹּא הָיְתָה לוֹ דֹּפֶן הֲרֵי זֶה מַצִּיל שֶׁהֲרֵי יֵשׁ לוֹ דֹּפֶן טֶפַח מִמָּקוֹם אַחֵר:

ז חַדּוּת הַבָּנוּי בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּמְנוֹרָה בְּתוֹכוֹ וְהַפֶּרַח שֶׁלָּהּ יוֹצֵא וּמְכַסֶּה פִּי הֶחָדוּת וְנָתַן כְּלִי הַמַּצִּיל בְּאֹהֶל הַמֵּת עַל פִּי הֶחָדוּת וַהֲרֵי הוּא נִשָּׂעָן עַל פֶּרַח הַמְּנוֹרָה. רוֹאִין אִם תִּנָּטֵל מְנוֹרָה וְהַכְּלִי הַמַּצִּיל עוֹמֵד הֲרֵי זֶה מַצִּיל עַל כָּל שֶׁבֶּחָדוּת. וְכֵלִים שֶׁבֵּין שִׂפַת הַכְּלִי וּשְׂפַת הֶחָדוּת טְהוֹרִים עַד הַתְּהוֹם. וְאַף הַמְּנוֹרָה טְהוֹרָה. אַף עַל פִּי שֶׁשִּׂפַת הַפֶּרַח נִרְאֶה בֵּין הַכִּסּוּי וְהֶחָדוּת. וְאִם לְאוּ הַכֹּל טָמֵא:

ח הֶחָדוּת הַבָּנוּי בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּכְלִי הַמַּצִּיל נָתוּן עַל פִּיו וְהָיְתָה טֻמְאָה בֵּין שִׂפַת הַכְּלִי וּשְׂפַת הֶחָדוּת אוֹ בְּתוֹךְ הֶחָדוּת הַבַּיִת טָמֵא. שֶׁאֵין הָאֹהֶל שֶׁבְּתוֹךְ הַבַּיִת מוֹנֵעַ הַטֻּמְאָה

כְּמוֹ שֶׁבַּאֲרנוּ. הָיְתָה טֻמְאָה בַּבַּיִת כֵּלִים שֶׁבְּכָתְלֵי הֶחָדוּת אִם יֵשׁ בְּמִקּוֹמָן טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח טְהוֹרִים. וְאִם לָאו טְמֵאִים. וְאִם הָיוּ כָּתְלֵי הֶחָדוּת רְחָבִים מִשֶּׁל בַּיִת בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְהוֹרִים. מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן מִכָּתְלֵי הַבַּיִת. וּכְשֵׁם שֶׁמַּצִּיל הֶחָדוּת בְּתוֹכוֹ כָּךְ מַצִּיל בִּכְתָלָיו. כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהַתָּנוּר הַיָּשָׁן הֲרֵי הוּא כְּכָל הַכֵּלִים שֶׁהֵן מְבִיאִים אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינָן נַעֲשִׂין אֹהָלִים וּמִפְּנֵי זֶה אֵינוֹ מַצִּיל עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה מֻקָּף צָמִיד פָּתִיל כִּשְׁאָר כֵּלִים הַמַּצִּילִים. וְכֵן בַּאֲרנוּ שֶׁהַתָּנוּר הֶחָדָשׁ אֵינוֹ כְּכֵלִים לְעִנְיָן זֶה אֶלָּא נַעֲשֶׂה אֹהֶל. וּלְפִיכָךְ מַצִּיל עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ בְּכִסּוּי בִּלְבַד בְּלֹא צָמִיד פָּתִיל כְּאֹהָלִים. וְכִסּוּי הַתַּנּוּר הוּא נִקְרָא סְרִידָא:

ט תַּנּוּר יָשָׁן בְּתוֹךְ הֶחָדָשׁ וּסְרִידָא עַל פִּי הֶחָדָשׁ וַהֲרֵי הַכִּסּוּי נִשְׁעָן עַל פִּי הַתַּנּוּר הַיָּשָׁן רוֹאִין אִם כְּשֶׁינָּטֵל הַיָּשָׁן תִּפּוֹל הַסְּרִידָא לֹא הִצִּיל וְכָל שֶׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא. וְאִם לָאו הַכֹּל טָהוֹר. הָיָה הֶחָדָשׁ בְּתוֹךְ הַיָּשָׁן וְהַסְּרִידָא מֻנַּחַת עַל פִּי הַיָּשָׁן. אִם יֵשׁ בֵּין הֶחָדָשׁ וְהַכִּסּוּי פָּחוֹת מִטֶּפַח כָּל שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָדָשׁ טָהוֹר וּכְאִלּוּ הַסְּרִידָא מֻנַּחַת עַל פִּיו:

י סְרִידָא שֶׁל חֶרֶס שֶׁיֵּשׁ לָהּ שָׂפָה וְהִיא עוֹדֶפֶת עַל פִּי הַתַּנּוּר וּמֻקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל אֲפִלּוּ הָיְתָה טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ הַכֹּל טָמֵא. אֲבָל כְּנֶגֶד אֲוִירוֹ שֶׁל תַּנּוּר טָהוֹר. הָיְתָה טֻמְאָה כְּנֶגֶד אֲוִירוֹ שֶׁל תַּנּוּר מִכְּנֶגְדּוֹ עַד לָרָקִיעַ טְמֵאָה וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר:

יא קְדֵרָה שֶׁכְּפָאָהּ עַל פִּי הֶחָבִית וּמֵרַח דְּפְנוֹתֶיהָ עִם הֶחָבִית מַצֶּלֶת עַל כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ וְעַל מַה שֶּׁבֵּינָהּ וּבֵין שִׂפְתוֹת הֶחָבִית. הוֹשִׁיבָהּ עַל פִּי הֶחָבִית כְּדַרְכָּהּ וּמֵרַח אֵינָהּ מַצֶּלֶת מִפְּנֵי שֶׁהַקְּדֵרָה מִתְטַמְּאָה מֵאֲוִירָהּ וְאֵין כְּלִי טָמֵא מַצִּיל כְּמוֹ שֶׁבַּאֲרנוּ:

פרק כב

א שׁוּלֵי הַמַּחֲצִין וְשׁוּלֵי קַרְקָעוֹת וְהַכֵּלִים וְדַפְנוֹתֵיהֶן מֵאֲחוֹרֵיהֶן אֵין מַצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל בְּאֹהֶל הַמֵּת. קִרְסְמָן וְשָׁפָן וַעֲשָׂאן כֵּלִים מַצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל. שֶׁאֵין מַצִּיל בְּצָמִיד פָּתִיל אֶלָּא כֵּלִים:

ב כְּלִי חֶרֶשׂ שֶׁנָּתַן בּוֹ טִיט עַד חֲצִיוֹ לֹא בִּטְּלוֹ. וְאִם הִשְׁקִיעַ בּוֹ אֶת הַכֵּלִים מַצִּיל:

ג כְּלִי חֶרֶשׂ מַצִּיל בְּצָמִיד פָּתִיל עַד שֶׁיִּנָּקֵב בְּמוֹצִיא רִמּוֹן. וּבְגָדוֹל עַד שֶׁפְּחַת רֻבּוֹ. כֵּיצַד. כְּלִי גָּדוֹל שֶׁנִּפְחַת [וְחֲצִיוֹ] וְהִקִּיפוֹ צָמִיד פָּתִיל וְסָתַם מְקוֹם הַפְּחָת בְּצָמִיד פָּתִיל הֲרֵי זֶה מַצִּיל אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ חָשׁוּב כְּלִי לְעִנְיַן טֻמְאָה. אֲבָל כְּלִי הַמֻּקָּף צָמִיד פָּתִיל שֶׁהָיָה נָקוּב אוֹ סָדוּק וְלֹא סָתַם הַנֶּקֶב נִטְמָא וְאֵינוֹ מַצִּיל. וְכַמָּה יִהְיֶה בַּנֶּקֶב. אִם הָיָה כְּלִי הֶעָשׂוּי לְאֻכָלִים שֶׁעוּרוֹ בְּמוֹצִיא זֵיתִים. הָיָה עָשׂוּי לְמַשְׁקֶה שֶׁעוּרוֹ בְּכוֹנֵס מַשְׁקֶה. הֶעָשׂוּי לְכָךְ וּלְכָךְ מִטִּילִין אוֹתוֹ לְחֻמְרָא. וּמִשֶּׁינִּקֵּב בְּכוֹנֵס מַשְׁקֶה אֵינוֹ מַצִּיל עַד שֶׁיִּסְתֹּם הַנֶּקֶב אוֹ עַד שֶׁיִּמַּעֲטֶנּוּ:

ד תַּנּוּר שֶׁהָיְתָה סְרִידָא עַל פִּיו וּמַקֵּף צָמִיד פָּתִיל וְנָתוּן בְּאֹהֶל הַמֵּת וְנִסְדַּק הַתַּנּוּר. אִם הָיָה הַסֶּדֶק מְלֹא פִּי מַרְדֵּעַ שֶׁהוּא הֶקֵּף טֶפַח נִטְמָא הַתַּנּוּר וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַמַּרְדֵּעַ יָכוֹל לְהִכָּנֵס בַּסֶּדֶק אֶלָּא הֲרֵי הוּא כְּמוֹתוֹ בְּשָׁוֶה. פָּחוֹת מִכָּאן הַתַּנּוּר טָהוֹר. נִסְדְּקָה הַסְּרִידָא שֶׁעַל פִּיו כִּמְלֹא פִּי מַרְדֵּעַ נִכְנַס הֲרֵי זֶה טָמֵא. פָּחוֹת מִכָּאן נִצָּל בְּצָמִיד פָּתִיל. הָיָה הַסֶּדֶק עָגוּל אֵין רוֹאִין אוֹתוֹ אֶרֶךְ אֶלָּא שִׁעוּרוֹ כִּמְלֹא פִּי מַרְדֵּעַ נִכְנַס:

ה תַּנּוּר הַמֻּקָּף צָמִיד פָּתִיל שֶׁנִּסְדַּק נֶקֶב בְּעֵינוֹ שֶׁל תַּנּוּר הַטּוּחָה אִם הָיָה הַנֶּקֶב מְלֹא כּוּשׁ נִכְנַס וְיוֹצֵא כְּשֶׁהוּא דּוֹלֵק הֲרֵי זֶה נִטְמָא. וְאִם הָיָה הַנֶּקֶב פָּחוֹת מִזֶּה נִצָּל:

ו נֶקֶב הַתַּנּוּר מִצִּדּוֹ שִׁעוּרוֹ מְלֹא כּוּשׁ נִכְנַס וְיוֹצֵא שֶׁלֹּא דּוֹלֵק. וְכֵן מְגוּפַּת הֶחָבִית שֶׁנִּקְבָה שִׁעוּרָהּ כְּדֵי שֶׁתִּכָּנֵס מִצָּה שְׁנִיָּה שֶׁל שִׁיפּוֹן בַּנֶּקֶב. וַחֲצָבִים גְּדוֹלִים שֶׁנִּקְּבוּ שִׁעוּרָן כְּדֵי שֶׁתִּכָּנֵס מִצָּה שְׁנִיָּה שֶׁל קָנֶה. פְּחוֹת מִכָּאן טְהוֹרִין. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמַן שֶׁנַּעֲשׂוּ לְיַיִן. אֲבָל אִם נַעֲשׂוּ לִשְׁאָר הַמַּשְׁקִין אֲפִלּוּ נִקְּבוּ בְּכָל שֶׁהֵן נִטְמְאוּ. וְאֵין הַצָּמִיד פָּתִיל מוֹעִיל לָהֶם עַד שֶׁיִּסְתֹּם הַנֶּקֶב. וְאַף בִּזְמַן שֶׁנַּעֲשׂוּ לְיַיִן לֹא אָמְרוּ אֶלָּא שֶׁנִּקְּבוּ שֶׁלֹּא בִּידֵי אָדָם. אֲבָל אִם נַעֲשׂוּ בִּידֵי אָדָם אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהֵן טְמֵאִים. וְאֵינָן נִצָּלִין עַד שֶׁיִּסְתֹּם הַנֶּקֶב:

ז חָבִית שֶׁהִיא מְלֵאָה מַשְׁקִין טְהוֹרִין וּמְנִיקַת שֶׁל חֶרֶס בְּתוֹכָהּ וְהֶחְבִית מֻקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל וּנְתוּנָה בְּאֹהֶל הַמֵּת. הֶחְבִית וְהַמַּשְׁקִין טְהוֹרִין וְהַמְּנִיקַת טְמֵאָה. מִפְּנֵי שֶׁקְּצָתָהּ הָאַחַת בְּתוֹךְ הֶחְבִית הַמֻּקֶּפֶת וְהַקְּצָה הַשֵּׁנִי פָּתוּחַ לְאֹהֶל הַמֵּת וְאֵינוֹ סָתוּם. אַף עַל פִּי שֶׁהִיא עֲקֻמָּה אֵין הֶעָקֹם כְּסָתוּם:

ח חָבִית הַמֻּקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל שֶׁנִּקְּבָה מִצִּדָּהּ וְסָתְמוּ שְׁמָרִים אֶת הַנֶּקֶב הִצִּיל. אֲגַף חָצִי הַנֶּקֶב וְסָתַם חֶצְיוֹ הֲרֵי זֶה סָפֵק אִם הִצִּיל אִם לֹא הִצִּיל. סָתַם אֶת הַנֶּקֶב בִּזְמוֹרָה עַד שֶׁיִּמָּרֵחַ מִן הַצְּדָדִין. סְתָמוֹ בִּשְׁנֵי קֻסְמִים עַד שֶׁיִּמָּרֵחַ מִן הַצְּדָדִין וּבֵין זְמוֹרָה לַחֲבֵרְתָּהּ. וְכֵן נֶסֶר שֶׁנָּתוּן עַל פִּי הַתַּנּוּר וּמֵרֵחַ מִן הַצְּדָדִין [הִצִּיל. הָיוּ שְׁתֵּי נְסָרִים עַד שֶׁיִּמָּרֵחַ מִן הַצְּדָדִין וּבֵין] נֶסֶר לַחֲבֵרוֹ. חִבֵּר אֶת שְׁנֵי הַנְּסָרִים בְּמַסְמְרִים שֶׁל עֵץ וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן אוֹ שֶׁלִּפֵּף עֲלֵיהֶן שׁוּגְמִין אֵין צָרִיךְ לְמָרֵחַ מִן הָאֶמְצַע. בַּמֶּה מַקִּיפִין. בְּסִיד. וּבְחַרְסִית. וּבְגַפְסִין. בְּזֶפֶת. וּבְשַׁעֲוָה. בְּטִיט. וּבְצוֹאָה. וּבְחֹמֶר. וּבְכָל דָּבָר הַמִּתְמָרֵחַ. וְאֵין מַקִּיפִין לֹא בְּבַעַץ וְלֹא בְּעוֹפֶרֶת מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָּתִיל וְאֵינוֹ צָמִיד. וּמַקִּיפִין בְּדֶבֶלָה שֶׁמֵּנָה שֶׁלֹּא הֻכְשְׁרָה וּבְבָצָק שֶׁנִּלּוֹשָׁה בְּמֵי פֵּרוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטְמָא. שֶׁדָּבָר טָמֵא אֵינוֹ חוֹצֵץ:

ט מְגוּפַּת הֶחָבִית שֶׁנִּתְחַלְּחֲלָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ נִשְׁמֶטֶת אֵינָהּ מַצֶּלֶת שֶׁהֲרֵי נִתְרָעֵעַ הַצָּמִיד. הַכַּדּוּר וְהַפְּקָעַת שֶׁל גֶּמִי שֶׁנָּתַן עַל פִּי הֶחָבִית וּמֵרֵחַ מִן הַצְּדָדִין לֹא הִצִּיל עַד שֶׁיִּמָּרֵחַ עַל כָּל הַכַּדּוּר וְעַל כָּל הַפְּקָעַת מִמַּטָּה לְמַעְלָה. וְכֵן בְּמִטְלַת שֶׁל בֶּגֶד שֶׁקְּשָׁרָהּ עַל פִּי הַכְּלִי. הָיְתָה שֶׁל נִיר אוֹ שֶׁל עוֹר וּקְשָׁרָהּ בְּמִשִׁיחָה. אִם מֵרַח מִן הַצְּדָדִין הִצִּיל:

י חֵמֶת שֶׁל עוֹר הַדָּג אוֹ הַנִּיר שֶׁהִלְבִּישׁ בָּהֶן אֶת הֶחָבִית וּצְרָרָהּ מִלְמַטָּה הֲרֵי זוֹ מַצָּלֶת. וְאִם לֹא צְרָרָהּ אַף עַל פִּי שֶׁמֵּרַח מִן הַצְּדָדִין לֹא תַּצִּיל:

יא חָבִית זְפוּתָה שֶׁנִּתְקַלֵּף הַחֶרֶס מִלְמַעְלָה וְהַזֶּפֶת שֶׁלָּהּ עוֹמֶד וְנָתַן הַכִּסּוּי עַל הַזֶּפֶת וּדְחָקוֹ עַד שֶׁיִּדְבַּק בַּזֶּפֶת. וְנִמְצָא הַזֶּפֶת עוֹמֵד בֵּין הַכִּסּוּי וּבֵין קַרְקַע הֶחָבִית הֲרֵי זֶה מַצִּיל. וְכֵן בִּכְלֵי הַמַּרְיָס וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן מִדְּבָרִים הַמִּתְמָרְחִין שֶׁהָיָה הַמִּתְמָרֵחַ בֵּין הַכִּסּוּי וּבֵין הַכְּלִי כְּמוֹ זֶר הוֹאִיל וְהַכֹּל דְּבוּקִין הֲרֵי זֶה מַצִּיל:

פרק כג

א כָּל הַכֵּלִים הַמַּצִּילִים בְּצָמִיד פָּתִיל מַצִּילִין עַל כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָן בֵּין אֳכָלִין בֵּין מַשְׁקִין בֵּין בְּגָדִים וּכְלֵי שֶׁטַח. זֶהוּ דִּין תּוֹרָה. אֲבָל מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים שְׁכִבְלֵי חֶרֶס הַמְּקֻף צָמִיד פָּתִיל אֵינוֹ מַצִּיל אֶלָּא עַל הָאֳכָלִין וְעַל הַמַּשְׁקִין וְעַל כְּלֵי חֶרֶס אֲחֵרִים שֶׁיִּהְיוּ בְּתוֹכוֹ. אֲבָל אִם הָיוּ בְּתוֹךְ כְּלִי חֶרֶס הַמְּקֻף כְּלֵי שֶׁטַח אוֹ בְּגָדִים הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִים. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ שֶׁלֹּא יַצִּיל עַל הַכֹּל כִּשְׁאָר כֵּלִים הַמַּצִּילִין. מִפְּנֵי שֶׁשְּׁאָר הַכֵּלִים הַמַּצִּילִין אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה וּכְלֵי חֶרֶס מְקַבְּלִין טֻמְאָה וּכְלֵי טָמֵא אֵינוֹ חוֹצֵץ. וְכָל כְּלֵי עַם הָאָרֶץ בְּחֶזְקַת טֻמְאָה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. וְלָמָּה לֹא אָמְרוּ כְּלִי חֶרֶס שֶׁל עַם הָאָרֶץ לֹא יַצִּיל עַל הַכֹּל וְשֶׁל חָבֵר יַצִּיל עַל הַכֹּל שֶׁהֲרֵי הוּא טָהוֹר. מִפְּנֵי שֶׁאֵין עַם הָאָרֶץ טָמֵא בְּעֵינֵי עַצְמוֹ, שֶׁאוֹמֵר הוֹאִיל וּכְלִי חֶרֶס מַצִּיל עַל הַכֹּל אֶחָד אֲנִי וְאֶחָד הֶחָבֵר, וּלְפִיכָךְ חָשׁוּ וְגָזְרוּ שֶׁלֹּא יַצִּיל עַל הַכֹּל. וְלָמָּה אָמְרוּ מַצִּיל עַל הָאֳכָלִין וְעַל הַמַּשְׁקִין וְעַל כְּלֵי חֶרֶס. מִפְּנֵי שֶׁאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה טְמֵאִים הֵן עַל גַּבֵּי עַם הָאָרֶץ בֵּין קֹדֶם שֶׁיִּהְיוּ בְּאֹהֶל הַמֵּת בֵּין אַחַר שֶׁיִּהְיוּ שָׁם תַּחַת צָמִיד פָּתִיל. וּלְעוֹלָם לֹא יִשְׁאַל הֶחָבֵר מֵעַם הָאָרֶץ לֹא אֳכָלִין וְלֹא מַשְׁקִין וְלֹא כְּלֵי חֶרֶס אֶלָּא עַל דַּעַת שֶׁהֵן טְמֵאִין שֶׁהֲרֵי אֵין לָהֶן טָהֳרָה לְעוֹלָם וְלֹא יָבוֹא בָּהֶן לִידֵי תַּקָּלָה. אֲבָל כְּלֵי שֶׁטַח שׁוֹאֵל אוֹתָם הֶחָבֵר מֵעַם הָאָרֶץ וּמַטְבִּילָן מִפְּנֵי מַגַּע עַם הָאָרֶץ וּמַעֲרִיב שִׁמְשׁוֹ וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּטָהֳרוֹת לְפִיכָךְ חָשׁוּ חֲכָמִים שֶׁמָּא יִשְׁאַל מִמֶּנּוּ כְּלִי שֶׁטַח שֶׁכְּבָר הָיָה תַּחַת צָמִיד פָּתִיל בִּכְלִי חֶרֶס שֶׁלּוֹ. שֶׁהֲרֵי עַם הָאָרֶץ הַזֶּה מְדַמֶּה שֶׁנִּצַל וַהֲרֵי הוּא טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה וְיִטְבֹּל הֶחָבֵר וְיַעֲרִיב שִׁמְשׁוֹ וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּטָהֳרוֹת וְיָבוֹא לִידֵי תַּקָּלָה. וּמִפְּנֵי זֶה גָּזְרוּ שֶׁלֹּא יַצִּיל כְּלִי חֶרֶס עַל כְּלִי שֶׁטַח שֶׁבְּתוֹכוֹ:

ב אָדָם שֶׁהָיָה נָתוּן בְּתוֹךְ הֶחָבִית וּמֻקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל טָהוֹר. וַאֲפִלּוּ עָשָׂה גּוֹלֵל לְקֶבֶר. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁזֶּה שֶׁלֹּא גָּזְרוּ עַל כְּלִי חֶרֶס שֶׁלֹּא יַצִּיל עַל הָאָדָם. מִפְּנֵי שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי וְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי לֹא גָּזְרוּ בּוֹ:

ג כְּלֵי חֶרֶס שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהֶן בְּאֹפֶר הַפָּרָה אוֹ בְּקַדְּשִׁים עַמֵּי הָאָרֶץ נֶאֱמָנִים עַל טָהֳרָתָם. מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִזְהָרִים בָּהֶן הַרְבֵּה וּלְפִיכָךְ יַצִּילוּ עַל הַכֹּל בְּצָמִיד פָּתִיל אַף עַל פִּי שֶׁהֵן שֶׁל חֶרֶס׃

ד אֲרֻבָּה שֶׁבֵּין בַּיִת לַעֲלִיָּה וְטָמְאָה בַּבַּיִת וּקְדֵרָה נְתוּנָה עַל פִּי הָאֲרֻבָּה וּנְקוּבָה בְּכוֹנֵס מַשְׁקֶה. הַקְּדֵרָה טְמֵאָה וְהָעֲלִיָּה טְהוֹרָה. הָיְתָה שְׁלֵמָה כָּל שֶׁבָּעֲלִיָּה מֵאֳכָלִין וּמַשְׁקִין וּכְלֵי חֶרֶס טָהוֹר. אֲבָל אָדָם וּכְלֵי שֶׁטַח שֶׁבָּעֲלִיָּה טְמֵאִים שֶׁאֵין כְּלֵי חֶרֶס חוֹצֵץ אֶלָּא עַל הָאֳכָלִים וְעַל הַמַּשְׁקִין וּכְלֵי חֶרֶס. וְכָל שֶׁבָּעֲלִיָּה טָהוֹר כְּאִלּוּ הוּא תַּחַת צָמִיד פָּתִיל בִּכְלֵי חֶרֶס. וְטָמְאוּ הָאָדָם שֶׁבָּעֲלִיָּה זוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא דְּבָר הַמְצוּי. לְפִיכָךְ אִם הָיָה בָּעֲלִיָּה זוֹ כְּלֵי מַתְּכוֹת וְכֵיוֹצֵא בּוֹ מָלֵא מַשְׁקִין הַכְּלֵי טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהַמַּשְׁקִין טְהוֹרִין. הָיְתָה בָּהּ אִשָּׁה לָשָׁה בַּעֲרֻבָּה שֶׁל עֵץ הָאִשָּׁה וְהָעֲרֻבָּה טְמֵאִין טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהַבָּצֵק טָהוֹר כָּל זְמַן שֶׁעוֹסֶקֶת בּוֹ. פֵּרְשָׁה וְחָזְרָה וְנָגְעָה בּוֹ טְמֵאָתוֹ. וְכֵן אִם פִּנָּה הַבָּצֵק אוֹ הַמַּשְׁקִין לִכְלִי אַחֵר מִכְּלֵי שֶׁטַח שֶׁבָּעֲלִיָּה נִטְמְאוּ בְּמַגַּע הַכְּלִי הָאַחֵר. הָיָה עַל פִּי אֲרֻבָּה זוֹ שְׁאָר כֵּלִים הַמְצִילִים בְּצָמִיד פָּתִיל שֶׁאֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ וּלְפִיכָךְ אֵין מַגַּע עִם הָאָרֶץ מְטַמֵּא אוֹ שֶׁהָיָה כְּלִי חֶרֶס הַטָּהוֹר לְפָרָה אֲדֻמָּה אוֹ לְקֹדֶשׁ שֶׁהַכֹּל נֶאֱמָנִין עַל טָהֳרָתָן. הֲרֵי זֶה מַצִּיל עַל כָּל מַה שֶּׁבָּעֲלִיָּה. הָיָה אֹהֶל נָטוּי בָּעֲלִיָּה וּמִקְצָתוֹ מֻרְדָּד עַל הָאֲרֻבָּה שֶׁבֵּין בַּיִת לַעֲלִיָּה הֲרֵי זֶה מַצִּיל וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין גַּגּוֹ עַל הָאֲרֻבָּה שֶׁהָאֹהֶל מַצִּיל בְּכִסּוּי כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

פרק כד

א בַּיִת שֶׁחִלְּקוֹ בְּקַנְקַנִּים טְהוֹרוֹת מִן הָאָרֶץ וְעַד הַקּוֹרָה וְטֻמְאָה בְּחֶצְיוֹ הָאֶחָד אִם הָיָה פִּי הַקַּנְקַנִּים כְּלַפֵּי הַטָּהוֹרָה הֲרֵי אֵלּוּ מַצִּילוֹת. וְאִם הָיוּ כְּלַפֵּי הַטֻּמְאָה אֵינָם מַצִּילוֹת. טַחַן בְּטִיט בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ רוֹאִין אִם יָכוֹל הַטִּיט לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמוֹ מַצִּיל וְאִם לָאו אֵינוֹ מַצִּיל וַהֲרֵי הַכֹּל אֹהֶל אֶחָד׃

ב בַּיִת שֶׁחִלְּקוֹ בִּנְסָרִים אוֹ בִּירִיעוֹת אִם חִלְּקוֹ מִן הַצְּדָדִין אוֹ מִכְּלַפֵּי הַקּוֹרוֹת וְהָיְתָה הַטֻּמְאָה בַּבַּיִת. כֵּלִים שֶׁבֵּין הַמְּחִצָּה וּבֵין הַכֹּתֶל אוֹ שֶׁבֵּין הַמְּחִצָּה וְהַקּוֹרוֹת טְהוֹרִין. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בֵּין מְחִצָּה לַכֹּתֶל אוֹ בֵּין מְחִצָּה לַקּוֹרוֹת כֵּלִים שֶׁבַּבַּיִת טְמֵאִין. שֶׁאֵין הַמְּחִצָּה מוֹנַעַת הַטֻּמְאָה שֶׁלֹּא תֵּצֵא וּתְטַמֵּא כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּאֹהֶל שֶׁבְּתוֹךְ הַבַּיִת. הָיוּ הַכֵּלִים בְּתוֹךְ עֶבִי הַמְּחִצָּה עַצְמָהּ בֵּין שֶׁהָיְתָה הַטֻּמְאָה לְפָנִים מִן הַמְּחִצָּה אוֹ שֶׁהָיְתָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת אִם הָיָה מָקוֹם הַכֵּלִים טֶפַח עַל טֶפַח טְמֵאִים וְאִם לָאו טְהוֹרִין. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ כֵּיצַד דִּין הַבַּיִת אִם חִלְּקוֹ מִכְּלַפֵּי אַרְצוֹ׃

ג בַּיִת שֶׁהוּא מָלֵא תֶּבֶן וְאֵין בֵּינוֹ לְבֵין הַקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח. טֻמְאָה בִּפְנִים בֵּין בְּתוֹךְ הַתֶּבֶן בֵּין שֶׁהָיְתָה בֵּין תֶּבֶן לְקוֹרוֹת כָּל הַכֵּלִים שֶׁכְּנֶגֶד יְצִיאַת הַטֻּמְאָה בְּמִלּוֹאוֹ שֶׁל פֶּתַח טְמֵאִים.

הָיְתָה טֻמְאָה חוּץ לַתֵּבָה בְּמִלּוּאוֹ שֶׁל פֶּתַח כֵּלִים שֶׁבִּפְנִים אִם יֵשׁ בְּמִקּוֹמָן טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח טְהוֹרִין וְאִם לָאו טְמֵאִין. וְאִם יֵשׁ בֵּין תֵּבָה לַקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְמֵאִין שֶׁאֵין הַתֵּבָה חוֹצֵץ מִפְּנֵי שֶׁסְּתָמָהּ תֵּבָה דַּעְתּוֹ לִפְנוֹתוֹ׃

ד כֹּתֶל שֶׁבֵּין שְׁנֵי בָּתִּים וְטֻמְאָה בְּתוֹךְ הַכֹּתֶל. בַּיִת הַקָּרוֹב לַטֻּמְאָה טָמֵא וְהַקָּרוֹב לַטָּהֳרָה טָהוֹר. הָיְתָה מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה שְׁנֵיהֶן טְמֵאִין. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּאֶחָד מִשְּׁנֵי הַבָּתִּים וְהַכֵּלִים בְּתוֹךְ הַכֹּתֶל מֻחֶצָה לְטֻמְאָה טְמֵאִים מֻחֶצָה לְטָהֳרָה טְהוֹרִין מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה טְמֵאִין. וְכֵן מַעֲזִיבָה שֶׁבֵּין הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה וְהַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ מַעֲזִיבָה. מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה וּלְמַטָּה הַבַּיִת טָמֵא וְהָעֲלִיָּה טְהוֹרָה מֻחֶצָה וּלְמַעְלָה הָעֲלִיָּה טְמֵאָה וְהַבַּיִת טָהוֹר מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה שְׁנֵיהֶן טְמֵאִין. הָיְתָה טֻמְאָה בְּאֶחָד מֵהֶן וְכֵלִים בְּתוֹךְ הַמַּעֲזִיבָה מֻחֶצָה וּכְלֵפֵי טֻמְאָה טְמֵאִין מֻחֶצָה וּכְלֵפֵי טָהֳרָה טְהוֹרִין מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה שְׁנֵיהֶן טְמֵאִין. הָיְתָה הַמַּעֲזִיבָה לָאֲוִיר וְטֻמְאָה בְּתוֹכָהּ מֻחֶצָה וּלְמַטָּה הַבַּיִת טָמֵא וְהָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה אֲפִלּוּ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָהוֹר שֶׁהֲרֵי פָּשְׁטָה הַטֻּמְאָה בְּכָל הַבַּיִת. הָיְתָה הַטֻּמְאָה מֻחֶצָה וּלְמַעְלָה הַבַּיִת טָהוֹר וְהָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא. מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה הַבַּיִת טָמֵא וְהָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא שֶׁהֲרֵי אִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם׃

ה וְכֵן כֹּתֶל הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַבַּיִת יְדוֹן מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה. כֵּיצַד. כֹּתֶל שֶׁהוּא לָאֲוִיר וְגַג הַבַּיִת סָמוּךְ לַכֹּתֶל וְאֵינוֹ מֻרְכָּב עַל הַכֹּתֶל וְטֻמְאָה רְצוּצָה בְּתוֹךְ הַכֹּתֶל הָיְתָה מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה וּלְפָנִים הַבַּיִת טָמֵא וְהָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה עַל רֹאשׁ הַכֹּתֶל טָהוֹר כְּעוֹמֵד עַל גַּג הַבַּיִת. הָיְתָה מֻחֶצָה וְלַחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר וְהָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא שֶׁהֲרֵי לֹא פָּשְׁטָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת. הָיְתָה הַטֻּמְאָה מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה הַבַּיִת טָמֵא וְהָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה טָהוֹר שֶׁהֲרֵי פָּשְׁטָה הַטֻּמְאָה בַּבַּיִת. נָטַל מֵהַכֹּתֶל מִבִּפְנִים אוֹ שֶׁהוֹסִיף בַּכֹּתֶל מִבַּחוּץ עַד שֶׁנִּמְצֵאת הַטֻּמְאָה מֻחֶצִי כֹּתֶל וּלְפָנִים הַבַּיִת טָמֵא. נָטַל מִבַּחוּץ אוֹ שֶׁהוֹסִיף בָּעֲבִי הַכֹּתֶל מִבִּפְנִים עַד שֶׁנִּמְצֵאת הַטֻּמְאָה מֻחֶצִי כֹּתֶל וְלַחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה הַטֻּמְאָה נְתוּנָה עַל גַּבֵּי הַכֹּתֶל אֲפִלּוּ מֻחֶצָיו וּלְפָנִים הַבַּיִת טָהוֹר׃

ו בַּיִת הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַכֹּתֶל יְדוֹן כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם. כֵּיצַד. הַחוֹפֵר שְׁנֵי כוּכִים אוֹ שְׁתֵּי מְעָרוֹת זוֹ בְצַד זוֹ עַד שֶׁנִּמְצְאוּ שְׁנֵי בָּתִּים חֲפוּרִים בַּקַּרְקַע וְנַעֲשָׂה בֵּינֵיהֶן כֹּתֶל הַמַּבְדִּיל בֵּין שְׁנֵיהֶן וְהָיְתָה טֻמְאָה בַּבָּתִּים וְכֵלִים בַּכֹּתֶל אִם יֵשׁ עֲלֵיהֶן כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם טְהוֹרִין. הָיְתָה טֻמְאָה בְּכֹתֶל זֶה וְכֵלִים בַּבָּתִּים אִם יֵשׁ עֲלֵיהֶן כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם טְהוֹרִים. הִנַּח לְמַדְתְּךָ שֶׁכֹּתֶל בְּנִין נִדּוֹן מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה וְכֹתֶל הַסֶּלַע אוֹ שֶׁנַּעֲשָׂה מִגּוּשׁ הָאָרֶץ כְּשֶׁיְּחַפֵּר מִכָּאן וּמִכָּאן נִדּוֹן כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם׃

ז כֹּתֶל שֶׁחֶצִי עָבְיוֹ בִּנְיָן וְחֶצְיוֹ סֶלַע נִדּוֹן מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה׃

ח טֻמְאָה שֶׁהָיְתָה בֵּין קוֹרוֹת הַבַּיִת אֲפִלּוּ אֵין תַּחְתֶּיהָ אֶלָּא כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם הַבַּיִת טָהוֹר וְרוֹאִין אֶת הַטֻּמְאָה כְּאִלּוּ הִיא רְצוּפָה בָּאָרֶץ וּמְטַמְּאָה כְּנֶגְדָּהּ בִּלְבַד. וְאִם יֵשׁ בְּמְקוֹמָהּ טֶפַח עַל טֶפַח הַכֹּל טָמֵא. וְכֵן אִם הָיְתָה נִרְאֵית בְּתוֹךְ הַבַּיִת בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ הַבַּיִת טָמֵא. שְׁנֵי פְּתָחִים זֶה עַל גַּבֵּי זֶה וְטֻמְאָה בַּכֹּתֶל שֶׁבֵּינֵיהֶן אִם נִרְאֵית שֶׁהִיא לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן הוּא טָמֵא וְחֲבֵרוֹ טָהוֹר וְאִם לָאוּ נִדּוֹנִין מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה:

פרק כה

א עַמּוּד הָעוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְטֻמְאָה רְצוּפָה תַּחְתָּיו. טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְאֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה בִּלְבַד. וְאִם הָיָה פָּרַח יוֹצֵא מֵעַמּוּד זֶה וְכֵלִים תַּחַת הַפָּרַח הַכֵּלִים טְהוֹרִים שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה:

ב [וְאִם יֵשׁ בְּמְקוֹם הַטֻּמְאָה] טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח הֲרֵי הוּא כְּקֶבֶר סָתוּם וּמְטַמֵּא מִכָּל סְבִיבָיו. וְהַבַּיִת כֻּלּוֹ טָמֵא שֶׁהֲרֵי הֶאֱהִיל עַל הַקֶּבֶר:

ג טֻמְאָה שֶׁבְּתוֹךְ הַכֹּתֶל וּמְקוֹמָהּ טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח כָּל הָעֲלִיּוֹת הַבְּנוּיוֹת עַל כֹּתֶל זֶה אֲפִלּוּ עֶשֶׂר טְמֵאוֹת. שֶׁהֲרֵי הַכֹּתֶל כֻּלּוֹ קֶבֶר סָתוּם עַד סוֹפוֹ וְהוּא כֹּתֶל הָעֲלִיּוֹת וְכָל עֲלִיָּה מֵהֶן מַאֲהֶלֶת עַל הַקֶּבֶר. בָּנָה בַּיִת בְּצַד הַכֹּתֶל מִכָּאן וּבַיִת מִכָּאן וּבָנָה עֲלִיָּה עַל גַּבֵּי שְׁנֵי הַבָּתִּים עַד שֶׁנִּמְצָא רֹאשׁ הַכֹּתֶל הַטָּמֵא הוּא בְּאֶמְצַע קַרְקַע הָעֲלִיָּה. הֲרֵי הָעֲלִיָּה טְמֵאָה שֶׁהֲרֵי הֶאֱהִילָה עַל הַקֶּבֶר. וְהָעֲלִיָּה הַשְּׁנִיָּה הַבְּנוּיָה עַל גַּבָּהּ טְהוֹרָה מִפְּנֵי שֶׁהֵן זוֹ עַל גַּבֵּי זוֹ וְאֵין הַכֹּתֶל הַטָּמֵא כָּתְלָהּ:

ד חֹר גָּדוֹל שֶׁבָּעֲבֵי הַכְּתָלִים שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לַעֲשׂוֹתוֹ לְתַשְׁמִישׁ. וְהוּא הַנִּקְרָא פַּרְדַּסִיק. שֶׁהָיְתָה טֻמְאָה מֻנַּחַת בְּתוֹכוֹ וְיֵשׁ עָלָיו דְּלָתוֹת סְגוּרוֹת. הַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה הַטֻּמְאָה רְצוּפָה בְּקַרְקָעִיתוֹ אוֹ בִּכְתָלָיו אוֹ בְּגַגּוֹ רוֹאִין אֶת כָּל הַחֹר כֻּלּוֹ כְּאִלּוּ הוּא אָטוּם וְרוֹאִין מְקוֹם הַטֻּמְאָה אִם הוּא בַּחֲצִי עֻבִּי הַכֹּתֶל שֶׁלְּפָנִים הַבַּיִת טָמֵא. וְאִם הָיְתָה טֻמְאָה מַחֲצִי כֹּתֶל וְלַחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר. מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה הַבַּיִת טָמֵא:

ה שְׁנֵי פַּרְדַּסְקִין זֶה בְּצַד זֶה אוֹ זֶה עַל גַּב זֶה וְטֻמְאָה מֻנַּחַת בְּאַחַת מֵהֶן וְנִפְתַּח. הוּא וְהַבַּיִת טָמֵא וַחֲבֵרוֹ טָהוֹר. הָיְתָה טֻמְאָה רְצוּפָה בְּתוֹךְ הַבִּנְיָן רוֹאִין אֶת הַפַּרְדַּסְקִין כְּאִלּוּ הֵן אֲטוּמִין וְיִדּוֹן מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה:

ו כְּזַיִת מִן הַמֵּת מֻדְבָּק בְּאַסְקֻפַּת הַבַּיִת מִבַּחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר. הָיָה רָצוּץ תַּחַת הָאַסְקֻפָּה יִדּוֹן מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה. הָיָה מֻדְבָּק לַמַּשְׁקוֹף הַבַּיִת טָמֵא:

ז כֶּלֶב שֶׁאָכַל בְּשַׂר הַמֵּת וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים וַהֲרֵי הוּא מֻטָּל עַל הָאַסְקֶפָּה רוֹאִין חֲלַל הַטֻּמְאָה מִגּוּפוֹ אִם הוּא כְּנֶגֶד הַמַּשְׁקוֹף וְלִפְנִים הַבַּיִת טָמֵא וּמִכְּנֶגֶד הַמַּשְׁקוֹף וְלַחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר:

ח הָאִשָּׁה שֶׁמֵּת עֻבָּרָהּ בְּתוֹךְ מֵעֶיהָ אִם נַעֲשֵׂית רֹאשׁ הַנֶּפֶל כְּפִיקָה שֶׁל שְׁתֵּי כִּיוָּן שֶׁנִּפְתַּח הָרֶחֶם עַד שֶׁנִּרְאֶה הָרֹאשׁ נִטְמָא הַבַּיִת מִפְּנֵי הָעֻבָּר אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא יָצָא:

ט הָאִשָּׁה שֶׁמַּקְשָׁה לֵילֵד וְיָצְאָה מִבַּיִת לְבַיִת וְהִפִּילָה נֶפֶל מֵת בְּבַיִת שֵׁנִי הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן טָמֵא בְּסָפֵק. שֶׁמָּא כְּשֶׁהָיְתָה בּוֹ יָצָא רֹאשׁוֹ שֶׁל נֶפֶל הַזֶּה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁלֹּא הָיָה רֹאשׁ הַנֶּפֶל כְּפִיקָה שֶׁל שְׁתֵּי. אֲבָל אִם הֶעֱגִיל רֹאשׁ הַנֶּפֶל כְּפִיקָה הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן טָהוֹר שֶׁאִלּוּ נִפְתַּח רַחְמָהּ שָׁם לֹא הָיְתָה יְכוֹלָה לְהַלֵּךְ עַל רַגְלֶיהָ. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה נִטָּלֶת בַּאֲגַפַּיִם וְהוֹצִיאוּהָ מִבַּיִת לְבַיִת הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן טָמֵא בְּסָפֵק אַף עַל פִּי שֶׁהֶעֱגִיל רֹאשׁ הַנֶּפֶל כְּפִיקָה שֶׁל שְׁתֵּי:

י הָאִשָּׁה שֶׁהִפִּילָה שִׁלְיָא הַבַּיִת טָמֵא וַדַּאי. חֲזָקָה הוּא שֶׁאֵין שִׁלְיָא בִּלֹּא וָלָד:

יא מִי שֶׁיָּלְדָה שְׁנֵי יְלָדִים אֶחָד חַי וְאֶחָד מֵת. אִם הַמֵּת יָצָא רִאשׁוֹן הַחַי טָהוֹר שֶׁהֲרֵי לֹא נָגַע בּוֹ מִשֶּׁיָּצָא לָאֲוִיר הָעוֹלָם. וְאִם הַחַי יָצָא רִאשׁוֹן הֲרֵי הוּא טָמֵא שֶׁהֲרֵי אִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִגַּע בּוֹ הַמֵּת מִשֶּׁיֵּצֵא לָאֲוִיר הָעוֹלָם מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְגַּלְגֵּל אֲחָרָיו כְּאֶבֶן שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים כְּדֵי לְהַעֲמִיד עַצְמוֹ:

יב הָאִשָּׁה שֶׁיָּלְדָה וָלָד מֵת אֲפִלּוּ נֶפֶל קָטָן כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ הֲרֵי הִיא טְמֵאָה טֻמְאַת ז'. מֵת עֻבָּרָהּ בְּתוֹךְ מֵעֶיהָ וּפְשָׁטָה הַחַיָּה אֶת יָדָהּ וְנָגְעָה בּוֹ הַחַיָּה טְמֵאָה ז' וְהָאִשָּׁה טְהוֹרָה עַד שֶׁיֵּצֵא הַוָּלָד. וְטֻמְאַת הַחַיָּה מִדִּבְרֵיהֶם גְּזֵרָה שֶׁמָּא תִּגַּע בּוֹ מִשֶּׁיֵּצֵא לַפְּרוֹזְדוֹר. אֲבָל מִן הַתּוֹרָה אֵין מַגַּע בֵּית הַסְּתָרִים מַגָּע הוֹאִיל וְהוּא בְּתוֹךְ הַמֵּעִים הַנּוֹגֵעַ בּוֹ טָהוֹר. וְכֵן הַבּוֹלֵעַ טַבַּעַת טְמֵאָה וְחָזַר וּבָלַע אַחֶרֶיהָ טַבַּעַת טְהוֹרָה אַף עַל פִּי שֶׁנִּגְעוּ זוֹ בָּזוֹ בְּוַדַּאי בְּתוֹךְ מֵעָיו אֵינוֹ מַגַּע וְהַטֻּמְאָה בְּטֻמְאָתָהּ וּטְהוֹרָה בְּטָהֳרָתָהּ: סְלִיקוּ לְהוּ הִלְכוֹת טֻמְאַת מֵת